"LIETUVA", SĄVAITINIS LAIKRASZTIS
ISZEINA KAS PETNYCZIA, CHICAGO, ILL.
Prenumerata metams:
Suv. Valstijose, Kanadoje ir Mexike . $2.00
Kitose viešpatystėse 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų prekių klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
PUBLISHED EVERY FRIDAY AT CHICAGO, ILL.
Yearly subscription rate:
In the United States, Canada and Mexico $2.00
To Foreign Countries 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

Nr. 14 — CHICAGO, ILL., PENKTDIENIS, 3 d. BALANDŽIO, (April), 1908 m. — Metas XVII

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Jenerolams Fock ir Reissuni, gynusiems drauge su Stoesseliu Port Arthurą, augščiausios kariškosios užveizdos prisakyta geruoju su visu pasitraukti iš kariumenės. Abudu šitie jenerolai buvo teipgi atiduoti kariškam teismui, bet tasai svarbesnės kaltės jų nesurado, davė jiems vien papeikimą.

Prisižiurėjus gerai teismui, pamatysime, jog teismui atiduoti jenerolai visi turi vokiškas pravardes, jų apkaltintojai gi visi turi grynas maskoliškas pravardes. Argi kalti galėjo but vien jenerolai nešiojanti vokiškas pravardes, o terp tikrųjų maskolių kaltų nėra? Argi terp tikrųjų maskolių, turinčių tikrai maskoliškas pravardes nesumanių, nerangių, bailių, godžių iš tikro ne buvo? Matėm, kad tikra karės priežastis, admirolas Aleksiejev, Kuropatkin, kariumenės vadovai su tikrai maskoliškoms pravardėms, o nors jų kaltė gal dar didesnė už kaltę Stoesselio, Focko ir Reisso, jie nė teismui nebuvo atiduoti. Vienas tik admirolas, nužudęs laivyną po Cusima teismo nubaustas Nebogatov, turi tikrai maskolišką pravardę; bet jo nuo teismo jau nė jokiu budu negalima buvo paliuosuoti, nes jis atidavė japonams daug dar galinčių besiginti kariškųjų laivų. Nors kaltų jenerolų ir admirolų dalyvavusių karėj yra be abejonės daugybė, o nekaltų labai mažai, bet teismui atiduoti ir jo nubausti vien jenerolai su ne maskoliškoms pravardėms, jų svarbiausiejie apkaltintojai buvo teipgi ne be kaltės, bet nešiojanti tikrai maskoliškas pravardes. Tas kiekvienam net ne mėgstančiam daryti kokius išvedimus, spėjimus turi pulti į akis. Kodėl tik jenerolai su nemaskoliškoms pravardėms turėtų but kalti, o tikri maskoliai lieka teip balti kaip pavasario sniegas? Ištikro jenerolai visur vienoki, kokios kilmės nebutų. Kur visa armija netikusi, ten geriems jenerolams vietos nėra, toki ne pakils, blogoj draugystei dorų žmonių nebuva, nes tokių neįsileidžia; jeige į tokių draugystę ir doriejie patenka, tai jie arba pats iš jos pasitraukia, arba juos nedoriejie išmeta. Dora mat su nedora negali sugyventi. Kariumenė gi tveria kaipi vieną šeimyną, kurioje bent augščiausiejie perdėtiniai, teip sakant, suteikianti dvasią kariumenei, visi vienoki. Tautiška kilmė rolės ne lošia. Žmonių sukilimuose prieš netikusią valdžią visi jenerolai, kokios jie kilmės nebutų, laikėsi valdžios pusės, vien valdžios, o ne žmonių reikalus gynė. Taigi aišku, kad jie visi vienokios vertės, vienokios prisilaiko doros.

Kodėl todėl kariškiejie teismai savo karės lauko kodeksą taiko vien prie jenerolų nešiojančių nemaskoliškas pravardes? Kodėl jie teip maloniai apsieina su jenerolais nešiojančiais tikrai maskoliškas pravardes? Čia aiškus valdžios mieris. Ji, matyt, nori sukurstyti Maskolijos žmonis prieš viską, kas yra ne maskoliško, kas ne maskoliškai skamba. Nors visi caro jenerolai kalti, bet valdžia jieško kaltų vien terp ne maskoliškos kilmės jenerolų, ant tų stengiasi visą kaltę sukrauti, o tikruosius maskolius stengiasi ne vien nuo bausmės, bet ir nuo nužiurėjimo paliuosuoti.

Siundymai ant ne maskolių, kas jais nebutų, prasidėjo ant visos linijos, nes toki siundymai butinai reikalingi sugrąžinimui valdymo budo į senas vėžes. Laisvės dienos traukėsi rods ne ilgai, bet visgi tame nors trumpame laike likosi pasėta šiokia tokia sėkla netinkanti senesnių laikų dilgelėms, piktžolėms, kokias sėjo popai ir biurokratai. Net tikri maskoliai, žinoma ne biurokratai, suprato, jog iškovojimui visiems reikalingos laisvės, kovai su atžagareiviais biurokratais reikia, kad visi Maskolijos gyventojai eitų iš vien, reikia išnaikinti todėl visus dėl tautystės, kalbos ar tikėjimo to paties krašto ukėsų nesikentimus. Ištikro toki nesikentimai terp visų doresniųjų gaivalų pradėjo nykti, laisvės dienose pasėta sėkla pradėjo leisti diegus. To biurokratai nusigando ir pradėjo persekioti viską, kas Maskolijoj yra dar ne maskoliško; neaplenkė ne maskoliškos kilmės jenerolų, nors vokiečiai ir yra tikrais Maskolijos biurokratų mokytojais. Buvo laikai, kada vokiečių įtekmė ant caro buvo kur kas didesnė negu įtekmė tikrųjų maskolių. Vedimas užrubežinių Maskolijos reikalų, tvarkymas kariumenės, jos organizavimas ilgus laikus buvo vien vokiškos kilmės ministerių rankose. Augščiausi urėdai policijoj teipgi vokiečių buvo rankose. Caro sostą, galima sakyti, jo neaprubežiuotą vienvaldystę palaikė vokiečiai, žinodami, kad dėl tokio krašto surėdymo, besiplatinant Maskolijai, užimant vis daugiau kraštų ne maskolių apgyventų, ji niekada tvirtai ne stovės, ją silpnys besipriešinimai spaudžiamų ne maskolių, todėl ji Vokietijai ne galės labai kenkti.

Jeigu gi šiądien tikriejie maskoliai ir su jais išvien einanti biurokratai kreipiasi jau ir prieš savo auklėtojus vokiečius, tai ne todėl, kad jie suprastų, jog vokiečių politika yra bloga, bet todėl, kad jie su vokiečiais nenori jau valdžia dalytiesi, bet pats nori spausti ne maskoliškosios kilmės Maskolijos gyventojus, neišskiriant nė vokiečių.

Nepersenìai Peterburge atlaikė susirinkimą caro numylėti sanariai "Tikrųjų Maskolių Sanjungos", partijos šiądien turinčios didžiausią ant caro įtekmę. Užgirtos rezoliucijos geriausiai rodo, ko ne maskoliai nuo tos, įsikabinusios į menko proto caro skverną partijos gali laukti. Jie užgyrė reikalauti dar didesnio supančiojimo ne masmaskolių, reikalavo net jų iškėlimo iš jų tėvynės Siberijon, atėmimo nuo jų žemės, uždraudimo jiems pastoti į augštesnes mokyklas, užimti kokius nors urėdus. Terp kitko reikalavo ir prašalinimo Stolypino, kuris mat neužganėdina maskoliškųjų reakcijonierių. Jeigu jie įsivyraus dar labiau, tai ir Stolypin ne užsilaikys. Stolypiną ant urėdo palaiko vien ne gauta dar užrubežiuose paskola. Mat prie tokios tvarkos, kokios nori caras su reakcijonieriais, užrubežių bankieriai neskolina pinigų, nes bijosi smarkesnio prieš caro valdžią žmonių sukilimo.

VOKIETIJA.

Amerikos ambasadoriaus Vokietijoj pranešimas, jog Vokietijos ciecorius ne nori priimti prezidento Rooselvelto paskirto Vokietijon naujo ambasadoriaus, D-ro Hill, daug triukšmo padarė lygiai Vokietijoj, kaip ir Amerikoj. Rašinėjimų buvo daug laikraščiuose. Ant galo Vokietijos randas pagarsino, jog jos ciecorius ne protestavo prieš paskyrimą Vokietijon D-ro Hill jei jis bus paskirtas, bus pripažintas Amerikos ambasadoriu. Nėra vienok dumų be ugnies. Amerikos dabartinis ambasadorius Berlyne negalėjo prezidentui siųsti melagingos žinios. Reikia todėl manyti, kad D-ras Hill ne bus Amerikos ambasadoriu Berlyne, o jeigu, nuraminimui žmonių ir butų ten pasiųstas, tai ne ilgam laikui. Pakanka žinoti, kad jo nekenčia Vokietijos ciecorius.

Vokietijos kancleris Buelow atkako į Austriją į svečius pas Austrijos užrubežinių reikalų ministerį. Matyt jie nori apkalbėti kokius svarbesnius abiejų kraštų politiškus reikalus. Gegužio gi mėnesyj Buelow važiuos Italijon apkalbėti politiškuosius reikalus su Italijos užrubežinių reikalų ministerių Titoni.

Vokietijos ciecorius su savo šeimyna iškeliavo jau iš Italijos 30 d. kovo ant salos Korfu; grįždamas namon, jis atlankys Austrijos ciecorių.

ANGLIJA.

Anglijos parlamentas priėmė 313 balsais prieš 157 sumanymą pripažinti Airijai tiesas valdytiesi pačiai. Ne reikia vienok užmiršti, kad dar platesnį Airijos autonomijos sumanymą savo laike parlamente pervarė Gladston, bet Airija ir po šiai dienai autonomijos neturi, nes parlamento priimtą sumanymą atmetė Lordų rumas. Ir dabar parlamento priimtas sumanymas turės eiti dar į Lordų rumą, kuris susideda iš neprilankių airiams lordų; jie be abejonės, atmes parlamento užgyrimą ir viskas pasiliks po senovei iki ateinančių žmonių atstovų rinkimų. Po rinkimų randas, rinkėjų verčiamas, žada parlamentui paduoti sumanymą visai panaikinti stabdantį parlamento darbus persenusį jau Lordų rumą.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Šiomis dienomis Vilniaus gubernatorius uždarė lenkų švietimo draugiją "Oswiata".

Vasario 12 (25) d. teismo rumai pradėjo nagrinėti 45 Vilniaus krasos ir telegrafo valdininkų bylą. Jie kaltinami už dalyvavimą 1905 m. streike. Iššaukta 92 liudininku.

(Iš "Ž.")

Atsiveria Antroji Lietuvių dailės paroda. Prisiųsta jon daugiau 700 musų dailininkų darbų— Žmuidzinavičiaus, Čiurlianio, Rimšos, Stabrovskio, Jaroševičiaus ir daugelio kitų, taip jau dalyvavusiųjų pirmojoj parodoj, taip ir naujų. Paroda žada but nepaprastai įdomi, turtinga puikiais paveikslais ir raižymais. Taigi ne abejojam, jog kiekvienas, kurs geidžia musų dailę pažinti ir palaikyti, parodą aplankys.

Visokių tautų Vilniuje esame po truputį. Yra ir latvių. Nemažai jų yra rodos, valdininkų tarpe. Apsčiai taip-pat latvių jaunuomenės yra vietinėje junkerių mokykloje. Anot vieno Vilniaus kunigo latvio Punculio, nemaža yra latvių merginų tarp tarnaičių.

Ikišiol Vilniaus latviai nesusikuopuoja jokion draugijon, skendo rusų ir lenkų tarpe, kaip iki nesenìai ir su lietuviais čia buvo. Pernai buvo jie besidedą prie lietuvių, kaipo artimiausios jiems giminės. Išreiškus kai-kuriems latviams norą išgirsti nors retkarčiais per lietuvių vakarus kokią latvių dainelę, "Vilniaus Kanklių" choras buvo išmokęs porą latvių dainelių ir per vieną šeimyniškąjį "Viln. Kanklių" vakarą sudainavo latviškai. Gana skaitlingai atsilankė tame vakare latviai (atėjo nemažas burys latvių junkerių). Sudainavus chorui tautiškąją latvių giesmę "Deevs sveti Latviju", latviai atsistojo. Atsistojo, žinoma, ir lietuviai, norėdami tuo išreikšti jiems savo broliškus jausmus ir prielankumą. Kai-kurių latvių akyse net ašaros blizgėjo. Dabar Vilniaus latviai yra sumanę įkurti čia latvių draugiją. Pranešа apie tai patalpintas viename numeryj vietinio rusų laikraščio "Siev. Zap. Golos" latvių kalba pranešimas. Norintiejie prisidėti prie tos latvių draugijos įkurimo meldžiami yra kreipties pas p. Dilį, Polocko gatvė, 21, 7.

(Iš "L. U.")

Gubernatorius leido Juzefai Višinskienei leisti Vilniuje savaitraštį "Garsas".

("V. Ž.")

Vasario 11 d. teismo palata; prie uždarytų durų, nagrinėjo Vinco Mickevičiaus bylą. Paėmė jį Vilniuj ant gatvės gegužės 19 d. 1907 m. Kaltino už prigulėjimą prie L. S. D. P. Gynė Mickevičių Kauno advokatas Stašinskis ir Vilniaus Tarchovskoi. Palata nuteisė Mickevičių 3 metais tvirtovės arba 2 metais kalėjimo, pakeičiant juo tvirtovę.

IŠ KAUNO.

Čia prasidėjo metalo fabrikų krizis. Per Kalėdų šventes sustojo darbas visose metalo fabrikose. Darbininkai nedirbo kelias sanvaites. Po naujų metų darbas vėl prasidėjo, bet po poros sanvaičių Šuvalo fabriką užsidarė. Kalba, kad subankrutavusi. Kiti spėja, kad fabrikantas norįs sumažinti darbininkų skaitlių. Žinia tiktai, jeigu darbas vėl prasidės, tai bus priimti tik "ištikimesniejie" darbininkai. Už dvi sanvaiti Šuvalo liko neužsimokėta. Darbininkai padavė jį į teismą. Bylą laimėjo, bet negavo už dvi sanvaiti, tiktai už 8 dienas: girdi, jeigu reikalausią už dvi sanvaiti, tai jiems prisieisią laukti pinigų metus arba ilgiau, kol fabrika pilnai nelikviduosianti. Taip fabrikantas "apėjo" bedarbius darbininkus! Kurgi pasidėjo šv. Juozapo darbininkų draugija? Kodėl ji neatėjo darbininkams pagelbon? Atsiliepė, turbut jos širdyj fabrikantų kišenė.

Z—a.

IŠ SEINŲ.

Seinų vyskupu esąs paskirtas buvęs Kauno dvasiškos seminarijos rektorius, dabartinis Žitomiriaus pavyskupis kun. Karosas.

("V. Ž.")

IŠ RIETAVO,

Raseinių pav.

Aštuoni Rietavos valsčiaus kaimai turėjo ganyklų apie 699 su viršu dešimtinių. Ganyklos buvo gražios, lygios, be miškų — gryni laukai. Valdė jas nuo senų senovės valstiečiiai. Ėmė kibti prie jų Rietavos kunigaikštienė Olga Oginskienė. 1865 metais ji prašė ministerijos,kad pakeltų valstiečiams mokesnį. Pakėlė ant 20 kap. nuo dešimtinės. Išmokėjo jį valstiečiai kartu su kitais išperkamaisiais mokesniais.

Dabar gi, 1907 m. birželio 25 d., žemiečių viršininkas apskelbė valstiečiams, kad ganyklos esą ne jų, bet ponios; kalbino, kad jie geruoju taikintųsi su kunigaikštiene. Už tai ji žadanti duoti ligi 3-jų dešimtinių nuo ziemo. Tiems, kurie nesitaikįsią, busia duota po 1000 sieksnių. Likusioji gi žemė — ganyklos — pasiliksianti dvarui. Žemiečių viršininkų suvažiavimas tą ponios nutarimą patvirtino.

P. B—is.

("Ž")

IŠ ŠIAULIŲ,

Kauno gub.

Grafo Dimitro Zubovo dvare Bubiai, palei Šiaulius, ketinama įsteigti žemės dirbimo mokslų mokyklą. Grafas duodąs butą ir kitus reikalingus dalykus (kurą ir tt.). Dabar tarp jojo ir žemės dirbimo ministeriaus eina tarybos: gr Zubovos reikalaująs, kad mokytojai butų valdžios lėšomis užlaikomi ir kad mokslas butų vedamas lietuvių kalba. Ministerija kolkas nesutinkanti tokiomis išlygomis leisti mokyklą atidengti.

(Iš "L. U.")

IŠ ŽAGARĖS,

Šiaulių pav.

Į valsčių atėjo pranešimas, kad valdžios yra paskirta 173 įnamiams Žagarės valsčiaus kiekvienam po 3 dešimtines žemės iš Nariškino dvarų. Daugelis tų įnamių ar jų tėvų kadaisiai, prieš liustraciją,valdė po sodžius visas dubas, bet dvarininko liko išmesti, o jų dubos ir ligšiol eina per duobininkų rankas. Kitas iš tokių vargšų nežino, ar sutikti ant 3 dešimtinių, ar toliaus laukti valdžios malonės, be nesugrąžins jų tėvų-tėvų vietą. Per kelias dešimtis metų jie bylinėjos po teismus su ponu, bet prieš vėją neatputę metė teismus, o tik laukė Dievo susimylėjimo.

Gr.

(Iš "V. Ž.")

Vasario 8 d. atsibeldė iš Aucės (Kuršė) sargybiniai pas sankrovininką Čiuberkį ir norėjo jį suimti, bet šis nesidavė ir reikalavo, kad jį suimtų, jei reikalinga, vietinė policija. Tad sargybiniai nujojo pas Žagarės "nadziratelį", kurs jiems prižadėjo antrytojaus pristatyti Čiuberkį į Aucę. Taip ir padarė,

Aucėje uriadninkas uždarė Čiuberkį valsčiaus šaltojon ir ėmė kamantinėti, ar nepirkęs jis kažkokių vogtų daiktų. Vienas Klikolių burliokas, įtariamas apvogime vieno Kuršo ukininko, sargybinių nežmoniškai mušamas, prisipažino vogęs ir pardavęs Čiuberkiui. Vienok akysėn su Čiuberkiu statomas jo nepripažino. Tad sargybiniai, norėdami iš Čiuberkio ištraukti prisipažinimą, ėmė jį mušti gumo nagaikomis ir geležine lazda. Paskui pusę dienos pasilsėję vėl užsipuolė ant Čiuberkio. Kaklą ir kojas įkišo į pavalkus ir suveržė juos, ir taip dvilinkai sulenktą Čiuberkį mušė nagaikomis, lazdomis, spardė kojomis, nykščiais badė, kolei patįs ne apilso. Mušė keturiese: uriadninkas ir 3 sargybiniai, visi girti. Paskui visą sanvaitę laikė kalėjime. Po sanvaitės nuvarė jį į Tukumą pas tardytoją, kurs tuojau jį paleido. Čiuberkiui pusė kuno iki pakinkių sutinus, mėlyna, kieta kaip lenta; viename šone perlaužti du šonkauliai, kitame vienas.

Taigi Žemaitės knygutėje "Kent kaltas, kent nekaltas" apie šių dienų policiją nė maž neperdėta.

("V.Ž.")

IŠ SKIEMIŲ VALSČIAUS,

Šiaulių pav.

Sausio 29 d. buvo rinkikų sueiga, į kurią pribuvo ir žemiečių viršininkas su savo sekretorium (lietuviu).

Matoma, norėta daug svarbių dalykų atlikti.

Pirmiausiai valsčiaus raštininkas (rusas) ėmė skaityti atskaitą už 1907 metus, kiek kur pinigų išleista. Rinkikai pareikalavo, kad atskaita butų perskaityta lietuviškai. Raštininkas atsisakė, nes lietuviškai nemokąs.

Žem. viršininkas pašaukė savo sekretorių, kuris perskaitė atskaitą lietuviškai, tada rinkikai pareikalavo iš žem. viršininko, kad jis valsčiaus raštininką, kaipo netikusį žmogų ir nežinantį lietuviškos kalbos, iš valsčiaus prašalintų, o jo vietoje leistų išrinkti ištikimą lietuvį. Viršininkas rinkikų reikalavimus išpildyti griežtai atsisakė ir pradėjo rinkikams sakyti ilgą "pamokslą", kad tą (raštininką) prašalinus, sunku bus kitas atsakantis surasti, bet tuo "pamokslu" neužganėdino rinkikų, jie uždavė žem. viršininkui svarbų klausymą: Ką viršininkas darytų, kad raštininkas numirtų? Argi prisieitų dėlei mirties valsčiaus raštinę panaikinti? Viršininkas per kiaurą dieną rinkikus išlaikęs ir matydamas, kad nieko nepeš, liepė viršaičiui sustatyti neva kokį ten protokolą.

Kas tame protokole buvo rašyta, neteko sužinoti, rinkikai sustatymo protokolo nepabugo ir žada per busimąją sueigą taip pat vienybėje laikytis.

Raštininkui, matoma, gaila paleisti šilta vietelė (700 rub. metinės algos).

Pasiėmė už apginėją valsčiaus iždininką P., kuris susipratusius rinkikus išvadino "cicilikais" ir net ėmė grasinti parkvietimu dragunų, bet kas tau išsigąs tu dragunų: vietoj nusižeminimo prieš p. iždininką, žada ir jam už nemandagius žodžius atkeršinti, atstatyti nuo vietos.

("V.Ž.")

IŠ SKUODO,

Kauno gub.

Sausio 21 d. vakare, suimta plėšikų-žmogžudžių kuopa (6—8 ypatos); beveik visi suimtiejie lietuviai, kurie dienomis ir naktimis mieste ir antkeliais plėšė ir mušė žmonės. Nuo pat pereito rudens jau nebegalima buvo be pavojaus pereiti kai-kuriomis miesto gatvėmis nakčia. Jie visai panašiai veikė kaip ir Senapilės "Giltinės" draugai. Kuopos vyriausiuoju vadu buvo skaitomas K. Jurgutis, kuris 1905 m .buvo karštas, kaip jis pats sakydavosi, "cicilikas", o paskui jau ir valdžios šnipas; buvo prikalbinęs keliolika vaikinų įsilaužti į valsčiaus butą, sudraskyti "ikoną" ir caro paveikslą, bet šitiejie greit suprato Jurgučio su vietine policija sąkalbį. Skuodo policija seniai juos žinojo, tik nesiskubino pertraukti jų veikimą, vienok kaszin iš kokios priežasties šį kartą išdrįso, turbut jautė, kad terorristai suksis į pačius policistus, ir tai pataikė tokiu laiku užklupti, kada plėšikai buvo surengę užpuolimą ant kelių sodiečių ukininkų grįžusių iš mugės. Geležiniais grandiniais plėšikus apkalus, lengvai atsikvėpė ir skuodiškių krutinės, ligšiol visi bijojo ir priešingą žodį prieš juos ištarti.

Dam. Treigys.

("V. Ž.")

IŠ JUOSTININKŲ,

Troškunų valsč., Ukmergės pav.

Sausio 17 d. žinomas Troškunų budelis, uriadninkas Nikolajevas atsibaldė su sargybiniais ir dviem šnipais į musų sodžių. Pasiėmė dešimtininką Mačionį, jis nuėjo pas ukininką Kulvietį, vienok nieko ten nepešė, nes Kulviečio nerado namie. Įpykęs uriadninkas reikalavo, kad dešimtininkas pasakytų jam, kur yra Kulvietis. Nors dešimtininkas ir aiškino uriadninkui, kad Kulvietis jau seniai Amerikoje, bet musų karžygis nenorėjo tam tikėti, ir už "pasipriešinimą" dešimtininką gerai apdaužė. Paskui valkiojosi po visą sodžių ir mušė visai nekaltus žmonės, neaplenkdamas dagi morų, ir reikalavo, kad jam ką nors duotų. Sutikęs viename kieme jauną vaikiną S. Šaknį, kuris ten tarnavo, smarkiai jį sumušė ir išsivežė į Troškunus. Mat tas vaikinas nieko jam nedavė. Ant rytojaus šeimyninkė nuvežė uriadninkui rublį, tai jis ir paleido Šaknį.

(Iš "L.U.")

IŠ ONUŠKIO,

Ežerėnų pav.

Šiame miestelyje yra valsčiaus mokykla, kurią lanko gan nemažas vaikų skaičius: nemažiaus 80. Mokiniai beveik visi lietuviai-katalikai, išskiriant mažą skaičių svetimtaučių, tarp kurių žymesnę vietą užima latviai ir sentikiai, bet jų nedaug, daugiaus nesti kaip 5—6 procentai. Ligi praėjusio rudens buvo mokytojas rusas Sinkevičius, senosios tvarkos šalininkas, lietuvių tautiško atgijimo priešininkas. Ukininkai daugiaus susipratę žiurėjo į jį labai žvairomis akimis. Šįmet rudenį liko jis perkeltas į kitą vietą. Nuo pat rudens ligi sausio 5 d. 1908 m. mokykla buvo uždaryta; mokytojo nebuvo, vaikai jos nelankė. Žmonės, išleidę mokytoją rusą, džiaugėsi sulauksią lietuvį, kas labai geistina, bet labai apsiriko ir jų džiaugsmas ant tuščio nuėjo. Sausio 4 d. 1908 m. atvažiavo panelė mokytoja rusė, nemokanti lietuviškai kalbėti, matyti, pilna prisigėrusi dvasios senųjų Lietuvos mokytojų, kuriems nerupėjo musų apšvietimas, išsilavinimas, o tik žmonių apkvailinimas, troškimas išplėšti iš žmonių brangią prigimtą kalbą, ir tikėjimą. Jog ji tokia bus — matyti iš šio fakto. Sausio 6 d. vietinis klebonas apskelbė, kad atsidariusi mokykla. Aš, norėdamas, kad ir mano broliui butų vieta, nes kai kada ir vietos nebėra mokykloj dėlei mokinių daugumos, nuėjau į mokyklą paprašyti, kad priimtų jį, kaip tik pradės mokyti. Įėjęs į vidų tariau: "Sveiki". Gavau atsakymą "Zdrastvui;" toliaus kalbėjau — "girdėjau, kad mokykla atsivėrė — atsakė man— "govori kak sliedujet" (suprask. kalbėk rusiškai). Iš viso su ja pasikalbėjimo patyriau, kad ji bus pilna buvusių primtakunų pasekėja, stengsis varyti tą senajį mums kenksmingą darbą su tokiu pat uolumu, kaip ir pirmiaus budavo. Iš daugelio Lietuvos kampų pareina žinios, kad spinduliai šviesos pasiekė ir sodžių ir budina sodietį iš gilaus miego, ragina jį prie apšvietimo, kviečia jį prie skaitymo. Pas mus gi nieko nėra, viskas beveik kaip pirmiaus taip ir dabar tebėra. Musų brolius ir vaikus vėl taip mokys kaip ir mokė: vaikai bus nebyliai mokytojui, mokytojas nebylis vaikams. Valstiečiai, reikalaukite mokytojo lietuvio, mylinčio savo prigimtą lietuvišką kalbą ir savo darbą.

Lietuvos Mylėtojas

IŠ ALITŲ VALSČIAUS.

Pas mus žemiečių viršininkas pereitais metais surinko už sėklas daug pinigų ir dar paėmė iš valsčiaus kasos apie keletą šimtų. Žmonės sprendžia, kad apie 1200 rub. Viršininkas norėjo tuos pinigus sau pasiimti. Nekurie valstiečiai, sužinoję apie tai, apskundė jį gubernatoriui. Šiomis dienomis gubernatorius sušaukė pinigų rinkėjus (sborščikus) paliudyti, ar tikrai viršininkas tą yra padaręs? Visgi viršininkas pasirodė kaltas. Bet varnas varnui akies nekirs.

(Iš "L.U.")

IŠ SUVALKŲ.

Vasario 30 dieną draugija "Vienybė" surengė trečią iš eilės vakarą. Paskutinis tik vokališkai su šokiais buvo draugijos bute. Choras, p. J. Marčiukaičio vedamas, padainavo 7 dainas. Publikai, atvykusiai į vakarą nemažame skaitliuje, dainos labai patiko ir kai-kurios iš jų, publikai pareikalavus, buvo atkartotos. Pasibaigus dainoms buvo šokiai ligi 4 val. ryto. Tarp įvairių šokių šokta ir aguonėlė. Atlankiusiejie vakarą visi liko užganėdinti.

Užtat męs lietuviai suvalkiečiai už malonias dainas privalom išreikšti ačių kaip p. J. Marciukaičiui, choro vedėjui ir organizatoriui, taip ir visiems dainininkams ir dainininkėms. Bet užduotis draugijos "Vienybė" neprivalo užsibaigti rengimu vien tik šokių su dainomis (nors ir kuogražiausiomis); laikas jau butų atverti vakariniai kursai analfabetams, nes dauguma tarnaičių nekantriai laukia taip seniai prižadėtųjų joms tų nelaimingųjų kursų.

J. Atolas.

(Iš "V. Ž.")

IŠ GRAŽIŠKIŲ,

Vilkaviškio apskr.

Jau kunigas perkalėdojo, dabar pradėjo kalėdoti sargybinis. Bet sargybinis vis sargybinis: jam nereikia eiti pas kiekvieną, kad ką gautų. Jis daro šitaip. Vasario 7 d. dieną atvažiavo Gražiškių sargybinis į Skardupių kaimą pas vieną gyventoją su pora kitų gyventojų, atsivežė degtinės už 45 kap. išgėrę degtinę, davė žinoti šaltyšiui kad apsakinėtų kaimo gyventojams, jog sargybinis yra pas tą gyventoją, kad jam suneštų kas kiek gali: ar rugių ar avižų ar kitokių javų. Žinoma, tai tuojau ir įvyko. Tai jau skardupiečiams ne naujiena; jau jie ir rudenį supylė po kiek kas galėjo.

Quitų Žlibis.

IŠ RYGOS.

Zoviesų Bušo fabrike dirba iki 180 darbininkų, vyrų ir moterų. Beveik visi lietuviai. Darbas sunkus, mokesnis labai nedidelis: darbininkams moka po 80 kap., o darbininkėms po 40 k. už dieną. Ir vos pusmetį dirbus, priemi 5 kap. viršaus. Moters-darbininkės po dviejų metų pradeda gauti po 60 kap. Ir toliau — dirbk kaip gali — daugiau jau nebemokės. Eina gandas, kad šįmet naujai įstojusiems darbininkams jau mokėsią vos 70 kap. per dieną.

Sunku, žinoma, prie tokių sąlygų darbininkams gyventi, ypač musų laikais, kuomte mieste viskas begalo brangsta. Vos tegali išmitinti savo alga šeimyną. Darbininkai tamsus, mažai teapsišvietę, jokios minties apie kovą už savo padėjimą nėra. Vis da tebėra dvasia nupuolusi nuo nepasisekusių laisvės dienomis streikų.

Draugiškas darbininkų gyvenimas daugiau apiręs. Randasi tokių tamsuolių, kurie susipratusius savo priešais skaito, kurie, kaip tie aklie jie, nematydami, iškur šviesa eina, piktinasi darbštesniais, protingesniais darbo daugiaus užėjusiais. Viens tokių, J. V. stačiai įskundžia administracijai tuos darbininkus, kurie platina blaivybės mintis arba naudingas patarmes kitiems duoda. Per jo priežastį 4 draugai-darbininkai jau nustojo darbo. Jis išgraužė vyresnyjį vežėją ir pats užėmė jo vietą. Dabar turi progą da labiau sekti kiekvieną darbininką — taip ir slankioja po visą fabriką ir jo kertes.

Da vienas mažmožis. Prieš Kalėdas Bušo žmona paaukojo kiekvienam darbininkui ir darbininkei po 3 rublius. Kaszin-ką toji ponia manė taip darydama? Ar jai rodės, kad tais 3-mis rubliais ji sukurs mus nemažai ir atlygįs mums už metų-metus sunkaus, išnaudojamo darbo, ar norėjo tiktai nura-

minti darbininkus, atsiminus pernykščius metus, kuomet toj-pat kantoroj, kur jos vyras sėdi, tapo užmuštas jos svainis kažin-kokios kerštingos rankos....

Ruduolis.

(Iš "Ž.")

KAZIMIERAS JAUNIS.

Vasario 25 d. Peterburge mirė kunigas Kazimieras Jaunis, buvęs Peterburgo dvasiškos Akademijos profesorius, garsus kalbų žinovas ir karštas Lietuvos mylėtojas. Nors savo veikalų nemėgo spauzdinti, bet jo raštų įtekmė ant musų kalbos išsilavinimo buvo didelė.

("V. Ž.")

MUSŲ MOKYKLOS.

Abiejose Vilniaus gimnazijose įvesta lietuvių kalba, bet kas iš to? — lietuvių jose nedaug, o ir šiųjų nevisi belanko musų kalbos lekcijas. Nuo vieno-kito pats esmi girdėjęs: "geriau man kur nueit per tą laiką, o ne riogsot gimnazijoj!" Kitose gi mokyklose lietuvių kalba visiškai neišguldoma. Taip, sakysim, Piesockio gimnazijoj (privatinėj mokykloj su teisėmis) lietuvių apie 15 mokinių, kurių 5 supranta savo kilmę, visi kiti sulenkėję. Tarp šių penkių ir lenkų kuone kasdien kila nesusipratimai ir ginčai dėl "lietuvių" klausimo. Šion gimnazijon įvesta jau tikybos išguldymas lenkų kalboj; norėta įvesti ir lietuviškoj, bet štai kaip išėjo: Vieną kartą direktorius liepė visiems katalikams pasilikti po užsiėmimų, nes turįs apie labai svarbų dalyką su jais pasikalbėti. Jiems pasilikus, direktorius kreipėsi į juos šiais žodžiais: "Aš noriu įvesti ir lietuvių kalbą tikybos dalykams išguldyti ir pakviesti kunigą, kurs mokėtų lietuvių ir lenkų kalbas, beto įkurti pas mus lietuviškąjį knygyną, nemažesnį už lenkiškąjį". Lietuvių akįs prašvito, bet lenkai užprotestavo, nes girdi, kiekvienas lietuvis mokąs ir lenkiškai. Kone pakilo peštynės tarp lenkų ir lietuvių, o kadangi pirmųjų buvo dauguma, tai direktorius su jais ir sutiko. Jis net buvo prisakęs lietuviams eiti tikybos dalykų lenkų kalboj išguldomųjų klausyti, bet mokiniai nesutiko: "Mes ne lenkai ir lenkiškai nemokame". Nors lenkai - mokiniai tyčiojasi iš jų ir sako: "eikite pas Vileišį ar pas Basanavičių, tie jus lenkiškai išmokys", tačiaus lietuviai visgi tikisi šį-tą išgausią. Taip, per mokinių vakarą lietuvių draugų naudai jie prisispyrę pradėjo prašyti direktoriaus lietuvių kalbai duoti pas savę lygias su lenkiškąją teises. Direktorius jiems pasakė: "Viskas bus! Jau aš kalbėjau su vienu žmogumi, kurs net apsiėmė mokyti lietuvių kalbos". Taigi ir mes, Piesockio gimnazijos lietuviai, bene sulauksime savos kalbos išguldymo.

Lakštingalė.

("V. Ž.")

KURIO DARBO IMTIES.

"Laisvių dienos" buvo išvilkusios iš gryčios paskutinį snaudulį ir pastumė jį sujudusių žmonių tankumynan. O jau minion patekusį, kaip matai, pasitverdavo visuotinas karštis ir judindavo jį. Iš kur gi žmogui buvo ramiam bebuti? Iš tolimų kraštų ėjo žinios, kad ten darbo žmonės jau sukibo su priešu ir tvirtai stojo už savo laisvę ir geresniąją buitį. Čia pat, pašonėj svietas burėsi, kerštu tvinko ir kiekviena valanda galėjo vilnimi užgriut ant prispaudėjų. Kasdien ėjo negirdėtos naujienos ir nauji atsitikimai, kurių kiekvienas kliudydavo žmogų ir užduodavo jo galvai naują darbą.

Vėliau, kuomet papuvę senosios tvarkos šulai tratėdami ėmė griuti, ir darbininkai ir valstiečiai pradėjo stėbėties ateitim. Už pasvirusių senojo gyvenimo stėnų daugelis jau išvydo liuosus plotus, kur pagal visų spėjimo galima buvo liuosai ir gražiai naujasias pasistatyti. Kiekvieną rupino mintis kas ir kaip reikia daryti.

Svietas virto į mitingus, kaip į atlaidus. Skaitęs ligšiol vien "Aukso Altorių", pikčiau veržiasi pasitverti socijalistų platinamus lapelius už patį socijalistą, o pagavęs atsišaukimą į rankas, nešėsi jį namo, kaip kokią šventenybę ir atsidėjęs jį skaitydavo. Laikraščiai, knygutės, visokios revoliucijos dainos ėjo iš rankų į rankas, lankė šimtus, lig visai nesuskaitydavo. Darbininkai ir vargingiejie valstiečiai ypač buvo ištroškę žinių, nurodymų, mokslo ir skubinosi juo daugiau to viso pasigauti, nes gyvenimas visus ragino, nes ryt poryt galėjo užeit reikalas rinkties sau vietą naujam gyvenime ir atliktąją vietą nuo kitų nagais apginti.

Taigi suprantama, kodėl anuomet taip platinosi tarp žmonių raštai, kuriuose buvo apie visuomenės reikalus rašoma. Lietuvių, rusų, lenkų, žydų, latvių ir kitomis kalbomis atsirado kuone vienu kartu daugybė visokių brošiurų, kur rašytojai trumpai ir drutai stengėsi minioms paaiškinti svarbiuosius ir opiuosius to momento klausimus.

Šiandien pas mus jau kitoks óras. Reakcija kas dieną drutinasi, kas valandą vis drąsiau tarp musų skečiasi ir balsiai minioms šaukia: "traukitės!" Jau tuščia paliko ant gatvės; žmonės sulindo atgal į triobas ir kiekvienas, matomai, taisosi savo kertėn sėsti. Nė mitingų, nė lapelių, nė to noro politikos reikalais besirupint! Apnykusi demokratiškąją visuomenę tyluma ne vienam širdį net šalčiu nukrato: bene pavargo darbininkai ir valstiečiai su priešu kovoję ir vėl junge suklupo ant žemės? Męs manom, kad nepavargo ir nesuklupo.

Tik įsiklausykime tylumon. Nors laikraščių redakcijos vaitoja dėl mažo skaitytojų skaičiaus, vistik darbo žmonės skaito. Didesniuose miestuos taisomi darbininkams pasikalbėjimai apie visokius klausimus, ir susirinkimų vietose dažnai esti ankšta ir trošku nuo žmonių. Kaimuose pasikalbėjimų nėra, užtai iš vienos ar antros vietos nuolatai eina žinios: žmonės kuria švietimo draugijas, slėpdamies, taiso mokyklas, įsteigia knygynėlius pasiskaityti ir šiokiu ar tokiu budu mokslo stveriasi. Gali šiandien sėti ir piauti kiekvienas, kas ne tinginys. Stveriasi darbo kunigai ir jau įtaisė dešimčiais "Žiburio" ir "Saulės" skyrių. Kur nesnaudžia svietiškoji inteligentija, likimas ir jų darbą laimina lygiai kaip ir dvasiškųjų. kur žmonės nesusilaukia pašalpos iš šalies, yaduojasi savo jiegomis ir savo supratimu: susidėdami perkasi laikraščius ir knygas ir pasimainydami juos skaito. Daugelyj vietų, pagaliaus, kaimiečiai laukia vien patarimo, kaip pradėti švietis. Įstabu tame žmonių siekime du daiktu: tie kaimiečių, kurie kiek daugiau yra skaitę, jau nebesikakina brošiuromis ir imasi storesniųjų knygų. Antra, kuomet trejetas metų atgal dauguma literaturos prisieidavo dalinti dovanai, dabar kaimietis savo noru traukia skatiką iš kapšio ir perkasi raštus.

Argi nerodo visi tie apsireiškimai, kad žmonyse auga gyvas noras mokslą įgyti? Neabejodami męs manom, kad auga. Jei darbininkas ir valstietis imasi storos knygos, matomai jis šiuo ramiu laiku nori rimtai pažinti visa tai, ką revoliucijos dienos buvo jame sužadinusios, bet neišaiškinusios. Jei jis apšvitimui nesigaili kruvino skatiko, jo noras matomai yra gilus. Pats gyvenimas surengė kulturos darbui derlingą dirvą ir dabar kaip tik metas pilna sauja berti jon sėklą.

Ir kame turi tas kulturos darbas apsireikšti? Viena jau įsikurusių švietimo draugijų — "Vilniaus Aušra" šiaip sako apie savąjį tikslą: "Draugija steigs, laikys ir šelps prademąsias mokyklas, mokytojų seminarijas, taisys knygų sankrovas, liaudies knygynus ir skaityklas, įvairias vidutines ir augštesnes mokyklas, prieglaudas, steigs liaudies namus apšvietimo ir pasilinksminimo tikslu; taisys skaitymus, lekcijas, koncertus ir teatrus; leis ir platįs knygas" ir tt.

Lengva matyti, kad "Aušra", šiandien da vaiku budama pasisiudino sau rubus, kaip suaugusiam žmogui. Matomai "Aušra" žada gyventi ilgus metus ir bijo, kad tie rubai napaliktų trumpais ir siaurais. Ištiesų, juk švietimo darbas pas mus vos tepradėtas. Kaimiečių dauguma da atadairomis tebežiuri į kiekvieną draugiją, į bendrą darbą: juk už bendravimąsi ne kartą jie kentėjo nuo valdžios didį vargą. Įsikurusių draugijų kasos arba tuščios, arba jose graudžiai čeža variniai skatikai. Maža apšviestesnių žmonių mieste ir da mažiau jų kaime. Ir visus tuos musų septynius "smutkus" praneša aštuntasis, visų-pikčiausias, — dabar ir nekalčiausią švietimo darbą pėdon seka uriadninkai ir, mažiausiai progai atsitikus, kiša musų ratan lazdą ir stabdo mus. Tokiose sąlygose nėra ko svajoti apie vidutines ir augštesnes mokyklas, mokytojų seminarijas ir panašius daiktus. Privalome šiandien imties reikalingiausio ir pakeliamo darbo, o tokiu darbu, musų supratimu, yra knygynėlių ir skaityklų steigimas. Kurioj apylinkėj reikia, kad susitartų, tarp savęs susirištų 40 —50 žmonių ir paskui prisidėtų prie kokios-nors įsikurusių švietimo draugijų, ten be vargo butų galima sutaisyti, kad ir nedidelis, bet ne prastas knygynėlis. Ilgainiui imtų rasties atliekami pinigai laikraščiams pirkties ir sutaisyti skaityklai. Atkartojame, kad apšvietimo darbui pradėti, privalome tarties ir dėties prie valdžios leistųjų draugijų. Nesusirišę didesnin burin, neturėsime reikalingų pinigų, o geradarių šiame atsitikime ir nelengva rasti ir jie mums blėdingi. Kodėl? Jie savo globa snaudina mus ir neleidžia mokytis mums patiems savo reikalais rupinties. Nesusirišę, pagaliaus, neturėsime pradėtam darbui darbininkų, nes kur dešimts galvų, tai ne vieno žmogaus pastangos.

Dėties prie leistųjų draugijų ar reikale atvirai naują kurti, verčia mus kelios priežastįs. Knygynėlis, kad ir mažiausias, — sunkiai paslėpiamas daiktas. Jo knygomis apart draugijos narių visuomet naudosis platesnis žmonių burys, o tuomet ankščiau ar vėliau sužinos apie jį policija ir gali arba patį knygynėlį atimti, arba jo valdytojams vargo pridaryti. Leistųjų gi draugijų knygynėlis tikresnis: policijai prikibti reikalingos bus bent formališkos priežastįs. Beto, daugelis kaimiečių su noru dėtųsi prie leistųjų knygynėlių ir šalintųsi slėpiamųjų, nes reakcija juos privirgdė ar įbaugino ir dabar šalinasi draudžiamojo darbo. Įsikurus pagaliaus atvirai, galėtume atvirai svarstyti draugijos reikalus ir greičiaus pasiektume vieną svarbiausių savo tikslų — išmoktume patįs savais reikalais rupinties.

Jai kiekvienoj parapijoj ar apylinkėj atsirastų knygynėlis ar skaitykla, tai butų padarytas nemažas ir geras daiktas. Jis da tuo butų geras, kad padėtų mums, pirmąjį žingsnį padarius, daryti ir antrąjį. Viena pati vietinė draugijėlė ne ką labai apart knygynėlio tejstengs padaryti. Tuo tarpu keliolika ar kelios dešimtįs susirišę, gali už visų sudėtus pinigus kviesti žmones, kurie lankytųs į vietines draugijėles ir ten skaitytų lekcijas ir visokius pranešimus. Jos lengviau gali pirkties knygų, taisyti teatrus, pagaliaus steigti ir mokyklas, jeigu gelbės tame darbe viena kitą.

Iš to jau matyt, kad švietimo draugijos turi but plačiai kuriamos, kad jos apimtų bent pavietus, gubernijas ar net visą kraštą.

O kaip su valdžia daryti? — paklaus skaitytojas. Ar žiurėti naujos draugijos leidimo su gerais įstatymais, ar dėties prie kurios jau įsikurusiųjų? Privalom atminti, kad reakcija vis didyn eina, kad nekalčiausias švietimo darbas, organizuotai varomas, ir tas jau valdžiai kaulu gerklėj atsistoja. Iš paskutinų dienų esam patyrę, kad biurokratija jau nebeduoda naujų leidimų draugijoms kurti. Narių darbą pagerinti mums belieka dėties prie kurios-nors leistųjų draugijų. Bet prie kurios? Suvalkiečiai turi savąją "Šviesą" ir prie jos reikėtų dėties visiems musų draugams. Kauno ir Vilniaus gubernijose tėra viena draugija, kurios įstatymai gali pirmeiviu pakakinti — tai "Vilniaus Aušra". "Aušra" nevaržo draugijos tikėjimu ar tautybe, jos darbo tikslas tiek plačiai siekiamas, kad draugija gali varyti plačiausią kulturos darbą. Taigi, draugai, riškimės į apylinkes ir dėkimės prie "Vilniaus Aušros"! Juo daugiau musų ten bus, juo plačiau męs galėsim užvesti patį darbą ir jį sutvarkinti.

Kviezdami darbininkus ir varginguosius valstiečius apsišvietimu rupinties ir draugijas kurti, męs anaiptol da nemanom kokios "trejos-devynerios" nuo visokių ligų. Apšvietimu dėlto reikia užsiimti, kad nors tame darbe męs da galim viešai pasirodyti, rišties ir mokyties savarankiškumo. Juo labiau, kad ir to apšvietimo pas mus begalo maža. O juo geriau apsišviesim, juo geriau pažįsim savo reikalus, savo uždavinius ir augščiau pakilsim. Augščiau pakilę, juo toliau nuleksim, kuomet ateis laikas skristi. Prie darbo, draugai!

D.

(Iš "Ž.")

IŠ AMERIKOS.

KUR EINA ŽMONIŲ MOKESČIAI?

Bloomington, Ill. Perkant drabužius valdžios įtaisoms, sulyg padarytų kontraktų, įtaisos čia moka beveik dusyk tiek, kiek moka kiti pirkėjai. Pavelkslan: valdžia už kelines moka po $7.50, o krautuvėse tokias visur galima gauti už $4.75. Tas pats yra su visais valdžios įtaisų perkamais daiktais. Nejstabu todėl, jeigu užlaikymas visokių įtaisų teip brangiai atseina ir nuo žmonių vis didesni mokesčiai reikalaujami.

LAIKRAŠTĮ UŽDRAUDĖ PAČTU SIUNTINĖTI.

Washington, D. C. Vyriausias Amerikos pačto perdėtinis Meyer atėmė itališkoj kalboj išeinančiam Paterson laikraščiui "La Questione Sociale" teisę naudotiesi iš pačto išsiuntinėjant laikraštį, kadangi mat jo pakraipa esanti anarchistiška.

NUGRIUVO SIENA.

Peoria, Ill. Sudegė čia įtaisos Hart Weigher Co. Valant degėsius, nugriuvo triobos siena ir užmušė vieną darbininką, o trįs sunkiai sužeidė.

PASIMIRĖ.

San Francisco, Cal. Pereitą sanvaitę ant gelžkelio stoties trįs korejonai užpuolė ant rodininko Koreos čiecoriaus, amerikono Stevens ir pašovė jį į pilvą. Nuo pašovimo Stevens 26 d. kovo pasimirė. Šovėjai suimti. Jie teisinasi, kad Stevens pašovė todėl, kad jis Koreą pardavė Japonijai.

IŠTEISINO UŽMUŠĖJĄ.

Cleveland, O. Čianykštis teismas išteisino užmušėją savo pačios, lenką Kalinowskį. Jis mat užtiko savo pačią glėbije kito vyro ir užtai ją užmušė. Bet užmuštoji moteris jau su Kalinowskiu negyveno. Jis yra maskoliškas oficieras.

NEPASEKMINGAS UŽPUOLIMAS.

Springtown, Ark. Plėšikai bandė užpulti čianykštį farmerių banką, bet tas nepasisekė. Matyt bandant dinamitu išardyti kasą, dinamitas netikėtai expliodavo, expliozija nutraukė visai galvą vienam plėšikui. Jeigu plėšikų buvo daugiau, tai kiti, persigandę, be nieko pabėgo.

BOMBA.

New York. Pereitos nedėlios dieną New Yorke buvo bedarbių darbininkų susirinkimas. Policija stengėsi uždrausti susirinkimą. Besitąsant, rankoj vieno jauno vaikino, žydo Seligo Silberstein expliodavo bomba, kurios Silberstein labai sunkiai tapo sužeistas, o viena ypata užmušta. Suareštavo 7 ypatas: 6 maskoliškus ateivius ir vieną amerikoną. Ateiviai pastatyti po kaucija $3000, nuo amerikono kaucijos ne priima.

BOMBOS EXPLIOZIJA.

New York. Vienuose italijonų apgyventuose namuose ant Mulberry st. expliodavo bomba, kuri namus gana dručiai pagadino. Expliozija vienok žmonių neužgavo.

CYKLONAS.

Baipebridge, Ga. Baisus cyklonas veik suvisu išgriovė netoli čia buvusį miestelį Lynn, Ga. Prie to, kiek iki šiol žino, 2 ypatos likosi užmuštos; sunkiai sužeistų yra daug.

NELAIMĖ KASYKLOSE.

Sheyenne, Wyo. Anglių kasyklose Union Pacific Coal Co., oloj No. 1, netoli Hanna, 29 d. kovo atsitiko dujų expliozija, kurios 59 darbininkai likosi užmušti. Nuo expliozijos užsidegė anglys olose.

NELAIMĖS ANT GELŽKELIŲ.

Rochester, N. Y. Netoli Belvederę iššoko iš rėlių greitasis Erie gelžkelio traukinys. Prie to dvi ypatos likosi užmuštos, o keturios sunkiai sužeistos.

Detroit, Mich. Detroit United Ralway Co. karas iššoko iš rėlių ir iš dalies susidaužė. Prie to 30 ypatų likosi sunkiai sužeistų. Yra ir mirtinai sužeisti.

Lexington, Ky. Tarp Burgin ir High Bridge, pasažierinis Quin & Crescent gelžkelio traukinis susimušė su kitu. Prie to 20 ypatų likosi sunkiai sužeistų.

GAISRAI.

Springfield, Ill. Sudegė čia Leland hotelis. Ugnyje pražuvo ir daiktai suvažiavusių čia konvencijon republikoniškų politikierių.

Cincinnati, O. Sudegė čia tabako krautuvės Hamilton Co. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 150000 dol.

SMARKUS KONGRESMANAS.

Washington, D. C. Kongreso atstovas iš Alabamos, Thomas J. Heflin, patikęs gatviniame kare negrą Lumby laikantį degtinės butelį, užsimanė jį atimti. Kadangi negras duoti ne norėjo, Alabamos atstovas paleido jam šuvį į galvą; kitą gi pasažierių pašovė į koją. Negrą daktarai nesitiki nuo mirties išgelbėti.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ Edna, Pa. Darbai eina čia šiuom kartu prastai. Iš kitur todėl tegul čia nieks ne keliauja darbo jieškodamas.

¶ Los Angelos, Cal. Darbai eina čia blogai. Miestas rengėsi kasti kanalus, bet dabar apie tai tyli ir nežinia, ar pradės kada juos dirbti.

¶ Harrisburg, Pa. Išsiliejusi per krantus upė Susquehanna užliejo daug paupiuose buvusių dirbtuvių ir sustabdė darbus.

¶ McKeesport, Pa. Čianykščios dudų dirbtuvės apreiškė, jog jose gaus darbą tik darbininkai Amerikos ukėsai.

¶ Pittsburg, Pa. Darbai čia neva eina geryn, bet labai palengva, vis dar daug žmonių yra be darbo.

¶ Danville, Ill. Kasyklų 12 distrikto savininkai Illinois valstijoj užtikrina, jog, nors dar ir nesusitaikė su darbininkais, bet jų kasyklos, kuriose dirba 5000 darbininkų, nuo 1 d. balandžio nebus uždarytos.

¶ Kansas City, Mo. Kalnakasiai distriktų 14, 21 ir 25 (Valstijose Missouri, Kansas, Arkansas, Oklahoma ir Texas) nutarė nuo 1 d. balandžio streikuoti. Minėtuose distriktuose yra 35000 kalnakasių.

¶ Harrisburg, Pa. Iš varstotų Pennsylvania gelžkelio paleido neaprubežiuotam laikui 1000 darbininkų. Teip gi daugeliui tarnaujančių ant traukinių pranešė, jog jų ant toliau nereikalauja.

¶ Pittsburg, Pa. Gatvinių karų kompanija numažino tarnaujantiems algas po 3c. už darbo valandą. Tarnaujanti ant tokio sumažinimo ne sutinka, jie rengiasi streikuoti.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CHICAGOS, ILL.

Pereitą septintadienį Chicagos socijalistai sušaukė visuotiną susirinkimą į Turner svetainę, prie Halsted gatvės, arti 34-tos. Kadangi tikslu šito susirinkimo buvo ypatingai išaiškinti padėjimą vietinių socijalistų sulyg straipsnių Lapo, Balevičiaus ir Praščiokėlio, tilpusių "Lietuvoje" ir "Vienybėje L." ir paliečiusių nepriderantį pasielgimą tulų socijalistų sulyg darbavimosi Chicagoje p. Petrausko, tai męs čia apie tai daugiausiai ir šnekėsime.

Pirmu kalbėtoju išėjo J. Jančauskas. Jis pradėjo nuo to, kad klaidos ir ginčai atsitinka ir atsitiks visur — jų negalima išvengti, bet socijalistai stengiąsi naikinti klaidas ir rupinąsi gyventi sutikime. Minėtiejie gi straipsniai neteisingai juos užkabiną ir tuomi juos žeminą, nes anie peiktiniejie darbai priklausą pavienioms ypatoms, o ne socijalistų organizacijai; kad socijalistai vertę p. Petraucko darbams pripažįsta ir jų netramdą; kad minėtiejie straipsniai esą rašyti anų kelių rašėjų, idant sukelti vaidus darbininkų tarpe, nes tai yra išmislas iš jų pačių pilvo, ypatingai Balevičiaus tvirtinimas, buk socijalistai laikę susirinkimą vakarą vaidenimo operetės "Kaminakrėtis ir Malunininkas"; tokio susirinkimo visai nebuvę, ir todėl tų straipsnių rašėjai esą patys provokatoriais, juodašimčiais ir teip toliaus (anot kalbėtojo).

Ant kiek Balevičiaus tvirtinimas sulyg laikyto socijalistų susirinkimo kenkimui vaidenimai operetei yra teisingas, nežinau; galėjo susirinkimas visai nebuti; galėjo B. klaidingai girdėti apie jį; bet anaiptol netikėčiau tam, kad tą žinią ištraukė iš savo paties pilvo, kaip išsitarė kalbėtojas, ir kad jis tą darė su mieriu pažeminti socijalistus. Ir kam? Už ką?

Aš nėsmi šalininku politikojančiųjų socijalistų, bet lygšiol laikiau bent kaikurius jų teisingais vyrais; ant šito gi susirinkimo persitikrinau priešingai. Patsai kalbėtojas, J. Jančauskas, kurį laikiau idėalu teisingumo, besanžiniškai tempė faktus ant savo kurpalio, o visoje svetainėje neatsirado nė vieno socijalisto, kuris butų panorėjęs jį pataisyti. Lopo straipnyje jis rado peikimą socijalistų, kur pasakyta "tuli, vadinanti save socijalistais". Ar gi tai ne didelis skirtumas? Balevičiaus straipsnis jam esą visas be teisybės, visas esą melas. — Bet čia kalbėtojas gudriai nutylėjo viską tą, kas yra tuoju melu, ir be reikalo primetė rašėjui kaltinimą visų socijalistų, ko jis visai nedarė. O kad dariusiejie šunybes darbams p. Petrausko yra iš socijalistiškųjų eilių, tai net pats kalbėtojo žodžiai, puse burnos tariami, tą prirodė. Jo žodžius: "mums reikia vienybės.... mums reikia susipratimo", klausytojai galėjo suprasti, kaip kuriam geriau patiko. Prie to dar jis pasirupino prikergti užmušimą Klembaucko Springfield, Ill., kaipo neva išeiga siundymo tųjų tautiečių straipsnių ant socijalistų. Šito, regis, perdaug gali buti ir gerai kantrybei. Vyrai, socijalistai, su tokia teisybe netoli eisite. Atleisti jums galima jųsų nežinystę, bet ne veidmainystę. Su melu teisybės niekas nejieško. Patsai jusų tvirtinimas, buk pritariate p. Petrausko darbams, yra tuščias, kadangi jusų pasielgimas parodo ką kitą. Strazdas 13 No. "Lietuvos" tiesiog pasakė: "Galite garbinti savo didvyrius, kelti juos į padangę, ar ant pečių užsidėję "vivat" šaukti! Socijalistai nieko jums nesakys, nes jie su tuo nieko bendro neturi". — Taigi socijalistai bendro neturi su kuo? Su apšvietimu? su daila? Kuo gi tad jie rupinasi? Ant galo, kas blogo yra tame garbinime didvyrių? Ar gi negarbinant idėjos galima pasiekti idėją? Mums visuomet bus didvyriais tie, kurie neša apšvietimą žmonėms ar daro jiems labą ir musų šventa priedermė yra parodyti jiems musų dėkingumą už jų darbus. Męs garbinsime Kudirkas, Vaičaičius, Biliunus, Petrauskus ir visus kitus vyrus ar moteris tolygius jiems, nepasiklausę, ar tas sutinka su programu socijalistų ar ne. Priešintis tam gali tik siauras, fanatiškas, ar su piktais mieriais protas. Musų socijalistams, kaip pasirodo, nė vieno, nė kito, nė trečio netruksta. Jų sąnariai daro kėblumus geriems darbams, o jie šaukia susirinkimą protestams ne prieš tuos savo nedorus sąnarius, tik prieš tuos, kurie tas daromas šunybes papeikia. Kad tos šunybės išeina iš socijalistų eilių, tai ginčo negali buti. Ar ne socijalistai juokus daro, reikalaudami nuo Šliupo sudėginimo savo knygutės tartum inkvizicijos gadynėje? Ar ne socijalistas stengiasi "Kovoje" nužeminti musų dainių p. Petrauską, sakydamas, kad jo operetė "Kaminakretis ir Malunininkas" ėsą tai tik perrašymas lenkiškosios tuo patim vardu, norėdamas tuomi išteisinti savo paties raštijišką vagystę nors terp lenkiškos to vardo farsos ir Petrausko operetės nieko bendro nėra, apart vardo? Ar ne socijalistai paleido tas šlykščias bobiškas zaunas, buk p. Petrauskas išvadinęs savo choristus galvijais, kuomet mažiausios priežasties nebuvo nepasiganėdinimui jų is? Socijalistai, kodėl neprotestuojate prieš tuos nelemtus darbus savo sąnarių? Kas gali tikėti jusų geriems norams, jeigu pas jus doros nėra? Meskite tą šlykščią politiką veidmainystės, bukite vyrais ir nesidrovėkite pataisyti savo pačių klaidas! Tąsyk galėsite taisyti ir kitus.

Antru kalbėtoju buvo K. Gugis, kuris paėmė tema padėjimą socijalistų sulyg kitų pakraipų bruzdėjimo lietuvių tarpe. Jis gana teisingai padarė peržvalgą visų tų pakraipų ir išreiškė, kad socijalizmas yra vienintėlis išganymas darbininkams; kad socijalistai vien susipratimo bei apšvietimo tejiešką ir kad jie nesą priešingi kitoms pirmeivių pakraipoms. Anot jo, socijalizmas turės įsikunyti, bet ar jis bus Markso mokyklos, ar kokios kitos, tai ėsą vistiek. — Aš su Gugiu tame pilnai sutinku, bet klausimas, ar jo partija socijaldemokratiškoji su juo sutiks? Tokius išvedžiojimus jie skaito visai ne socijalistiškais ir Gugiui patarčiau kitu kartu ne kalbėt teip garsiai, kad partija neišgirstų, kitaip gali įvykti nesmagumai partijoje.

Kiti kalbėtojai mažai kuo užsipelnė tikslui mano šito rašinio ir todėl juos praleidžiu. Jie paprastu budu kalbėjo greitai, karštai ir daug, bet pasakė mažai. Ypatingai tuo atsižymėjo Puskunigis: tai buvo tikras kleketas; aš bandžiau suprasti jo mintį, bet negalėjau. Žodžiai kaip žirniai biro ir sugaudyt juos niekaip man nesisekė. Tuom tarpu, net pradinėj mokykloj mokina, kad svarba ne ilgume kalbos, ne žodžiuose, bet mintyje, kokią žodžiai išreiškia.

J. Laukis.

IŠ WAUKEGAN, ILL.

22 d. kovo čianykščiai saliuninkai lietuviai sušaukė sueigą. Patys negalėdami išaiškinti, ką gero miestui padarė, pasikvietė kalbėtoją Jonaitį. Mat čia miestas nori panaikinti saliunus. Jonaitis peikė kungus, kad jie kursto žmonis ir reikalauja panaikinimo karčiamų. Klausytojai stebėjosi, kad jo kalba su reikalu nesiriša (taigi kokiam mieriui buvo sušaukta sueiga? Jeigu apkalbėjimui, kaip apsaugoti saliunus nuo uždarymo, tai kaip iš korespondencijos matyt, Jonaičio kalba rišosi su reikalu. 'Red.). Jon. gyrė lietuviškus karčiamninkus, sakė, jog jie kilti ir apšviesti tautiečiai. Aiškino, jog kitos tautos augščiau už lietuvius stovi: girdi, Salvation armija Chicagoj 10000 darbininkų maitina. Čia kalbėtojas užmiršta, jog gal lietuviai per tai nuvargę ir žemai stovi, kad mėgsta net per daug karčiamas, o Salvation armijos mieris juk žmonis iš karčiamų traukti. Salvation armija karčiamų ne rengia, gal todėl ir gali maitinti mažą darbininkų būrelį.

Grinorius.

IŠ SPRINGFIELD, ILL.

Čia likosi žmogžudžių užmuštas gana plačiai Amerikoj žinomas musų tautietis, Juozas Klembauckas, kuris rašinėjo į laikraščius ir po straipsniais pasirašydavo pseudonymu "Senas Krivaitis". Klembauckas raštininku ne buvo, rašė labai blogai, negramatiškai, bet išvedimus, kaipo žmogus neturintis mokslo, darydavo gerus. Jis iki paskutinės gyvenimo valandos darbavosi visuomenės labui, rupinosi apšvietimu mažiau apšviestų darbininkų. Žodžiu ir raštu, nors rašė prastai, matyt mokyklos ne matė, bet pats pramoko, stojo kovon su darbininkų skriaudėjais. Nors pats vargingai gyveno, bet nesigailėjo laiko ir centų visuomenės, ypač varguolių reikalams.

10 d. kovo, 7 val. vakare, a. a. Juozas Klembauckas linksmas išėjo iš namų. Pasiėmė knygų pundelį, manydamas pardavinėti jas tarpe lietuvių. Apie 10 val. grįždamas namon, patiko nežinomus žmogžudžius, kurie jį ir nušovė: kulka pataikė tiesiog į galvą ir ant vietos paguldė.

Velionis Juozas Klembauckas turėjo 33 metus. Paėjo iš Kauno gubernijos, Raseinių pav., Viduklės parapijos. Amerikon atvažiavo 1895 m.; apsistojo Scrantone dirbo anglių kasykloj. Paskui važinėjo po plačią Ameriką. Gavo vietą ant garlaivio ir su juom važinėjo po Europą. Sugrįžęs atgal Amerikon, apsivedė ir vėl dirbo anglių kasyklose.

Palaidotas 13 kovo ant visuomeniškių, ne ant tikėjimiškų kapinių. Prigulėjo prie keturių vietinių organizacijų. Palaidotas iškilmingai, lydėjo jį didelė žmonių minia. Buvo trįs gėlių vainikai su parašais: nuo 29 kuopos L. S. S., nuo 79 kuopos S. L. A. ir nuo angliakasių unijos. Velionis nebuvo pasekėju kokio nors tikėjimo, palaidotas be bažnytinių ceremonijų.

Paliko moterį ir ketvertą vaikučių, vyriausiasis turi 7 metus, o mažiausiajį paliko sergantį, jis 14 d. kovo mirė. 15 kovo jį palaidojo į tėvo kapą.

Ilsėkis, mielas broli, tegul tau bus lengva šita žemelė!

Brolis A. Klembauckas.

IŠ RENTON, ILL.

Rentone lietuvių pirmiau ne buvo, dabar yra jau apie 30 ar 40 ypatų: 6 ar 7 poros vedusių, kiti pavieni

Anglių kasyklose dirba pusėtinai, kitokių darbų beveik nėra. Pribuvusiam sunku darbas gauti ypatingai neprigulinčiam į uniją.

Darbininkai uždirba gerai, bet ir praleidžia, nes lietuviai be saliuno buti ne gali: kur tik spėja pasirodyti lietuviai darbininkai, tuojaus ten atsiranda ir saliuninkas, kuris išvilioja savo gudrumu iš musų brolių paskutinius skatikus.

Čianykščių lietuvių apšvietimas stovi žemai, mažai jie supranta draugijos reikalus. Skaitančių laikraščius labai mažas skaitlius: "Lietuvos" pareina 3 ar 4 egzemplioriai, "Saulės" 1 ar 2, "Kovos", 1egzempliorius. Nors čia lietuviai atsirado vos pusė metų atgal, o jau kelios jų bykos buvo teisme.

Užmirštas.

IŠ KENOSHA, WIS.

22 d. kovo čia ,svetainėj Karpio, buvo visuomeniškas susirinkimas, parengtas 58 kuopos L. S. S. A. Žmonių susirinko apie 60 ypatų, buvo atvažiavusių iš Racine, Wis. Pirmsėdžiu išrinko Labanauską. Buvo kalbėta ant temos: "Dėlko mes socijalistai", Kalbėjo Dručas. Deklamavo eilės Labanauskas: "Dirbk ir melskis". Kalbėjo teipgi: "Dėlko yra revoliucija Rusijoj". Ant galo Bagvilla kalbėjo "Apie nesutikimus tautų, ir iš kur tas paeina". Kinkevičia kalbėjo "Apie krizį". Naudai partijos surinkta 40c. MatytKenoshiečiai bunda iš miego, tik gaila, kad merginos dar vis miega: ne atėjo nė viena susirinkiman, nors buvo kviestos. Lietuviai užprašomi ateiti ir ant tolesnių susirinkimų, kurie atsibuna kas antras ir paskutinis nedėldienis mėnesio, 3 val., toj pačioj svetainėj.

Diksnys.

IŠ HAZDING, MASS.

Medfield ligonbutyj yra apie 1200 bepročių visokių tautų, tarpe jų yra trys lietuviai. Iš kur jie paeina, negalima žinoti, tik vienas tankiai minavoja Suvalkus ir Nemuną, tai manoma, kad jis iš Suvalkų gubernijos.

Niekas neatvažiuoja aplankyti. Kas norėtų minėtus lietuvius atlankyti, gali atsilankyti, leidžia kiekvieną dieną.

Pranas Jonaitis.

IŠ WATERBURY, CONN.

Darbai eina čia prastai, daug žmonių skundžiasi, kad darbo negali gauti. Daugeliui trukstą jau pinigų valgiui ir apsirėdymui. Bet nors žmonės ir rugoja, kad darbo nėra, kad reikia vargas kęsti, bet karčiamų ne užmiršta. Argi negeriau butų pinigus čėdyti, atliekamą laiką apversti apšvietimui, mokytiesi čianykščios kalbos? Apšviestas žmogus ir darbą greičiau visur gauna.

A. Neris.

IŠ SCRANTON, PA.

2 dieną kovo užsimušė Jonas Irkmonas angliakasyklose puldamas į šapto šulinį 400 pėdų giliai. Buvo dar jaunas vyrukas: 27 m. Paėjo iš Kauno gub., Raseinių pavieto, Viduklės parapijos; apie 3 metų kaip Amerikoj. Turėjo čia tėvus; buvo doras vyras.

18 d. kovo šuvis pagavo Juozą Sakočių, angliakasykloje Sandiboukio: nukirto jam galvą. Vėlionis paėjo iš Suvalkų gub., Seinų pavieto, metai kaip Amerikoj. Lietuvoje paliko pačią su keturiais vaikais.

J. Petrikys.

IŠ EXETER BOROUGH, PA.

Pittstono ir Exeter Borough Teatrališka kuopa atlošė teatrą, 2 dieną kovo; lošė veikalą "Ponas ir mužikas". Aktoriai savo roles atliko gerai. Pirmiausiai dainavo dainas dvylika mažų mergaičių. Ant pijano grajijo M. Miliauckutė. Žmonių buvo pusėtinas skaitlius. Žmonės buvo labai užganėdinti. Tautiečiai rodosi turėtų paremt tokius darbus, bet tankiausiai užsipuola juos naikinti.

Vienas iš Teatrališkos kuopos.

IŠ BROOKLYNO, N. Y.

8-ta d. kovo p. M .J. Vinikaitis skaitė lekciją p. a. "Kas yra gyvybė". Lekcija naudinga ir reikalinga. Žmonių buvo pilna svetainė, nors daugumas nežinojo visai, kur lekcija bus skaitoma, kadangi čia socijalistų veikėjus įskundė policijai, apšaukė juos anarchistais, o policija, žinoma, tuojaus pasirupino uždaryti apgarsintą svetainę (P. Draugelio, 73 Grand st.). Progreso Ratelis, radęs tokią naujieną, kreipėsi prie Tautiško Namo, kur svetainę gavo. Bet priešai apšvietos ir čia nemiegojo, tuojaus apskundė Tautišką Namą ir policija uždraudė Tautiškam Namui duoti svetainę Progreso Ratelio lekcijai. Iš pradžių išrodė, kad lekcija bus neskaityta, kol neatėjo ant mislies kreiptis prie policijos, išprašyti leidimą. Policijai išaiškinus dalykus, ji tuojaus leido lekciją laikyti; dažinota ir kas skundė.

Žmonėms keista išrodo, kad apšvieta ne turi kovot su kapitalistais ar policistais, bet su tais, kurie sakosi, kad jiems rupi tik žmonių apšvieta. Neužteko melagingų skundų policijai. Musų "pažangesniejie vyrai" sudėjo galvas į kruvą ir išgalvojo surengt tą pačią dieną viešas prakalbas. Tą jie ir padarė, sušaukė susirinkimą vardu Moterų Apšvietos draugystės, kuri yra ir susitvėrus naikint apšvietą, o platint politiką tarpe lietuviškų moterių (ir politika reikalauja apšvietos, be jos ir politika, ne toli nužengs.' Kokis davadas, kad moterių tikslas naikinti apšvietą? Red.). Pasamdė svetainę skersai kelią nuo svetainės, kur bus laikoma lekcija, pasiėmė porą lenkiškų kalbėtojų ir valiai darbą užpakaliu.

Vietinė 19 kuopa L. S. S. apdirbo programą, kad žmonijai pirmiausia ir reikalingiausia yra politika, o ne apšvieta, kad vien tik skurdas gimdo socijalistišką susipratimą, todėl, kas tik stengiasi tą skurdą sumažint, yra priešu socijalizmo. Kad tie, kurie eina augštesnius mokslus, juos pasiekia tik čiulpdami žmonių kraują, o kada mokslą pabaigia, pastoja žmonių kraujageriais, todėl mokslas yra netik darbininkui nereikalingas, bet net kenksmingas. (kas tą sakė, reikia tą aiškiai pasakyti, ne palikti vietos spėjimams. Red.).

Su tokiu tikslu susitvėrė čia Moterų Apšvietos draugystė (Apšvietos draugystė tik gi negali naikinimą apšvietos savo tikslu turėti? Red.). Jos siekiai: šalin su puodais, šalin su vyrų valdžia, šalin su auginimu vaikų, šalin su viskuo!

Socijalistas.

ATSKAITA "AUŠROS" DRAUGYSTĖS.

Nuo 1 liepos iki 31 gruodžio, 1907.

Paduoti kartu su apgarsinimu naujai išrinkto Centro Komiteto "Aušros" draugystės ir atskaitą už paskutinį pusmetį įplaukimų ir išdavimų nepavyko, nes du kandidatai ant pirmsėdžio gavo lygų balsų skaitlių, pertai tėko balsuoti ant pirmsėdžio C. K. iš naujo.

Įėjimai.

68.03

Rugsėjo 5, V. M. sugražino paskolą, antrą dalį.....$110.00

Rugsėjo 25, per p. M. Laukienę, kasierę Chicagos kuopos $139.01

Rugsėjo 30, nuo p. J. Skritulskio, iždininko S.L.A., $112.00

Gruodžio 4, per p. Dubicką sur. ant krikštynų p.Smailio 5.00

Gruodžio 18, J. Judickas, Scranton, Pa.....4.50

Viso labo įplaukė per 1907 $438.54

Išleidimai:

336.30

Ant. L. stipendija už mokslo III sem. 75.00

K. J. pašelpa 50.00

Lėšų 60

Išmokėta per 1907 m....$461.90

Finansų sekret. Centro Komit. "Aušros draugystės

K. P. Gugis.

Chicago, Ill.,
4945 Justine str.

Kiekvienas iš šių skaitlinių aiškiai mato, kad lietuviška visuomenė Amerikoj užmiršo, jog jos pareiga šelpti beturčius mokslaičius ir tokiu budu lavinti tautos ateitį. Suprantama, kad be gerų paremėjų, vadovų ir mokytų vyrų lietuviška visuomenė iš tamsos neišeis. Istorija ir atsitikimai dabartiniame laike parodo, kad vienas mokytas, gabus vyras pastumia visą tautą ant kelių desėtkų metų pirmyn. Jau nėkartą buvo aiškintas reikalas šelpimo mokslaičių, bet visuomenė pasiliko kurčia. Jau nebepamato tų sujudinančių straipsnių laikraščiuose, kurie aprašinėdavo apverktiną padėjimą musų besimokinančios jaunuomenės, matyt pritruko energijos beždainant bejausmę visuomenę.

K. P. Gugis.

PAS ANARCHISTUS.

"Lietuvos" No. 10 patilpo korespondencija iš Philadelphijos, Pa. apie mano laikytas kalbas ir prelekcijas. Peikti save, arba girti — nėra reikalo: girdėjusi publika gali spręsti, o ne aš. Nekiek gelbės visoki ant manes pludimai, arba išaugštinimai. Daugiau ar mažiau liogiški išvadžiojimai, argumentai, nurodymai visada daugiau naudos atneš, negu ypatos koliojimai.

Matosi p. Hektor, kaipo anarchistų apginėjas, stengiasi visą savo "gudrumą" panaudoti purvinos korespondencijos sufabrikavimui, kad apšmeižti socijalistus. Bereikalo.

Dalykas tame: skaičiau prelekciją ant temos: "Kliasų skirtumai", nurodinėjau, kad negali buti partijos, kuri apgintų visų luomų reikalus. Argi galima, kad fabrikantas mokėtų pigias algas o jo darbininkai daug uždirbtų? Jeigu nusamdysi namą pigiai, tai jo savininkas negaus didelio pelno, o jeigu jis ims brangiai, tai samdininkas bus nuskriaustas. Tuos ir panašius priešingumus statydamas, aiškinau, kad socijaldemokratija, skelbianti kliasų kovą, yra visai teisinga. Prelekcija yra pas mane; gal neužilgo atiduosiu ją spaudon. Kada aš užbaigiau, išėjo kalbėti tulas Gaigalas, dar tada vadinęs savę socijalistu, ir pradėjo plusti, kam aš išgyręs vien tik socijalistus. Išvadino kvailiais ir žydais K. Marksą ir F. Engelsą, o jų pasekėjus apdovanojo nešvelniais vardais. Rėkė ir spardės jis teip baisiai, kad kliubo gaspadorius, nusigandęs, pradėjo varyti visus laukan; ir, visą savo "teoriją" sufabrikavęs iš ypatos koliojimų, naujasis anarchistas kategoriškai reikalavo, kad tuoj paauksinčiau anarchizmo mokslą.

Nors laikas buvo vėlus, tačiaus atsisakyti buvo neparanku. Pasakęs, kad "anarchija" reiškia "bevaldę", kad prie anarchijos kiekvienas žmogus bus "savo valdonu", niekas jam negalės paliepti, aiškinau, kad prie plataus išdirbystės išsivystimo tokie santikiai negali gyvuot jau ir dėlto, kad be rimto darbo ir tavorų apsimainymo reguliacijos ,be tam tikrų įstatymų, kuriuos išleidžia patys žmones, kolektyviška išdirbystė turėtų nupulti. Pavizdin paėmiau draugystes ir partijas, kurios stovi ant kuo demokratiškiausių pamatų, vienok turi savo įstatus ir renka valdybą. Reikia gi pirmsėdžio tvarkos vedimui susirinkimuose, reikia sekretoriaus, kurs užrašo visokius reikalus ir sušaukia susirinkimus per laiškus, reikia knygiaus literaturos sutvarkymui ir tt. Negalima gi, kad visi susirinkimuose vienu kartu rėktų, kad kiekvienas narys galėtų sušaukti susirinkimus, kada jam patinka, kad atskaitos ar tai pinigiškos ar teip kokios, butų vedamos visų arba nei vieno. Draugysčių arba partijų valdyba nėra valdžia dabartinėj to žodžio prasmėj, ją galima pavadinti tvarkos vedėja ir prižiurėtoja, kad visi nariai pildytų užtvirtintus įstatus, kuriuos anarchistai siunčia į pragarą. Prieš įstatus ir patys tvarkvedžiai atsako; tvarkvedžius renka patys organizacijos nariai ir prašalinti gali teip greitai, kaip tik nariai to panorės. Dėlto mes, socijalistai, ir nebijome "valdžios", biurų ir kontorų, nors anarchistai viską tą ignoruoja. Mes socijaldemokratai žinome, kad prie socijalizmo, t. y. prie kolektyviško šeimyninkavimo reikalingi bus susinešimai tarp atskirų industrijų, tarp atskirų miestų, valstijų, šalių ir tt. O kaip susineštų anarchistai, jeigu jiems pavyktų išnaikinti visus centrus, biurus ir, galų gale, jei neturėtų net išrinktų ypatų? Juk jie rinkimų bijo, tvirtindami , kad tada bus pavergta mažuma. Padėsime teip: 100 balsuoja, kad butų Jonas išrinktas parašyti kurpiams laišką, kad tie prisiųstų čeverykų, o čia atsiranda vienas-kitas priešingas Jono išrinkimui. Tokiu budu Jonas, pagal anarchistų nuomonę, negali but išrinktas. Rinks Petrą — tas pats atsikartos. Ir kas gi tada atliks reikalingą užduotį? Gal kiekvienas, kas tik panorės? Tada išeitų didžiausia betvarkė ir suktybės. Jei neliktų jokių susinešimo centrų, tur but, visiems prisieitų išeiti ant gatvės rėkti visa gerkle: "atsiųskite čeverykų! atsiųskite duonos!" Jei yra vieta anarchijai, tai tik ten, kur kiekvienas žmogus pasigamina pats viską sau reikalingą. Išsiplėtojus išdirbystei, be kurios musų gadynės žmonės neapsieis ir kuri, ištikrųjų, atneš laimę visuomenei, kaip tik jos įrankiai pereis į paskutinėsės rankos, darbas buna teip padalintas, kad vienas žmogus visai priguli nuo visų kitų. Mašinų tepėjas arba pečkurys gali sustabdyti visą fabriką; mašinistas gali sustabdyti traukinį ant vidurio kelio ir pasažieriai priversti bus eit pėkšti; bet jei nieks nepadarys gelžkelio, traukinio, neiškas anglių — ir mašinistas neturės ką veikti. Kada žmonės dirba draugiškai, tada jų darbas yra daug produktyvišk esnis ir kartu su tuo jie palaiko vienas kitą. Dėlko socijaldemokratija išardyti išdirbystę nė nemano, bet nori ją suorganizuoti į vieną čielą. Išardymas arba, teisingiau sakant, išskirstymas, pagimdytų konkurenciją, privatišką savastį ir, beabejonės, eksplioataciją. O anarchistai, suteikdami individuališką laisvę, neaprubežiuotą jokiais įstatymais, nesulaikys ir kito apsireiškimo įsiviešpatavimo. Ištikro, ką jie darytų su tomis ypatomis, kurios pasirodytų su buržuažiškais palinkimais? Jeigu įstatymų jokių nėra, gali kiekvienas daryti, ką tik jis užsimano, o nubausti jo negalima, nes tada išeitų ypatos nelaisvė. Anarchizmo teorija visai sužlugtų, jeigu ne jų dailųs žodžiai apie meilę, teisybę ir brolystę. Buržuazija seniai tuos trjs žodžius vartoja darbininkų nuraminimui, o dabar pasiskolino juos nuo jos ponai anarchistai. Kitas dalykas: buržuazija šiandien neatsako prieš įstatymus, arba sufabrikuoja tokius, kokie jai parankesni darbininkų išnaudojinmi, — reiškia, kad buržuazija elgiasi anarchistiškai. Jeigu anarchistai, pripažindami pilną individuališką laisvę, priešinasi buržuazijos ar valdžios norams, tai jie eina prieš savo mokslą — neduoda atskyroms ypatoms laisvai elgtis. Jie bijo, kad mažumai neprisieitų klausyti didžiumos. Bijo to ir buržuazija, dėlto didžiumai ir prisieina šokti pagal mažumos muziką. Iš visko aišku, kad anarchizmas, kokias augštas mintis jis apie save neturėtų, yra buržuaziškas.

Išgirdę tokį mano aiškinimą anarchistai, kurių čia buvo trejybė, ėmė urgzti ir grumoti kumščiomis.

Toliau aš kalbėjau, kad anarchistų mokslas nevienodas. Vieni jų, kaip Prudhome ir jo pasekėjai; remiasi ant "amžinos teisybės", L. Tolstojus tiki, kad žmonės, bekaišiodami antrą žąndą, kada kerta per vieną, neapsakomai įsimylės; Bakuninas ir Krapotkinas net ir ligi bombų siekią, o Rusijos anarchistai atsižymi, apiplėšdami krautuvninkėlius, nors visa kaltybė puola ant socijalistų. Kas link privatiškos nuosavybės—pas anarchistus teipgi įvairios nuomonės: vieni jų pripažįsta privatišką nuosavybę (Prudhome), kiti prieš ją kreipiasi (Krapotkin). Kaip tą savastį įgyti — pas juos vėl įvairios mintys: vieni tiki, kad su laiku kapitalistai bus tokie geri, kad patys viską atiduos, kiti mano, kad per spėką riekia atimti. Bet kaip padaryti, kad vėl neįvyktų praeities formos ,kad viskas butų sistematiškai vedama, — čia ir vieni ir kiti remiasi ant žmonių tobulumo ir teisingumo, ant to, kad žmonėms ir į galvą neateis apie kitokį gyvenimą.

Negaliu žodis į žodį atkartoti savo kalbos, bet maž daug ji praskambėjo viršminėtoj prasmėj.

Kada jie išpeikė organizacijas, aš pasistengiau jiems užmesti, kamgi jie patys glaudžiasi į L. S. Sąjungą?

Suerzinti netikėtu atsitikimu, jie parsikvietė mane į Philadelphią — Frankford, Pa. Susirinkimą vedė pirmsėdis; tokis jų neanarchistiškumas nustebino mane. Bet dėlko toliau atsižymėjo. "Prelekciją" skaitė p. Gaigalas. Jeigu išpradžių nebutų pasakę, kad tai apie anarchizmą, tai vargu kas butų įspėjęs. Keliais svetimtautiškais žodžiais išaiškino (!) net septynis anarchizmo mokslus. Tikiuos, niekas ir nieks nesuprato. Paskui pasipylė ypatiški koliojimai, kunigiškas socijalizmo šmeižimas, siulijimas išdaužyti žandus už anarchizmo sukritikavimą ir pats anarchizmas pasirodė visai klaidingoj formoj. Reikėjo turėti geležinę energiją, kad išklausyti visus piktžodžiavimus.

Man pavyko užbrežti keletą išsireiškimų, kuriuos čia ir paduodu. Iš jų suprasite, kaip p. Gaigalas varė "iš eilės".

Jis tvirtino, buk Kautskis savo raštuose išgyręs anarchistus ir pasakęs: "ar socijaldemokratai su kairiaisiais, ar anarchistai su dešiniaisiais, o susilieįimas tarp jų įvyks". Rodos visus Kautskio raštus skaičiau, bet panašaus išsireiškimo neteko matyt.

Jis keikė manę ir tuoj liepė atšaukt, kad anarchistai neburžuažiškos nuomonės, buk jau ir dėlto, kad jie kovoja su buržuazija.

Aš pasakiau, kad yra anarchistų, kurie visai nekliudo buržuazijos, — tai viena, iš kito atžvilgio, randasi buržuai, kurie kovoja vienas prieš kitą, o ypatingai jie kįla prieš monarchišką valdžią (Prancuzija). Pats kovojimas dar nieko nereiškia, jeigu rimtos platformos neturi.

Prelegentas išsireiškė, kad prie anarchijos visi dirbs fiziškai, o visokie "biurokratai" (teip jis pavadino protiškus darbininkus) bus panaikinti.

Aš atsakiau, kad be protiškų darbininkų socijališka draugija negali gyvuot, kad tokiu budu ir mokslas nupultų, ir išsivystų išdirbystė pakriktų. Prie to priduriau keletą pavizdžių.

Vienoj vietoj jis tvirtino, kad anarchistai nepripažįsta teroro, už ką juos galima esą pagirti. Kitoj vietoj koliojo Marksą ir Engelsą už siulijimą darbininkams vykdinti visokias reformas ramiu budu. Bet tas ne tiesa. Pažvelkite į komunistišką manifestą ir ten atrasite griežtai pasakyta, kad galutinos reformos įvyks per organizuotą ir atvirą darbininkų sukilimą, apie ką aš ir kalbėjau po prelegento kalbas.

Labai juokingą ir negirdėtą argumentą išgirdome nuo anarchistiško prelegento: jis tvirtino, buk seniau anarchistai vadinosi socijalistais, o tik tie prakeikti socijaldemokratai vadindavo juos anarchistais. Nusibodo, girdi, ginčytis, teip ir priėmė tie biedni anarchistai netikrą vardą, nes vistiek, girdi, kaip nevadintų, anarchistai nepaiso.

Po to aš išreikiau savo nuomonę nusijuokimu ir pasakiau, kad mes socijaldemokratai ne už ką nepriimtume "netikrų" vardų.

Paskui p. Gaigalas baisiai manę koliojo už tai, kam K. Marks gyveno savo laikuos. Aš teisinaus tuo, kad aš visai ir visai nekaltas, jei K. Marks gyveno savo laikuos.

Toliau visaip darodinėjo, buk kapitalas dezorganizuoja darbininkus, ant ko aš atsakiau priešingai. Kasgi kitas, jei ne kapitalas verčia darbininkus organizuotis? Kas gi suvaro tukstančius ir milijonus proletarų į vieną fabriką, į vieną miestą ir tt.? Iš ko kįla jų reikalų bendrumas?

Prelegentas pludo ant socijalistų už dalyvavimą parlamentuose, šaukdamas: "Mums plepėti nereikia!" Aš nurodžiau, kad parlamentas yra centrališka įstaiga, kur formuojami piliečių santikiai; juo daugiau turėsime savo šalininkų juose, juo daugiau laimėsime, ypatingai biudžėto užgyrime. Parlamentas yra tribuna, nuo kurios girdisi aiškios agitatyviškos kalbos ir apie kurią susispiečia plačios minios. Po trumpų paaiškinimų užklausiau, kagi musų prelegentas "plepa", jei žodžius pripažįsta už nenaudingą įrankį kovoj. Atsakymo ant to nedavė.

Iškoliojąs socijaldemokratus už jų "ramų budą", paskui pats prisipažino skaitęs Rusijos S.-D. D. Partijos laikraščiuos, kad tiejie nori iššaukti stichijišką revoliuciją. Kad Rusijos socijaldemokratai nori iššaukti revoliuciją — tas tiesa, bet tik ne stichijišką, o organizuotą. Daug aiškinti apie tai nereikėjo, nes visiems žinoma, kad socijaldemokratija nuo neorganizuotų išsišokimų toli.

Kliuvo socijalizmui ir už tai, kad prie jo visgi atsiras prasikaltėliai ir bus bausmė už negerus darbus. Geistina žinoti, kaip p. Gaigalas ir kompanija panaikys prasikaltimus? O gal anarchistai ir už didžiausius prasižengimus nė kiek nebaus?

Tiesa, moterų klausimas platus, ne teip greitai išrišamas, tačiaus prelegentas mane išbarė, kam aš aiškinąs moterų klausimą, kadangi jisai, girdi, neišrišamas. Vienok pats išrišo jį trumpai, sakydamas, kad lytiški susinešimai prigulės ateityj nuo vyrų fiziškų spėkų. Bet dėlko nuo vyrų, o ne nuo moterų, arba tų ir kitų? Supraskite, kad jis kliudė ne tik tos dienos klausimą.

Pertikrinimui, kad anarchizmas yra dogmatiška teisybė apskelbė musų prelegentas naują išradimą, buk žmogaus organizme teipgi viešpatauja anarchija ir nėra jokios centralizacijos. Sutikęs išradimą saldžiu juoku, pripažinau, kad ponо prelegento organizmas gali but, ir teip surėdytas, vienok kiti žmonės nelabai savo kumščioms leis sau žandus daužyti. Ištikro į karą butų naudinga leisti žmonės, kurių kune nėra centralizacijos: nors visą užmuštų, o koja, beabejonės, pasiliktų da gyva ir, reikia tikėtis, nuspirtų dar kokį japoną.

Tur but, už tai mane pavadino nepažįstančių gamtos mokslų ponas Hektor savo korespondencijoj? Ir kaipgi čia man dasižinoti, kad žmogaus organizme nėra centralizacijos? Tur but, anarchistu reikės likti. O istorijos, gal but, dėlto nežinau, kad lęidžiau K. Marksą gyvent savo laikuose? Ach, ta istorija, istorija!....

Galų gale p. Gaigalas užrėkė, kad žmogus biauresnis už žvėrį, kad jį butinai reikia pažaboti. Aš, nors ir ne anarchistas, tačiaus nelaikau žmogų už taip baisų, bet ką darys su tokiu žvėrim ponai anarchistai, jei nebus jokių aprubežiavimų?

Žinoma, plačiau, bet panašioj formoj, ėjo tarp musų diskusijos. Aš buvau gana pavargęs, nes tą pačią dieną buvau kalbėjęs Philadelphijoj, iš kur atvykau čia ir prabuvau iki pradžiai 12 val. nakties. Matydamas, kad pradėjęs rėkti anarchistas visai išeina iš normos ir kad tas rėkimas dar negreitai pasibaigs, pasiskubinau ant vakarienės. O jeigu korespondentas p. Hektor mislija, kad aš išsigandau jų kumščių, tai lai džiaugiasi savo galybe.

Iš korespondencijos matos, kad ir p. Hektoro ausyse decentralizacija. Rodos nė tik man, bet ir daugeliui žinoma, kaip Rusijos socijaldemokratija riša žemės klausimą. Neaiškisiu dėl kokių priežasčių Rusijos soc.-dem. nepripažįsta socijalizaciją žemės, nes čia ne vieta. Jei aš tą klausimą išriščiau teip ar kitaip, tai prieš partijos programą neprasižengsiu, nes mums socijaldemokratams žinoma, kad žemės klausimas galutinai bus išrištas tik socijalizmui įvykus. Rusijoj jis bus rišamas įvairiausiais budais, taikysis prie vietinių aplinkybių. Tačiaus tas neužtraukia socijaldekratijai stengtis perduot žemę į visuomenės rankas, bet ne į valdžios, t. y. socijaldekratija pripažįsta žemės municipalizaciją — atiduodant ją vietiniams gyventojams, o tie teip sutvarkįs, kaip toj ar kitoj vietoj bus parankiau. S.-D. stovi už tai, kad žemės negalėtų užstatyti, parduot ir pasisavint; kol ta ar kita ypata arba draugija ją išdirbs, turės tiesą ir valdyt, o kaip tik negalės išnaudoti jos, turės atiduoti visuomenei, nuo kurios paėmė.

Teip aš aiškinau klausimą, o ne kitaip. Jei Hektor ir kompanija tą perdirbo ant savo kurpalio, aš nekaltas.

Antonov.

NAUJI RAŠTAI.

Raistas (The Jungle). Paraše Upton Sinclair.. Išleido Jonas Naujokas. Chicago, Ill. 355 pusl.

Angliškoj kalboj raštas tas padarė daug triukšmo. Autorius jame aprašo tulas paslaptis milijonierių savininkų Amerikos galvijų skerdyklų, kas, kaip sako, milijonieriams padarė milijonus nuostolių, nes Europoj nenorėjo pirkti Amerikoj sutaisytos mėsos. Gyviai aprašytas čia gyvenimas lietuvių darbininkų, jų vargai ir kaip jieAmerikoj demoralizuojami. Knyga parašyta užmanėiai, verta skaitymo. Čia gyvenanti lietuviai ras aprašytus prietikius, kokius gal iš dalies ne vienam atsėjo pergyventi, Europoj gi gyvenanti ras aprašytą gyvenimą savo brolių "Doliarių ir Laisvės krašte".

Lietuviškas vertimas neblogas. Skaitosi lengvai, todėl nusipirkęs knygą nesigailės išleistų pinigų.

Revoliucijos Dainos surankiotos iš visur ir perspaudintos. Turtu ir spauda 'Lietuvos'. 1908 *m.* 30 *pusl.*

Telpa čia išviso 24 dainos ir teip eilės. Eilės parinktos geresnės, tėmyta ne vien mintis, bet ir eilių forma. Telpa čia eilės: Memelės, Mačio, Ažuolaičio, Žegotos, Sparnaičio, Kudirkos ir kitų. Yra eilės naujos ir senos, originališkos ir verstos iš kitų kalbų.

Mokslas, sveikata ir kultura, Protu Lavinimosi ir išvystymas žmogiško kuno kulturoj. Paraše Antanas Briedis. Chicago. 1908 *m.* 31 *pusl.*

Užvardinimas gana gražus ir svarbus, jeigu autorius butų jame užvadintus klausymus priderančiai išaiškinęs. Gaila, kad to ne atliko. Ir kalbai galima daug, net per daug užmesti. Ir aiškinimuose yra per daug neaiškumo.

Maksim Gorky, Sausio Devinta. Vertė F. M. Brooklyn, N. Y. išleista Vienybės Lietuvninkų". 1908 *m.* 40 *pusl.*

Yra tai vaizdelis iš Maskolijos prietikių, arba, geriaus sakant, yra tai aprašymas biurokratų parengtų Peterburge žmonių skerdynių. Aprašyta gražiai, kaip tokius dalykus ištikro moka aprašinėti pagarsėjęs maskoliškas raštininkas Maksim Gorky. Lietuviškas vertimas ne blogas.

Gudri našlė. Juokažaidė. Paimta iš tikro atsitikimo Lietuvoje. Parašė Aleksandras Fromas (Gužutis). Brooklyne, N. Y. Išleido "Vienybė Lietuvninkų. 1908 *m.*

Gužutis vienas iš senesnių lietuviškų raštininkų, atmenantis dar ir pergyvenęs baudžiavos laikus. Rašė jis be literatiškos pretenzijos atminimus ir sceniškus veikalus. Paskutiniuose vienok akcija sunki, truksta reikalingo gyvumo. Su toms silpnybėms yra ir šitas sceniškas veikalėlis.

Ar geras katalikas gali buti socijalistu. Tilžėj. 1907 *m. "Spindulio" išleidimas, No.* 1. 15 *pusl.*

Autorius šitos knygutės stengiasi įkalbėti, kad geras katalikas ne tik gali buti socijalistu, bet privalo buti socijalistu. Be abejonės, norint, prie senųjų idealų galima naujus pritaikyti, jeigu seniejie nori taikytiesi prie naujųjų gyvenimo išvilktų. Paprastai vienok tokio besitaikymo nematyt, todėl tikėjimas, reprezentuojantis visur konservatyviškesnius siekius, kovoja su visais naujais idealais.

Minersvillej, Pa., pradėjo išeidinėti naujas lietuviškas laikraštis "Pirmyn"; išleidinės jį pagarsėjęs Amerikoj socijalistiškas agitatorius ir veikėjas Antonov. Laikraštis, suprantama, yra socijalistiškos pakraipos. Taigi dabar, turbut, Amerikoj bus du socijalistiškiejie laikraščiai — "Kova" ir "Pirmyn".

Vilniuje, užmigus Rygos "Juokdariui", pradėjo išeidinėti pašaipos laikraštis "Ežys". Leidžia jį Stiklis. Ar jame yra tikra pašaipa, humoras, satyra, sunku iš kelių numerių spręsti. Buti geru humoristu dar mat sunkiau, negu tapti mokslinčiumi: tam reikia jau prigimto gabumo, išmokti to negalima. Tikro humoro ir satyros nėra juk nė viename musų pašaipos laikrastyj.

ATSIŠAUKIMAS.
PATERSON, N. J.

Mes, 101 kuopa S. L. A. užmanėme įkurti tautišką visuomenišką knygyną. Bet kad tas darbas ne lengvas, reikalauja nemažai turto, kurio mums truksta, tai atsišaukiam į visuomenę, melzdami prigelbėti mums kiek galint. Turime viltį, jog musų atsišaukimas nepasiliks šauksmu tiruose, tikimės kad geros valios tautiečiai bei draugai atkreips atidą ant musų meldimo ir šuselps mus prisiųzdami nors po keletą egzempliorių knygų. Musų kuopa S. L. A. darbuojasi , aukauja, kiek išgali visuomenės labui ir nori, kad vietiniai lietuviai darbuotusi musų tautos labui, bet tam reikia apšvietimo, nes tik apsišvietę gali tautos ir visuomenės reikalus suprasti.

Vardan 101 kuopos S. L. A.
M. Navickas,
E. Kinderas,
A. Masiavičius.

Aukas reikia siųsti adresu: M. Navickas, 29 Franklin st., Paterson, N. J.

IŠ VISUR.

|| Prancuzijoj likosi suareštuotas visokių kompanijų įrengėjas Henri Rochette, nes pasirodė, kad jo įsteigtos kompanijos buvo prigavingos. Dėl jo prigavysčių, žmones jam užsitikėją nužudys net kelias dešimtis milijonų frankų. Laikraščiai apkaltina net tulus Prancuzijos ministerius, buk jie rėmė tas prigavingas kompanijas ir pats jose dalyvavo. Visokių partijų parlamento atstovai rengia jau randui užklausimus dėl nupuolimo Rochettes įrengtų įstaigų.

|| Berlyno laikraštininkai užbaigė jau boykotavimą Vokietijos parlamento. Parlamento perdėtinis pasiteisino prieš laikraštininkus ir jie tuom pasiganėdino

|| Pragoj, Čekijoj, pasimirė pagarsėjęs miesto architektas Hlavka ir visus savo turtus, vertės 15 milijonų kronų, užrašė čekiškiems tautiškiems reikalams: 70% jis pavedė kultūriškiems, moksliškiems ir literatiškiems reikalams, 30% pašelpai gabių mokslaeivių. Kada mes lietuviai sulauksime panašių geradėjų?

|| Mieste Nizza, Prancuzijoj, likosi suareštuota graži, jauna moteriškė, grafienė Mantell, kadangi pasirodė, jog ji yra paprasta vagilka: ji Nizzoj, Paryjiuj ir kituose miestuose išplešė daug hotelių. Ji draugavo tik su aristokratais, visi stebėjosi jos turtingumu.

|| Italijos parlamente, jo atstovas Paggi pavadino Ameriką ne civilizuotu, bet barbarišku kraštu, kadangi Amerikoj likosi pakartas džiova sergantis italijonas Paolucci. Mat civilizuotuose kraštuose mirtinai sergančių prasižengėlių ne žudo, Amerika gi elgiasi mat kitaip.

|| Sulyg Vokietijos karškos ministerijos surinktų žinių išpuola, jog mažiausias nuošimtis kareivių miršta Vokietijoj, didžiausias gi Amerikoj: Vokietijoj miršta kas metai 2% kareivių, Amerikoj gi 6,4%, taigi suviršum trjs kartus daugiau. Turbut Amerikoj nėra geros daktarų prižiuros.

|| Baisus žemės drebėjimai Meksike išgriovė veik su visu turintį 15000 gyventojų miestą Chilapa, valstijoj Guerrero. Mieste Vera Cruz teipgi buvo žemės drebėjimai, jie apsireiškė laike perstatymo teatre. Susirinkusius teatre apėmė neišpasakyta baimė, amerikonė Emma Derville nuo persigandimo pasimirė.

|| Vietoj pasitraukusio iš Vokietijos Amerikos ambasadoriaus Charlemagne Towero, prezidentas Roosevelt norėjo paskirti D-rą D. Jayne Hill, bet Vokietijos randas apreiškė, jog Hillo ne priims, kadangi jis buk nemoka apsieiti teip, kaip nuo ambasadoriaus reikalaujama. Mažai, turbut, terp Amerikos ambasadorių yra mokančių svetur prideranciai užsilaikyti.

|| Prancuzijos senatas priėmė naujas teises palengvinančias persiskyrimus apsivedusių porų. Pakanka, kad vienas, taigi vyras ar moteris parcikalautų persiskyrimo, tai po trijų metų, nors kita pusė ir protestuotų, nesutiktų, teismas perskyrimą turi išduoti.

|| Respublikoj Hayti susekė vėl suokalbį revoliucijonierių. Mieste Port au Prince prasidėjo vėl areštavimai. Kariumenė sergsti svetimų kraštų ambasadas ir konsuliatus, kad į juos negalėtų pasislėpti gaudomi revoliuciujonieriai.

|| Vokietijos universitetuose rengiama įvesti specijališkas laikraštininkystės katedras, paskirti ordinariškus laikraštininkystės profesorius, kaip tai yra Šveicarijos ir Prancuzijos universitetuose.

|| Popiežius, už kritiką jo encyklikos, metė didiji prakeikimą ant Muencheno (Bavarijoj) universiteto profesoriaus Schnitzero.

|| Saksuose (Vokietijoj), Voelpac anglių kasyklose nugriuvusi olos siena užbėrė septynis darbininkus ir užmušė ant vietos.

|| Mieste Hongkong (jis priguli Anglijai) chiniškiejie vaizbininkai pradėjo boycotuoti japoniškus išdirbinius.

|| Maskoliškasis senatas atmetė apeliaciją teismo pasmerktų 167 atstovų pirmosios dumos už išleidimą Viborgo manifesto.

|| Varšavoj, laike koncerto italijono Toselli, vyro pabėgusios moteries Saksų karaliaus, susirinkę jį išsvilpino.

Redakcijos atsakymai.

Ant. Galinaičiui. Ne svarbus tai ir už senus reikalus ginčai. Jeigu atsakymą turi talpinti, tai reikia jį siųsti į tą patį laikraštį, kuriame tilpo negeras aprašymas. Mes atsiųsto raštelio talpinti ne galime.

H. Mockui. Jeigu reikės daugiau atsakymų Balevičiui, tai tikimės, juos duos pati L. S. S. organizacija. Tamistos rašte nėra niekо daugiau, kaip paantrinimas vien paduotų Strazdo motyvų. Laistyti be galo iš tuščio į sausą negalima.

Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje

(1569—1795m.)

Parašė Jonas Šliupas, M. D.

narave, sodžiuje dabartinio Panevėžio pavieto, atrado tikrus stabmeldžius, kunigaikščiutė rašė reformuotos Naumiesčio parapijos klebonui: "Teikis jo Mylista išdalinti nebagams tiek (katechizmo) ekzempliorių, kiek reiks, o jeigu netektų, liepsi paduoti daugiaus atspausdinti ir padarytą, kas man priguli ir bus galima, kad tik Jusų Mylista, ten ėsantis, duotumėte žinią, ko tam reikėtų" Tuos rupesčius vienok pertraukė kunigaikščiutės be laiko mirtis 28 gyvenimo metuose (1695).

Kad galop 17-to šimtmečio kalvinų bažnyčios suretėjo ir nubiedno, Radivilai Biržiškiai, elektoriai Brandenburgo ir kiti įsteigė fundušus prie mokyklų ir universitetų vokiškų jaunimo kalviniškų theologams iš Lietuvos: 1684 m. kalviniškiai Lietuvos turėjo tokius fundušus: Leydene 4, Marburge 3, Heidelberge 4, Frankfurte ties Udra 2, Berlyne 2; iš viso 15 aliumnatams.

Į kalviniškas mokyklas ėjo taip-gi mergaitės ir mokėsi skaityti, rašyti ir katechizmą Zygroviaus ar Krainskio. Neretai moteris ministerio mokė mergaites taip-gi moteriškų darbų. Dukters ministerių, kurios paprastai ištekėdavo už ministerių, nuo tėvų gaudavo rupestingą užaugininimą.

Neretai daktarai iš karališkųjų Prusų apsigyvendavo miestuose Lietuvos ir Lenkijos, bet apšvietimui žmonių jie kaipo svetimžemiečiai, mažai ką galėjo daryti; už tatai rinko turtus, o surinkę, grįžo į užrubežį. O kur buvo aliumnai Vilniaus universiteto? Juk privilegija 1641 m. jezuitams buvo leista Vilniuje atidaryti kursus medicinos.... Jezuitai niekados mediciną nemokino! tiktai Komisija Apšvietimo perkėlė iš Gartino medicinos mokyklą į Vilnių ir priglaudė prie collegium physicale!....

1682 m. rektorius Vilniaus akademijos sukurstė studentus ir minią išnaikinti kalvyniškių bažnyčią Vilniuje. Gyvenamosios tapo apgrobtos, ir bažnyčios archyvas išvogtas, o bažnyčia nugriauta iki pamatų. Grabus atidarinėjo, kunus draskė į šmotus ar degino. Vieni ministeriai (Kristupas Trzebicki Taubmann) sugėbėjo pasmukti neužtėmytais, kiti (Mikolas Trzebickis Taubmann ir Gasparas Pokuckis) pasislėpė sklepe, pilname grabų. Į tą tarpą Mikolas Pužynas atkako su savais tarnais, ir palydėjo ministerius į Pranciškonų kliošlorių, iš kur jie nakčia pasmuko į geresnę prieglaudą. Tai buvo 2 d. balandžio 1682 m.; ant rytojaus minia tęsė toliaus ardymą su pritarimu vaivados Mikolo Pociaus, kurs buvo umai iš ryto išvažiavęs iš miesto, bet jau pavakarėje mirė ant kelio. Kazimieras Jonas Sapieha atvyko į miestą su tuntu armijos, pagavo keletą piktadėjų, ir sustabdė riaušes.

Kalviniškiai labai nusigando. Kur-gi jie galėjo rasti protekciją ir teisingumą? Jie rašė pas Karoliną Liudviką ir prašė jos, kad pakalbintų svetimus protestonų dvarus. Bet toji atsakė, kad toks pasielgimas butų neišmintingas; tegul jie jieško globos karaliaus dvare, kurs myli taiką ir teisą. Ji leido laikyti dievmaldystę ir gyventi josios rume Vilniuje ministeriams, kuriems ji prisiuntė taip-gi šiektiek pinigų. Jonas Sobieskis paskyrė ištyrinėjimo komisiją, susidedančią iš vyskupo Al. Kotavyčiaus, hetmano Kaz. Jono Sapiehos, Ben. Povilo Sapiehos, kašteliono Juozo Służkos, K. Čižo, Povilo Bončos Sienickio (plenipotento Karolinos Liudvikos). Komisija pakvietė prieš savą tribunolą vyriausius kurstytojus — jezuitus, ir magistratą Vilniaus, ir jau ketino nubausti piktadėjus, kaip jezuitai prigelbėjo jiems pabėgti. Tačiaus nuosprendinys tapo apskelbtas, magistratas paragintas rupintiesi apie taikos užlaikymą, ir kalviniškiams leista atsistatyti bažnyčią ir kitus triobėsius; pabėgusiejie vadovai riaušių tapo proskribuoti.

Tuomi nemažiaus kalviniškių bažnyčios buvo ardomos rankomis fanatikų, o statymas naujų buvo tramdomas; užteko paskundimo, kad juos cituoti prieš tribunolą; taip Pocevyčius, revizorius lobių Karolinos Liudvikos, tapo cituotas prieš vyskupą atsakyti, kam jis raginąs savo moterį pamesti katalikystę. Kada Naujamiestyje ir Beinoravo kaime, savastyje Karolinos Liudvikos, tapo užiktos liekanos stabmeldystės, katalikai yaru juos atvertinėjo ir pridėjo prie savų parapijų.

Laike šitų persekiojimų, Karolinos Liudvikos vyras Liudvikas, sunus Brandenburgo elektoriaus, pasimirė 1687 m.; ir veikiai ji pati ištekėjo už pfalzgrovo Karolio Neuburgiškio. Nors per tai ji pralošė savus lobius Sobieskių namams, kadangi netekėjo už Jokubo, sunaus karaliaus Sobieskio, bet per papirkimą senatorių ir pasiuntinių ji įstengė išvengti teisingą konfiskavimą jų; lietuviai kalviniškiai tame reikale jai smagiai gelbėjo. Šiaip kalviniškiai rupinosi apie savus reikalus. Bielicos synodas 1686 m. liepė superintendentui Nik. Minvydui ir Mikolui Trzebickiui Taubmann peržiurėti ir surašyti archyvus Biržiuose. Bielicos synodas 1689 m. pavedė perguldymą Belgiškos biblijos su pasargomis į lenkišką kalbą ministeriui Patersonui, Jordanui, Sam. Liutomirskiui ir Don. Mikolajevskiui. Kėdainių synodas 1691 m. nutarė pamečiui laikyti synodus paeiliui kiekviename distrikte — Zupranuose Vilniaus distrikte, Bielicoje, Novogrodko distrikte, Zabludove Pagirių distrikte, Kėdainiuose Žemaičių distrikte, Koidanove Baltarusijos distrikte, Biržiuose Užvilijos distrikte. Bielicoje 1694 m. tapo nutarta, kad ministeriai užrašinėtų atsitikimus su bažnyčiomis ir jų tikėjimu, ir kad perstatytų tatai synodams ir archyvams, iš ko pasidaro labai svarbi medega istorijai reformacijos Lietuvoje, jeigu tatai taptų atspausdinta kuomet nors. Tas pats Bielicos synodas (1694 m.) nutarė už 15000 florinų, kuriuos baronas Heinrikis Putkameris buvo padovanojęs, nupirkti dvarą Šidlavos kaipo bendrą savastį visoms bažnyčioms. 1695 m. mirė Karolina Liudvika, Neuburgo ercogienė. 1687 m. ji davė stipendiją 4 mokintiniams, ministerių sunams, kurie lankytų Karaliaučiaus universitetą. Savuose lobiuose ji rupinosi apie bažnyčias ir mokyklas savo tikėjimo. Savo lėšomis ji liepė spausdinti liturgiškas knygas lenkiškoj ir lietuviškoj kalbose, ir net mete mirimo ji paskyrė sumą 5000 florinų atpsausdinimui Naujo Testamento. Savo spaustuvę Sluckę ji padovanojo lietuviškoms bažnyčioms. Josios biographiją parašė Kristupas Bythneris, ir tai butų akyvas skaitymas. Ji buvo paskutine paveldėtoja Radivilų Biržiuose, helvėtiško tikėjimo. Jos lobiai, kurie nešė milijoną florinų metinio įėmimo — Biržiai, Kopylius, Sluckas, Zabludovo, Kėdainiai, Siebiežius ir tt. — atiteko jos dukrai iš antros moterystės, Elzbietai, kuri ištekėjo už kataliko. Bet Sevijai ir Tvorkai tapo pavesti Karolinos Liudvikos namams Brandenburgo, ir tuomi tapo patikrintas buvis ten kalvyniškoms bažnyčioms. Veikiai pasimirė taip-gi Jonas Sobieskis (1696). Galop jo viešpatavimo buvo dar Lietuvoje 48 kalvyniškos bažnyčios, 4 mokyklos, 47 ministeriai, ir pažymus skaitlius slėktiškų šeimynų, prisilaikančių to tikėjimo, kaip Putkameris, Grabauskas, Zablockis, Mackevyčius, Gintautas, Čižas. Estra ir tt. Miestuose gyveno tulas skaitlius Škotų; Kėdainiuose, Zabludove, Vengrave ir tt. Bet ir išnyko daugelis bažnyčių, Vilniaus distrikte: Rykuntuose, Balbieriškyje, Ovantoje, Vyžainyje, Šventažeryje ir tt.; Žemaičių distrikte: Žeimiuose, Gėlavoje ir tt.; Novogrodko distrikte: Sielubine ir tt.; Baltarusijos distrikte: Ivienioje, Zaslave, Minske, Šacke, Kuchcicuose, Servečiuje, Smičiuje, Golovičine, Vitesbėje, Polocke, Sokoline, Derevnioje, Duruose, Uzdoje, Naujame Bychove, Rogačeve, Šklove, Taimanove, Kovalevščiznoje, Rakove ir tt. — Tarp magnatų išmirė ar atstojo nuo kalvynizmo — Potockiai iš Sidros, Puzynas, Ščukai, Švykovskiai (viena linija) ir tt.

9. REIKALAI APŠVIETIMO LIETUVIU TAUTOS 17-me ŠIMTMETYJE.

Apšvietimas šalies toje gadynėje prigulėjo nuo palinkimų ir dvasios gadynės, o tą dvasią valdė musų kunigai. Todėl tikėti į burtus, vilkalokus, varinėti velnius iš "apsėstųjų" — beje protiškai sergančiųjų — buvo paprasčiausiais dalykais. O jau maldoms ir galo nebuvo prie jeib kokios progos. Maro ligai kilus 1625-29 m. vietose nuo maro liuosose, žmonės viską pametę, kas dieną skubėjo į bažnyčias melsti Dievą, kad atleidęs nusidėjimus atitolintų savo rykštę. Kun. Petras Milleris, jezuitas, kitiems kunigams išsislapsčius, vienas pats Kražiuose beužsilikęs, kas dieną turėjo daugybę žmonių išpažįstančių savo kaltybes. Jaunuomenė bruzdėjo į klioštorius, arba stojo į zokoną, vildamiesi, jog zokono jupa uždengs nuo artimos mirties" (Valančauskas). Švedams su Lenkais kariaujant, vyskupas Abromas Vaina "27 d. kovo 1626 m., išleidęs raštą, prisakė melstiesi, kad Dievas atitolintų priešus, norinčius nevien karalystę, bet ir tikėjimą išplėsti. Žemaičiai, paklausę to balso savo piemens, per kiauras dienas ir naktis meldėsi; galo vienok nelaimių neveikiai tesulaukė" (Val.). 1642 m. vyskupas Jurgis Tiškevyčius "išdavęs į visą vyskupystę raštą, liepė žmonėms melstiesi, kad Dievas nuramintų dideliai besišiaušiantį Turką". Vyskupas Petras Pačevskis liepė žmonėms melstiesi ir alkintiesi, kad Dievas padėtų iš karalystės išguiti kazokus visur klajojančius ir žmonių gėrybes lupančius. Kilus marų ligai, bijodamas mirti, Mikas Jonas Bardauskis su pačia 1657 m. užrašo tėviškes Geižiškių ir Kažemėkiškių minyškoms Premonstratensėms arba Norbertinėms; tačiaus marams praslinkus, tas ponelis atsipeikėjo, savo prižadą nebepildė ir tėviškių neatidavė. Vyskupas Aleksis kunigaikštis Sapieha 1660 m. liepė net maldas, popiežiaus Liberijaus senoj gadinėje parašytas, tankiai žmonėms kalbėti, kad Dievas ištremtų Švedus iš Lietuvos, nėsa jis pats anų labai prisidingėjo. Žinoma, po sądoros Olyvoje Švedams atsitraukus, žmonės bruzdėjo į bažnyčias padėkavoti Dievui už tą geradarystę.

Bet klabinti prie mokslo kunigai neturėjo laiko. Minėtasai vyskupas Ab. Vaina užgynė už tai zokonininkams be žinios klebonų įžegnoti moterystę, ir dar klebonams liepė, kad klajojančius po vyskupystę zokonininkus tuojau į Alsėdžių nusiųstų; po kam jau zokonininkai liovėsi svetimose parapijose brusti. Vyskupas P. Parčevskis užgynė 1650 m. Žemaičių kunigams skaityti knygą vyskupo Jansėniaus, su antrašu "Augustinus!" Vyskupas Jurgis Tiškevyčius (1633-49), popiežiui Urbonui leidžiant, įstatė Skuodo bažnyčioje broliją šv. Izidoriaus, "užtarytojo artojų", o Krakiuose — broliją krikščioniško mokslo, ir Varniuose antras kunigų synodas, atlaikytas 1636 m., ragino tas brolijas platinti visose bažnyčiose. Tas pats vyskupas Gardų kaime, šiadien Kalvarija vadinamame, įtiekęs "stacijas", 1639 m., "liepė vienam kunigui parašyti maldas ir giesmes, kurias iki šiam laik tebegieda žmonės Kalvarijos kalnus vaikščiodami".

Ir be iškeikimų neapsiėjo. Vyskupas J. Tiškevyčius iškeikė Jurgį Salovinskį, Viekšnių kleboną, kam, apskųstas budamas už gaišinimą bažnyčios turtų, nesiskubino pas vyskupą; iškeikė taip-gi Stanislavą Vitortą, Smilgių kleboną, apskųstą už piktinimą žmonių. Tik gaila, kad vyskupas pamiršo iškeikti pats save, nes išeikvojo 18000 auksinų, paaukotų p. Bardauskio pastatymui Varniuose muro bažnyčios, ir bažnyčios neišstatė. Vyskupas P. Parčevskis 1653 m. iškeikė Joną Jedleckį, Salantų kleboną, už nepaklusnumą, o Joną Burbą su jo moteria Elzbieta už tai, kad gentystoje suėjo į moterystę, vyskupui liepiant, persiskirti nenorėjo. Vyskupas Kazys Pocius iškeikė Simą Jablonskį, Kražių kleboną, neva už suvartojimą turtų mirusio kun. Petro Vagnerio Dziengauskio, nors tie turtai buvo tekę pačiam vyskupui su sargais užrašų! Mat vyskupas kunigo Jablonskio neužkentė kaipo atėjusio iš Volynijos. Tas pats vyskupas, sako, iškeikęs dar keletą žmonių už nepadorų elgimąsi.

1657 m. pasidarė stebuklas Ugėnuose; mat kas-žin kas paskelbė matęs ėsąs ties šaltiniu ten abrozą Marijos, kybantį ant oro! Vanduo šaltinio ėmė gydyti žmonėms skaudamas akis. Tačiaus jau pats vyskupas Valančauskas patėmija: "Tikėdami tam, žlibiejie žmonės iš visų pusių buriais pradėjo eiti į Ugėnus.... Tiesą pasakius, visumet taip nutinka su vargdieniais,, kiekvienas iš jų veikiaus tiki tokiems (svajonės) apsireiškimams, nė kaip daigtams nuo paties Dievo apskelbtiems ir rašte šv. užrašytiems. Spėriaus sirgdami žadasi į tokias vietas, nė kaip važiuoja prie gydytojo. Taip vienok darydami, neišmintingai daro". Tačiaus vyskupas Valančauskas nenupeikia stebuklo pas Šidlavą, kur piemens, pradžioje 17-to šimtmečio, beganydami bandą pas miestelį, sakės regėję ant didelio akmens gražią verkiančią mergaitę su kudikių ant rankų, nes mat ten tapo atrasti brangumynai, kuriuos katalikai buvo paslėpę po akmeniu. Panėši paikysta yra pasakojama ir apie stebuklingą paveikslą Motinos švenčiausios Tvėrų bažnyčioje.*)

Kunigams taip žmones monijant, apšvietimas mažai ką laimėti tegalėjo; juk ir pats vyskupas Valančauskas nesigėri žmonių prašmitnumu, kada taip rašo: "17-ame amžiuje, kaip mažne visumet atsitinka, randame gerus ir piktus žmones, pasergime dorybę ir nedorybę tarp Žemaičių. Kaipo-gi vienose vietose žmonės, butinai mokanti dalykus tikėjimo, buvojo šventomis dienomis bažnyčiose, verkė graudingų pamokslų klausydami, bažnyčioje dailiai melsdamiesi nesišnekėjo, nesitabokavo, nesižvalgė ir nevaikščiojo be reikalo; į atlaidus tukstantimis pludo, tankiai ėjo prie kunigo, mylėjo savo dvasiškus tėvus, ką piktą tarp jų pamatę, bevelio užtylėti, nė kaip kitiems apskelbti, vos alų ir vandenį tegėrė, saugojosi paleistuvystės, svetimo negeidė. Didumenė žmonių savo nespaudė, dienas nuo bažnyčios įsakytas gavėjo, klupomis mišių šventų klausė, žodžiu sakant, mylėjo Dievą (Annuae litterae Soc. Jesu). Priešingai kitose vietose to paties amžiaus žmones, mažką ar butinai nieko apie tikrą Dievą nežinojo. Metuose 1613 ir 1614 Pajurėje ir Pakuršėje jezuitai teberado stabmeldžius arba pagonis, dar savo dievaičiams garbę atiduodančius. Panevėžio paviete, nekurių valsčių žmonės taip buvo įgudrėję ir pasileidę, jog klebonai vos per vyresnybę begalėjo priversti juos, kad bent metuose kartą eitų prie kunigo, bent kiek-tiek krikščioniškai elgtųsi. Kituose kampuose ukininkai, vietoj maldos, per kiauras šventas dienas: gėrė, šokinėjo ir prekiojo (Synodas II., cap. 1). Kitur kur glemžė sau kaip įmanydami turtus mirusių kunigų. Lygumuose ir Tauragėje katalikai, paklausę slukojimo liuterių: viduryje miesto daugumui matant, be kokio reikalo, sumušė dideliai savo klebonus, Petrą Miečevyčių ir Jurgį Milevskį*). Kanonikai ketina padirbdinti Varniuose namus, nedoriems kunigams laikyti (Akta kapituły Żmudzkiej, pod r. 1694). Nenorintiems griekų savo išpažinti, džekonai paskyrė nuodėmklausius arba spaviedninkus. Nekurie klebonai taip nepadoriai elgėsi, jog žmonės nenorėjo nė savo nusidėjimų jiems išpažinti, kalėdoti nė patys važiavo, nė kamendorių leido, bet siuntė rinkikus, kurie girti po sodžius važiojosi (Synodas III. cap. 3). Vyskupas Parčevskis, negalėdamas tulų kunigų ir šiaip jau žmonių suvaldyti, tankiai liuob nedorus iškeikti".

O vienok Varnių vyskupystėje jau buvo bažnyčių 83, filijų 16, altarijų 20!

Be nerangumo kunigijos, tarp priežasčių, naikinusių toje gadinėje mokslus ir mokyklas, reikia ypatingai paminėti: religišką neapikantą kunigijos ir Zygmanto III, maištus galiunų, kaipo tai Zebrzydovskio, kurs geidė išvyti jezuitis (labiausiai iš Lenkijos) ir atimti jų lobius, Liubomirskio, Sapiehų; antpuolius Totorių; maištą Kazokų po vada Chmielnickio; kares su Švedais valdant Jonui Kazimierui ir Augustui II; marų metus neretai atsilankančius ir teip toliau.

a. Tarp mokslininkų, pagarsėjusių toje gadynėje, pagiriamais yra:

Raulas Saltševyčius (Šalčevyčius), akademikas Krokavoje, atsižymėjo parašydamas "Compendium geographiczne".

Apie *Joną Kazį Vaišnoravyčių* mažai kas žinoma; buvo daktaru theologijos ir karališku sekretoriumi; potam (1667) rašėsi kancleriu Vilniaus dijacėzijos ir klebonu Eišmantų. Miręs jis ėsąs 1680 m. Jis spaudoje išleido rankių kalbų: "Orator polityczny, Weselnym y Porzebowym służący aktom (Kraków 1648);" susideda iš 3 dalių: pirmoj yra 454 svodbinės oracijos, o 2-oj ir 3-oj "laidotuvėms kalbos". Jis išleido taip-gi pamokslus šventėms gimdytojos Dievo: 1) "Dom Mądrości" (Antverpen 1667) ir 2) "Arsenał Miłosierdzia" (Paryż 1668). Tie veikalai yra sausi ir pilni makaronizmų.

Albertas Stanislavas Radivilas (1593 + 1656), did. liet. kancleris, žmogus labai gerbiamas karalių Vladislavo IV ir Jono Kazimiero, apipasakojo šu didelėmis išgalėmis atsitikimus, kurių pats buvo liudininku nuo 1632 iki 1652 m. Lotyniškąjį originalą to dienyno išvertė pradžioje 18 amžiaus kunigaikštis Jeronimas Radivilas į lenkų kalbą ir iš to tai vertimo Edv. Račynskis atspaudino "Pamię Albrychta Stanisława X. Radziwiłła" (Poznań, 1839, 2)

Steponas Pranas Medekša, vienas iš sekretorių Jo Kazimiero, pagalop savo amžiaus Žemaičių teistojas Kaune, aprašė labai akyvą Lenkams gadynę nuo užplaukimo Švedų iki karaliaus abdikacijai. Tą veikalą atspaudino Mokslų Akademija, po antrašu Stefana Franciszka Prószcza Medekszy Księga pamiętnicza od r. 1654 do 1668 (Kraków, 1875).

Jonas Antanas Chrapovickis (+ 1683), Vytebsko vaivada, padieniui užrašinėjo atsitikimus viso savo gyvenimo. Tik vieną dalį jo "Dyaryušo", apimančią 1668-1672 m., apskelbė kaipo "Oddział pierwszy" (Warszava 1845) iš autographo Juozapas Rusieckis iš Trajankos.

Nedaug atsirado ypatų, o ir tas mums suteikė jezuitų zokonas, norinčių tobulinti ir platinti tėvų kalbą. *Jonas Jakėnvyčius* (1609-1668), tikras žmonių apaštalas, išleido maldaknygę, evangelijas ir katekizmiškus pamokslus. *Konstantinas Širvydas* (1598-1631) yra prabočiumi liet. žodynininkų ir gramatikų.*)

Tarp panegyriškų pamokslininkų atsižymėjo *Jokubas Olševskis* (+ 1634), jezuitas ir prof. Vilniaus universiteto, ypatingai per laidotuves pamokslus sakydavo; jo kalbos yra ir skyrimai ir rankiuje, po antrašu Kazania albo tytuły różnych, różnym osobom wystawione (Wilno 1645).

Vaitiekus Vijukas Kojalavyčius (g. 1609 m.), jezuitas, profesorius ir rektorius Vilniaus universiteto (+1677), užsipelnė systematiškai surašydamas Lietuvos istoriją ant pamato medegos, surinktos Stryjkovskio: "Historiae Litvanae Pars prior" (Gedana, 1650), — "Pars altera" (Antverpuose, 1669). Pirmas pėdas susideda iš 9 knygų ir apima pradinę Lietuvos istoriją iki 1387 m., antras iš 8 knygų susidedantis, parašytas iki mirimui Zygmanto Augusto. Be to Kojalavyčius rašė apie lietuviškos bažnyčios reikalus (k. a. apie patronus Lietuvos, apie vyskupystės klioštorius, mokyklas, apie Vilniaus akademiją) veikalelyje Miscellanea (Vilniuje, 1650), taipgi supiešė istoriją namų Radivilų nuo jų prasidėjimo iki 1653 m. po antrašu: Fasti Radiviliani (t. 1653).

Kristupas Hartknoch, g. 1644 m., pirma buvo rektoriumi liuteriškos mokyklos Vilniuje, potam ilgus metus privatišku mokytoju Gedanoje, o galop gyvenimo profesoriumi gimnazijos Toriuniuje, kur mirė 1687 m. Mylėjo tyrinėti istoriją Lenkų ir Prusų, ir tarp kitko parašė: Respublica Polonica, Duobus Libris illustrata (Frankfurt Leipzig, 1678), kur patalpino ištisą Lenkijos istoriją ir visuomeniškus įstatymus Respublikos.

Vienu laiku su Jonu Brožek arba Broscius, kurs garsėjo Lenkijoje (1585-1652) savo astronomišku bei matematišku mokslu, triusėsi ant dirvos tyrų mokslų. — *Petras Kruegeris* (gimė Karaliaučiuje 1580 m., o mirė Gedanoje 1639 m.), tarp kurio veikalų šitie yra paminėti: 1) Tetragonismus circuli per lineas (Leipzige 1607), 2) Synopsis Trigonometriae (Gedanoje 1612), 3) Logistica sexagenaria (t. 1616), ir 4) Praxis Trigonometriae Logarithmicae (t. 1634).

Jonas Hevelius, g. 28 d. Gedanoje, mokėsi tenpat gimnazijoje, budamas mokintiniu Petro Kruegerio, kurs jį masino pasišvęsti astronomijai. 1630 m. jis įstojo Leydone, Holandijoje, į universitetą ant tiesų mokslo, bet paskui persimetė ant astronomijos, ir potam, idant praktiviškai prisirengti, jis kelis metus keliavo po Europą, Paryžiuje ir Londone susipažino su mokslinčiais savo gadynės. Sugrįžęs 1634 m., jis apsibuvo Gedanoje. 1641 m. pastojo lovininku, o paskui miesto dumčium. Mirė 1687 m. Pats pasistatė observatoriją ant stogų keletos jam priklausančių namų ir įsitaisė gerus astronomiškus prietaisus. Jis galando optiškus stiklus ir patobulino teleskopą. Tyrinėjo

(Toliaus bus).

*) Žemaičių vyskupystė, I. š. 217—218.

R. Bracco
Pietro Caruso
Vieno Veiksmo Drama
Verté K. Puida.

PIETRO.- Kokia tu juokinga. Ar lijo, man iš namų išeinant? Na! Na, tai matai!

MARGARITA. Bet išeidamas turėjai paltą ir skėtį. Kam gi juos ėmei?

PIETRO. Kam? *(Nukabina nuo kabyklų seną, visai sunešiotą, sulopintą švarką; tęsdamas).* Turėjau iš jų naudą. *(Apsivelka švarku).* Vargšas švarkelis! Iš tavęs jau jokios naudos neturėsiu! Jeigu nunešciau tave į lombardą, ponai išjuoktų mane stačiai į akis. Ir visiškai teisingai pasielgtų.

MARGARITA. *(atsikeldama).*. Ką? užstatei?

PIETRO *(prakilniai, pabrėždamas).* Taip! paltą ir skėtį! Nieko kito sumanyti negalėjau! Diena visiškai bloga....

MARGARITA *(švelniai).* Juk prižadėjai valgio parupinti.

PIETRO. Žinoma! Bet po velnių.... aš....

MARGARITA *(švelniai, išmėtinėdama).* Tėve! tėve! *(dengia stalą).*

PIETRO *(ištraukia iš kuzio kišenės pypkę ir keletą nesurukytų cigarų galų).* Nesirupink, Margarita, nes.... nes,... na taip!.... *(Sutrupinęs cigarus, kemša į pypkę).* Nėra kas valgyti.... *Tai neužginamas faktas!* Tečiaus buna atsitikimai, kur valgis atskrysta iš dangaus, kaip lietus. Ne visuomet.... bet kartais!.... kas žino!.... tat palaukiva!

MARGARITA *(sėdas į stalą ir paremia galvą).*

PIETRO *(uždega pypkę popiera prie ugnies ir rukydamas sėda tarp kamino ir biuro).* Taip! taip! *(Murma).* Taip! gerai! *(Niuniuoja).* "Lig paskutinės valandos.... tu man viskuo buvai.... o, Leonora...."

MARGARITA *(ligšiol per prievartą slėpusi ašaras, balsiai verkia).*

PIETRO. Margarita! Matau, kad suklydau! Nesiginu!.... Bet mano sumanymas turėjo pamatą. Matai, užbaigęs užstatymu banke piniginę operaciją, tariau sau: vieton išleisti tą keletą lyrų valgymui, bus geriau padauginus. Negyvas kapitalas — tai nuodėmė! Tai tvirčiausias mano persitikrinimas! Tečiaus, besirengdamas įvykdyti sumanymą, atsiminiau, kad šiandien penktadienis.... taigi, norėjau apsidrausti nuo tos nelaimingos dienos ir nusipirkau *(išima iš kišenės raudono koralo gabalą)* sau talismaną, kad užkeikti visas piktąsias dvasias.... Ir tuo talismanu kišenėje nuėjau.... supranti?.... nuėjau....

MARGARITA. Lošti?

PIETRO. Lošti!.... kodėl sakai "lošti?" Aš sakau: nuėjau "sumanymą įvykdyti".... taigi, pamėginau laimės tame reikale....

MARGARITA. Ir pralošei....

PIETRO. Taip!.... Bet žinai kodėl?.... Nes neturėjau pinigų. Koralas čia nekaltas! Visiškai-visiškai nekaltas. Kad bučiau ilgiau lošęs.... kad ilgiau lošti bučiau galėjęs.... *(Greitai atsikelia)* tikėk manim, Margarita, tuomet butų viskas kitaip virtę.... *(Dreba iš geidulio ir piktumo).* Šiandien jaučiu laimę rankose, čia ją jaučiu *(rodo į rankas) štai čia,* ir bučiau pastatęs ne tą dešimtį lyrų, bet šimtus, tukstančius, ir kaip tą saulę šviečiant matai, bučiau *šimteriopai* padauginęs! *(Ilgai tyla).* Bet kas neįvyko — įvykti negali! Šiandien pasikakįsiva ta ugnele. Štai šis *(rodo į paltą)* geriausią pavyzdį mudviem duoda. *(Apverčia jį į kitą pusę, kad geriau išdžiutų).* Matai, Margarita, jis visuomet vienodas. Kuomet pradės virsti į skarmalą, tai visgi ir tuomet bus iš jo dar gana geras paltas. O tai iš tos priežasties, nes jis neturi jokio įpročio. *(Sėdas, dusuodamas).* Dėlto, galbut, jis mane *pergyvęs....* neabejoju.... Bet aš to jam nepavydžiu. *(Tyla).* Margarita, ten, kredenso kampe stovi pusė bonkos degtinės. Paduok ją man.

MARGARITA *(kantriai ima bonką, stikliuką ir stato ant biuro).*

PIETRO. O tu neišmauksi nė vienos?

MARGARITA. Ne, tėve. *(Atsitraukia nuo jo).*

PIETRO *(prisipila stikliuką, išgeria jį ir tuoj pradeda kosėti, lyg kad norėtų gerklę pravalyti).* Margarita, tu pyksti ant tėvo?

MARGARITA. Niekuomet!

PIETRO. Eik šen prie manęs. *(Margarita prieina, jis glosto ją).* Nemanyk, kad užmiršau *tave.* Atsidėjau ant grafo Fabricijo. Žinai, dėlei rinkimų. O jeigu, neveizdint į nieką, jo neišrinko, aš tam visiškai nekaltas.... Bet užmokesnis bus.... Grafas — žmogus sąžiningas.... Ir dėlto nenoriu jo užklupti.... Tuo tarpu rupinuos kitais reikalais, kurių niekinti negalima. Mėginimai su našle *Veruzyo, Stefaneli* pardavimas, tai visų-geriausias reikalas, o paskui dar Marottos byla. Hihihi! Frančesko Marotto žino, kiek reikia užmokėti, norint turėti tokį liudytoją kaip aš. Milijonų iš to, žinoma, nebus, bet.... visgi tiek, kad-taip sakant.... kad, pasakykime.... *(pritraukdamas prie savęs Margaritą)* kad nupirkti tą dryžiuotą medžiagą, kuri Simone sankrovos lange išstatyta.... Ai! ai! kas tai per medžiaga! O tai dar ne viskas! Nusipirksiva ir tą didelę skrybėlę šilkiniais kaspinais.... didele plunksna — vienu žodžiu, nepaprastai daili skrybėlė, kurią užsidėjus išrodysi kaip kokia kunigaikštytė.... Paskui eisiva pasivaikščioti, o žmonės sustos ir atidarę burnas žiopsos ir sakys: "Kokia ponia iš tos Caruso dukters!" *(Tyla. Melencholiškai).* Bet tu nenori eiti su manim gatve! Tu gėdiniesi manęs!

MARGARITA. Tėvė! kaip tu taip manyti gali!

PIETRO. Taip! taip! tu gėdiniesi manęs! Nususėlis ėsu! Blogai apsitaisęs. Visuomet blogai apsitaisęs vaikščioju! Dėlto tai, kuomet buvau studentu ir dekliamavau gatvėse, vadino mane "filosofu!" Dabar vadina mane "agentu", o paskui.... paskui.... nepatinka tau mano pažįstamiejie.... Taip, kad pažinčiau vien dorus žmones, blogai butų su manim. Tiesą sakant, dori žmonės visiškai nereikalingi. *(Margarita sujunda).* Ką gi jie gali tau rupėti?.... Vikri ėsi mergaitė! Tu savimi rupintis pirvalai. Mergaitė, vien namie tupinėdama, vyro nesulauks.

MARGARITA *(užgauta atsisuka nuo jo).*

PIETRO. Vyrą turi gauti! turi gauti! *(Tyla).* Ak! Margarita, susilpnėjau.... visiškai susilpnėjau.... o kuomet manęs nebus, ką gi tuomet pradėsi, Margarita?

MARGARITA *(šluostydama ašaras).* Liaukis, tėve, liaukis!

PIETRO. Jau seniai norėjau su tavim apie tą pakalbėti. Ką gi tu pradėsi?.... Dirbti nemoki.... neišsimokinai....

MARGARITA. Išsimokysiu.

PIETRO *(energiškai).* Nenoriu!

MARGARITA. Tiek kartų tavęs prašiausi, taip širdingai prašiausi!.... Tėve! leisk mane ko-nors išsimokyti.

PIETRO *(užsikarščiavęs).* Ne! Niekuomet.... Mokytis? Kaip gi žmonės mokinas? O, aš žinau! Visą dieną sėdi už namų, kokioje fabrikoje, kokioje sankrovoje, kur.... apie viską kalbama, kur mergaitės *viena kitą* pamokina, kur, jeigu tarp jų yra *vieną-viena* suklydus, visiškai užtenka, kad visas kitas suklaidytų. O vakare, kuomet buriais išeina iš sankrovos, pailsusios, suerzintos, ant gatvių kerčių stovi broliai, draugių garbintojai.... ir visi tie niekšai pasiryžę išnaudoti pirmuosius nepatyrusios mergaitės palinkimus.... Ir pagunda kas-kartą darosi stipresnė, pavojingesnė, atkaklesnė, galingesnė.... ir tokiu budu mergaitė išmoksta, iš vienos pusės, dirbti, o iš kitos — lengvai žiurėti į viską, geisti, ilgėtis ir.... grimsti į purvus!.... Vargingi sutvėrimai! Liuosas darbo ir nepriklausomybės kelias jums tol bus uždarytas, kol mes, vyriškiai, gimsime su palinkimais įkvėpti moterims tuos nuodus, kurie padaro jas mųsų geiduliams nuolankesnėmis. Atmink tą, Margarita! Vyriškiai — tai niekšai! niekšai! Ne! tavo tėvas geidžia, kad tu liktum tokia, kokia ėsi. Tavo dora, tai mano viskas, tai mano ramumas, tai mano šviesa, tai vienintėlis siulas, kuris dar riša mane su gyvenimu. *(Kosi. Tyla).* Ir dėlto turi ištekėti. *(Margarita sujunda).* Pakalbėsiva išmintingai. Nepridera mudviem eiti vyro jieškoti? Gerai. Tai lauksiva, kol vyras ateis pas mudu. Pasirinkti yra iš ko. Ar nepatėmijai, kad Biadžjo nuolatos valkiojasi paskui manęs?

MARGARITA. Antikvaras?

PIETRO *(pamėgždžiomamas nosinį Biadžjo balsą).* Ponas Pietro, pakalbėk tamista su Margarita.... Pasakyk jai tamista, kad ji man labai rupi.

MARGARITA. Taip.... taip....

PIETRO. Dailus jis nėra, o ir nejaunas. Bet turi daug pirkėjų, parduoda viską, ką tik panorės, kaipo senovės palaikas.... Trumpai kalbant, yra tai pasiturįs žmogus, protingas, o jeigu taip, tai ir širdis atsiras. Prieš keliatą dienų butinai norėjo paskolinti man penkias lyras....

MARGARITA *(greitai).* Ir tu paėmiai?

PIETRO *(gyvai).* Ne, iš jo, ne.... taigi dėlto, nes žinau, kad jis.... *(Tyla).* Na, tai Margarita.... *(Girdėti beldžiasi į duris).* Kas gi ten?

SCENA III.

Tie patįs — Fabricijo.

FABRICIJO *(už scenos).* Pone Pietro, tai aš.

PIETRO *(nudžiugęs).* A! ar tiktai ne ponas grafas.

MARGARITA *(sumišus).* Man rodos, kad tai jis.

PIETRO. Atidaryk, atidaryk.

MARGARITA *(atidaro ir atsitraukia).*

FABRICIJO *(įkišdamas galvą).* Ar galima?

PIETRO *(eina jį sutikti, labai mandagiai). Avanti, avanti!* ponas grafai!.... Ėsi tamista, kaip pas save namie, tą tamsta žinai.

FABRICIJO *(įeidamas).* Labą dieną ponui Pietro..... *(sveikindamasis. [Margaritą).* Poniai....

PIETRO. Lietus užvarė tamstą pas mus.

FABRICIJO. Visai teisingai tamsta spėji, privaliau daug ankščiau ateiti.

PIETRO. O! to pasakyti nenorėjau. *(Atima iš jo skrybėlę).* Margarita, paduok kedę.

FABRICIJO. Ačiu, ačiu.... negaliu perilgai užtrukti.... Turiu važiuoti į Rymą.... gal ir toliau.... nutariau dar šiandien išvažiuoti traukiniu penktą valandą.

MARGARITA *(sudreba).*

PIETRO. Taip? tai ponas grafas išvažiuoji?

FARICIJO. Dar daug reikalų turiu atlikti.

PIETRO. Atsiprašau, ponas grafai, laiko dar užteks.... pagalios, klausau pono grafo.... ką tamsta liepsi?

FABRICIJO. Nieko, ponas Pietro, neturiu paliepti. Tiktai norėčiau prieš išvažiuosiant užbaigti mųsų sąskaitas.

PIETRO *(nudžiugęs, karščiuodamasis).* Gerbtinas ponas grafai, aukso žmogus tamsta.... Tikra iš tamstos apveizda. Margarita, sakau tau, paduok kedę.... Kogi tu stovi, lyg stiebas?

FABRICIJO. Atsiprašau, to visiškai nereikia....

MARGARITA *(artinasi prie jo drebėdama; žiuri į kitą pusę, kad neišsiduotų ir paduoda kedę).*

FABRICIJO. Ačiu tamstai.

PIETRO *(stato kedę prie biuro)...* Meldžiu čia! *(Kuone priverstinai sodina jį).* Meldžiu pono grafo atsisėsti.

FABRICIJO. Gerai, bet neleiskime laiko veltui.

PIETRO. Ak! Dievuli brangiausias! Atleisk tamista — taip netikėtai.... toks džiaugsmas.... tamsta negali sau įsiveizdinti, kokiame laike atvyksti. *(Sėdasi po kitos biuro pusės).* Kaip manna tyrlaukiuose.... O tu, Margarita, visai nesidžiaugi?....

MARGARITA *(stengias šypsotis).*

PIETRO *(į Fabricijo).* Sujudus, gėdisi.... Matai tamsta, aš nesigėdžiu pasakyti tamstai to: jeigu ne tamsta, butuva turėję — aš ir ji — eiti gulti tuščiais pilvais.

MARGARITA *(sėda prie stalo ir kosi, dar vis drebėdama, skaudžiai užgauta, atidžiai klausosi).*

FABRICIJO. Tai reiškia: ne visiškai tuščiais, nes matau bonką.

PIETRO. Taip! Gal pripilti tamstai stikliuką? *(Pila).*

FABRICIJO. Ačiu, nenoriu.

PIETRO. Už tamstos sveikatą. *(Geria ir kosi).*

FABRICIJO. Negerk dabar tamsta, reikla kalbėti apie reikalus.

PIETRO. O taip.... klausau. *(Atidaro rejestrų knygą).*

(Toliaus bus).

VIETINĖS ŽINIOS.

— Nedėlioj, 5 d. balandžio, atsibus mėnesinis "Aušros" draugystės susirinkimas, Fellowship House (mažojoj svetainėj), 869—33rd Place, 2, valandą po pietų. Nariai kuopos turėtų visi pributi, o norintiejie prisirašyti teipgi kviečiami.

APGARSINIMAI.

VALGYBA SERGANT.

Daugelyje ligų svarbiausiu dalyku yra prideranti valgyba. Kaikuriose ligose yra patariama nevalgyti tam tikrų valgių, arba valgyti juos po mažai. Kodėl tas teip yra? Tas yra dėlto, kad daktarai patyrė, jog kiekvienoje ligoje svarbiausiu dalyku yra pirmiausiai sutaisyti gromuliojimo organus į gerą veikimo tvarką. Jie turi palengvinti naštą, kurią męs be atsižiurėjimo užkraujame ant šitų organų, duoti jiems pasilsį ir naują jiegą. Tas geriausiai yra pasiekiama, vartojant Trinerio Amerikoniškąjį Eliksyrą Karčiojo Vyno, kuris padaro greitą ir tikrą veikmę ant visų organų, padarančių gromuliojimo sistemą. Jis priverčia juos priimti, gromulioti ir supanašinti maistą. Daugelis sveikų žmonių vartoja šitą vaistą kartkarčiais atnaujinimui ir sustiprinimui savo kuno. Jame yra tik žolelės ir gamtiškas, raudonas vynas. Jokių chemikalijų,ar nuodų jame nesiranda. Pravartu yra jį vartoti pavasary, kuris yra kritiškuoju laiku gyvasties. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622 So. Ashland av., Chicago, Ill.

DRAUDA REIŠKIA PRAGAIŠTĮ.

Čion yra kelios ekonomiškos vertės, kurias drauda sunaikintų. Jos yra paduota Suvienytoms Valstijoms, o ne vienai Illinoiaus valstijai. Bet jų sunaikinimas pražudytų Illinojaus valstiją teip tikrai, kaip ir kad šitas visas butų josios rybose. Ir jeigu Illinojaus valstija priimtų draudą, tai tas butų ilgu žingsniu linkui tokios išeigos.

Baisios sumos, paduotos Cenzaus Bulletine po užrašu Vertės medžiagos ir įvairių išleidimų, iš didesnės dalies liečia ukininkus ir išdirbėjus visokiuose amatuose. Išsišakojimai darymo gėralų ir jų grynijimo amatai pasiekia didelį įvairumą užsiėmimų. Be to yra statytojai ir statomosios medžiagos darbininkai, dirbėjai mašinų, jiegos įstaigos, bendoriai ir kiti, kurių iškaščiai paimta drauge su įdedamuoju turtu, sulyg sistemos Cenzaus Biuro. Šitam tikslui amatai yra išleidę vidutiniškai po $50.000.000 metams per paskutinius penkerius metus.

Galiaus yra aplaminiai ir retailiniai vaizbiai. Speciališkus mokesčius moka dabar Suv. Valst. valdžiai kaipo leidyklininkai, retailiniai ir aplaminiai gėralų vaizbiai, dirbėjai distiliavimui indų, retailiniai ir aplaminiai pirkliai salyklinių gėralų, 275,175 žmonės. Miestuose yra avie 80.000 retailinių gėralinių pirklių, ant kaimų gal tiek, kad padaryti viso 100.000. Likusiejie speciališkų mokesčių mokėtojai yra daugiausiai aptiekoriai, kuriems drauda neužkenktų.

100.000 retailinių gėralinių pirklių padaro įdėlį gal nemažiau kaip po $1000 kiekvienas, arba viso $ 100.000.000. Rakandų ir įtaisų pirkliai, stikladėžių ir stiklo dirbėjai ir tolygųs didiejie išdirbėjai ir pirkliai su savo milžinišku kapitolu, priklauso nuo šitų žmonių.

Yra apskaityta, kad amatai, kurie vienokiu ar kitokiu budu pelno, pardavinėdami leidyklininkams kais ir distiliuotojais,aplaminiais ir bei retailiniams pirkliams savo produktus, padaro įdėtą turtą $1.125-000.000. Drauge su leidyklininkais ir distiliutojais, aplamiais ir retailiniais vertelgomis, padaro kolosališką įdėlį apie $2.000.000-000, kuriam grumoja drauda.

Nuosavybė leidyklininkų, distiliuotojų, vynių, šalyklininkų, aplaminių ir retailinių vertelgų, butų nušluota visai. Įdėliai daugelio kitų žmonių, priklausančių nuo jų, teipgi susinaikintų, bet kiek, tą sunku pasakyti. Bet liekasi labai didelė dalis vaizbiškos draugijos, kuri nužudytų tik didesnę ar mažesnę dalį savo vaizbos. Gal jie nužudytų tik tiek, kad nukreiptų savo vaizbą į neapsimokamą.

Ogi ypatiškas dalykas. Konfiskavimas šitos nuosavybės ir paralyžiavimas ar luošinimas tiekos nuosavybės priklausančios nuo to, tiesioginiu ar aplinkiniu budu atimtų užsiėmimą ir išmestų iš darbo armiją, ne mažesnę kaip 300000 žmonių, dirbančių leidyklose, distiliuotuvėse ir šalyklinėse pramonėse, o aplaminiai ar retailiniai amatai gal dvigubai tiek. Šita armija žmonių reikštų žmoniją 4.500.000 ypatų užplustančių prekyvietę darbo ir pagimdytų badą.

Ukininkai, negalėdami parduoti apvynių, ar miežių, išskiriant ką maistui, imtųsi prie kitų mažiau apsimokamų javų ir su sumažinta prekyviete kornams ir rugiams numuštų kainas javams ir aplinkiniu budu sumažintų vertės ukėms.

Šitą vaisbą panaikinus, kas mokės tuos mokesčius? Kaip tu užlaikysi Valstijos ar Tautos valdžią?

Ar esi pasirengęs balsuoti už DRAUDĄ?

Jei nenori Draudos, tai padėk kryžutį ant balioto, taip kaip parodyta žemiau.

Shall this city*) become anti-saloon territory?	Yes / No	X

*) arba village ar town. Jei kauntai (pavietai) nebutų miestinės žinybos organizacijoj, tai žodis "Precinct" bus padėta.

MALONUS PRANEŠIMAI.

Yra tai miela skaityt ir talpinti tokius pranešimus, Dr. Collinso Medikal Institutui dėkavojimus su pilnu užsiganėdinimu už išgydymą lygų, kurios kankina žmones. Štai ką rašo Dr. Collinso Medikal Institutui žmonės, dėkavodami už sveikatą:

Garbus daktare Collins!

Šiuomi pranešu, kad sunaudojau jųs prisiųstus vaistus ir dabar jaučiuosi visai sveikas ir daugiau nereikalauju jokių vaistų. Ačiu širdingai už išgydymą nuo skaudėjimų visame kune ir abelno nusilpnėjimo.

Su guodone
Jonas Rauduvis,
3122 So. Halsted st.,
Chicago, Illinois.

Garbus Profesoriau!

Collinso Medical Institutui su džiaugsmu pranešu apie pasekmes vaistų, kuriuos apturėjau sau. Kaip pradėjau vartoti vaistus, į tris dienas pasijutau daug sveikesnė. Jokių naujų apsireiškimų dabar ligos nebeturių, vien tik sveikata umai didinasi, nors dar gerai neišpildžiau vaistų vartojant.

Todėl kad dar keletą dienų pavartosiu vaistus, matau, jog liksiuosi permatiškai išgydyta nuo skausmų mėnesinių, baltųjų, vidurių ir šonuose skaudėjimo. Už sveikatą daug kartų esu dėkinga ant visada.

Mrs. G. Gaurienė,
321 N. East st.,
Kewanee, Illinois.

Draugysčių reikalai.

TĖMYKITE LIETUVIAI NUO TOWN OF LAKE'O!

Vietinė Lietuviška Tautiška Draugystė Tėvynės Mylėtojo neseniai tik sutverta gerai jau stovi ir turi didelį skaitlių sanarių, visi jauni ir smagus vyrai. Ant metinio susirinkimo naują administraciją išrinko iš sekančių ypatų: A. J. Beržinskį — pirmininkų; M. Jankovskį — padėjėju; P. Strzyneckį — protokolų raštininku, K.V.Dobkevičių — išdininku. Susirinkimai atsibuva kas pirma nedėlia mėnesio A.J.Beržinskio salėje, kampas 46 ir Paulina gat. 2 val. po pietų. Kas turėtų norą prisirašyti į dr-stę, gali tą padaryti $1.00 užmokėdamas įstojimo. Prašome atsilankyti ant susirinkimo.

Komitetas.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

Visi sanariai buvusios korporacijos The Bell kviečiami susirinkti kas subatos vakarą, p. Ruigio salėje, 3301 So. Morgan St., 8 val. vakare; bus svarstoma svarbųs reikalai.

Komitetas.

TEATRAS.

Chicago. Pirmu kartu piet vakarinėje dalyj miesto 22 kuopa Liet. Soc. Sanjungos Amerikoje vaidens dramą "Paskutinė Banga" ir kitus vaizdelius Hull House svetainėje, nedėlioje, 5 d. balandžio. Vaidenamoji drama imta iš revoliucijos laikų Lietuvoje ir darbininkų gyvenimo; bus teipgi prakalba ir dekliamacijos. Tikietai: 20c., 35c. ir 50c. Tikietus galima gauti pirm laiko pas kuopos narius ir teatrininkus. Svetainė ant kampo Polk ir Halsted gat. Privažiuoti galima Blue Island ir Halsted karais. Širdingai kviečiame visus atsilankyti, o kiekvienas bus užganėdintas.

Komitetas.

Viršininkai Centro Komiteto "Aušros" Dr-stės.

Pirmsėdis — Dr. M. Želvienė, 1 Church Str., Plymouth, Pa.
Sekr. susineš. — J. Šernas, 3252 S. Halsted Str., Chicago, Ill.
Finansų sekr. — K. Gugis, 4945 Justine str., Chicago, Ill.
Kasierius — Dr. J. Šliupas, 1419

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Simano Vengro ir dėdės Jurgio Totoraičio, brolis paeina iš kaimo Batakių, Raseinių pav., Kauno gub., o Jurgis Totoraitis iš kaimo Slavikų, Sudargų parap., Naumiesčio pav., Suvalkų gub., pirm trijų metų brolis gyveno Chicago, Ill., o dėdė Totoraitis pirm 13 metų gyveno Betlehem. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jieva Vengraitė,
54 Barber st.,
Chicago' Ill.

Pajieškau savo dėdės Klemenso Petkaus, Kauno gub., Šiaulių pav., Lukės vol. ir parap., Upynos miestelio ir dėdės Ignoto Zarumbos, tos pačios gub., pav., ir vol., Indriejiškių sodos; girdėjau gyvena kur apie Cincinnati, O. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Ona Nojulatė,
Box 82,
Shirley, Mass.

Pajieškau savo pažystamo Juozapo Žulpo, 5 metai kaip Amerikoje; paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Akmenės parapijos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Stan. Vilkicki,
594 N. Houston ave.,
Chicago, Illinois.

Pajieškau Felikso Višnevskio (angliškai vadinasi Felix Snell), 28 d. kovo jis prasišalino iš Westvillės. Jis jėjo į burdinigeriaus boksą, išsinešė siutą ir daug kitų daiktų, likdamas kaltas už gyvenimą $18.00. Jis yra labai znaimus, šlubas ant kairės kojos, 29 ar 30 metų amžiaus, tamsiais plaukais, šviesiais, pakirptais usais, kieta sena skrybėle, naujais blizgančiais čeverykais. Prasergsčiu lietuvius, kad prasisaugotų nuo jo, o jeigu kam tektų jį sueiti meldžiu duoti man žinią, už ką duosiu gerą atlyginimą.

Mike Majevskis,
Westville, Ill.

Pajieškau savo draugo Juozapo Jocio, gyvenusio Virdene, Ill., ir dirbusio karčiamoje kaipo patarnautojas (barkyperis); turiu prie jo labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Leonas Tarvainis,
24 Portland ave., Detroit, Mich.

Pajieškau savo brolio Stanislovo Raudžiaus, Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Naujienos kaimo. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Raudžius,
Box 296, St. Charles, Mich.

Pajieškau savo dėdės Stanislovo Urbono, Kauno gub., Raseinių pav., Nemakščių parap., Jugintų kaimo, apie 10 metų kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Allentowne, Pa.; turiu pas jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Fr. Urban,
Box 206, Divernon, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Kazimiero Putkuko, Kauno gub., Panevėžio pav., Kupreliškių parap., Kurklių kaimo, 3 metai kaip iš Lietuvos, jaunas, šviesių plaukų, apie 5 pėdų ir 5 colių augščio, pirmiau gyveno Chicagoje, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Kaz. Andriuliunas,
267 Chesnut st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo giminaičio Igno Strainio, Kauno gub., Raseinių pav., Batakių vol., Užšešuvės kaimo; pirmiau gyveno Chicagoje 3422 S. Morgan gat. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Miklauski,
Box 277, Clifton Heights, Del. Co, Pa.

Pajieškau savo draugo Mateušo Norkaus, Kauno gub., Raseinių pav., Eržvilko vol., Pagirių kaimo, girdėjau gyveno Scrantone, Pa. ir dirbo kasyklose. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jurgis Blažis,
8 Moore st., Cambridgeport, Mass.

Pajieškau savo brolio Jono Urbiko, Kauno gub., Raseinių pav., Vainutos parap., Skiržemio kaimo, apie 15 metų kaip Amerikoje, pirm 9 metų gyveno Pittsburge, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Anton. Ramanauckienė(Urbikaitė)
1472 Washington st. Waukegan,Ill.

Pajieškau savo švogerio Antano Pakašiaus, Suvalkų gub., Seinų pav., Lupunų gm., pirm 12 metų gyveno Spring Valley, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

M. V.
47 Fillmore st., New Haven, Conn.

Pajieškau savo švogerių Franciškaus Žujaus ir Jurgio Žitkaus ir brolio Mykolo Varaškos, visi Suvalkų gub., Prienų parap., Klebiškių gm., Strelčių sod.; gyvena kur apie Pittstoną, Pa. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Motiejus Varaška,
241 W. 22 Pl., Chicago, Ill.

Pajieškau savo tikro brolio Andriejaus Paplausko, Suvalkų gub., Kalvarijos pav., ir gmino, Šrivaravo kaimo, pirmiau gyveno Shenandory. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Juozas Paplauskas,
Box 1194, Worcester, Mass.

Pajieškau savo švogerio Andriejaus Kalinauskio, Kauno gub., Raseinių parap., Dainių kaimo ir Juozapo Saunoro Pasusvės parap. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

S. Grajevskis,
Box 20, Red Lodge, Mont.

Pajieškau Mortos Petralaičiukės, Kauno gub. ir pavieto, Surviliškių vals., apie metai kaip Amerikoje. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Jasinskas,
Box 118, Clinton, Ind.

Pajieškau Povilo Gudeliavičiaus, kuris prasišalino iš musų bendro gyvenimo ir išsinešė mano $5.00, o mano draugo $10.20. Kas praneš apie jį gaus trečią dalį išneštos sumos.

Antanas Bertusevičia,
St. Clair, Pa.

Ant Pardavimo.

Iš priežasties išvažiavimo į kitą miestą parsiduoda už pusę kainos sankrova valgomų daiktų ir mėsos, su naminiais rakandais, arkliu ir vežimu. Vaizba išdirbta ypatingai terp lietuvių ir lenkų.—121 W. Huron st., Chicago, Ill

Reikalavimai.

Reikalauju gero kriaučiaus, kuris yra siuvęs Lietuvoje ar čia Amerikoje prie vyriškų drapanų; artesnėms žinioms reikia kreiptis per laišką adresu:

S. Rutkauskas,
1700 Lorain ave., Cleveland, O.

|| Pragoj, Čekijoj, pasimirė pagarsėjęs miesto architektas Hlavka ir visus savo turtus, vertės 15 milijonų kronų, užrašė čekiškiems tautiškiems reikalams: 70% jis pavedė kultūriškiems, moksliškiems ir literatiškiems reikalams, 30% pašelpai gabių mokslaeivių. Kada mes lietuviai sulauksime panašių geradėjų?

|| Mieste Nizza, Prancuzijoj, likosi suareštuota graži, jauna moteriškė, grafienė Mantell, kadangi pasirodė, jog ji yra paprasta vagilka: ji Nizzoj, Paryjiuj ir kituose miestuose išplėšė daug hotelių. Ji draugavo tik su aristokratais, visi stebėjosi jos turtingumu.

|| Italijos parlamente, jo atstovas Paggi pavadino Ameriką ne civilizuotu, bet barbarišku kraštu, kadangi Amerikoj likosi pakartas džiova sergantis italijonas Paolucci. Mat civilizuotuose kraštuose mirtinai sergančių prasižengėlių ne žudo, Amerika gi elgiasi mat kitaip.

|| Sulyg Vokietijos kariškos ministerijos surinktų žinių išpuola, jog mažiausias nuošimtis kareivių miršta Vokietijoj, didžiausias gi Amerikoj: Vokietijoj miršta kas metai 2% kareivių, Amerikoj gi 6,4%, taigi suviršum trįs kartus daugiau. Turbut Amerikoj nėra geros daktarų prižiuros.

|| Baisus žemės drebėjimai Meksike išgriovė veik su visu turintį 15000 gyventojų miestą Chilapa, valstijoj Guerrero. Mieste Vera Cruz teipgi buvo žemės drebėjimai, jie apsireiškė laike perstatymo teatre. Susirinkusius teatre apėmė neišpasakyta baimė, amerikonė Emma Derville nuo persigandimo pasimirė.

|| Vietoj pasitraukusio iš Vokietijos Amerikos ambasadoriaus Charlemagne Towero, prezidentas Roosevelt norėjo paskirti D-rą D. Jayne Hill, bet Vokietijos randas apreiškė, jog Hillo ne priims, kadangi jis buk nemoka apsieiti teip, kaip nuo ambasadoriaus reikalaujama. Mažai, turbut, terp Amerikos ambasadorių yra mokančių svetur priderančiai užsilaikyti.

|| Prancuzijos senatas priėmė naujas teises palengvinančias persiskyrimus apsivedusių porų. Pakanka, kad vienas, taigi vyras ar moteris parėikalautų persiskyrimo, tai po trijų metų, nesutiktų, teismas perskyrimą turi išduoti.

|| Respublikoj Hayti susekė vėl suokalbį revoliucijonierių. Mieste Port au Prince prasidėjo vėl areštavimai. Kariumenė sergsti svetimų kraštų ambasadas ir konsuliatus, kad į juos negalėtų pasislėpti gaudomi revoliuciujonieriai.

|| Vokietijos universitetuose rengiama įvesti specijališkas laikraštininkystės katedras, paskirti ordinariškus laikraštininkystės profesorius, kaip tai yra Šveicarijos ir Prancuzijos universitetuose.

|| Popiežius, už kritiką jo encyklikos, metė didijį prakeikimą ant Muencheno (Bavarijoj) universiteto profesoriaus Schnitzero.

|| Saksuose (Vokietijoj), Voelpac anglių kasyklose nugriuvusi olos siena užbėrė septynis darbininkus ir užmušė ant vietos.

|| Mieste Hongkong (jis priguli Anglijai) chiniškiejie vaizbininkai pradėjo boycotuoti japoniškus išdirbinius.

|| Maskoliškasis senatas atmetė apeliaciją teismo pasmerktų 167 atstovų pirmosios dumos už išleidimą Viborgo manifesto.

|| Varšavoj, laike koncerto italijono Toselli, vyro pabėgusios moteries Saksų karaliaus, susirinkę jį išsvilpino.

Redakcijos atsakymai.

Ant. Galinaičiui. Ne svarbus tai ir už senus reikalus ginčai. Jeigu atsakymą turi talpinti, tai reikia jį siųsti į tą patį laikraštį, kuriame tilpo negeras aprašymas. Mes atsiųsto raštelio talpinti ne galime.

H. Mockui. Jeigu reikės daugiau atsakymų Balevičiui, tai tikimės, juos duos pati L. S. S. organizacija. Tamistos rašte nėra nieko daugiau, kaip paantrinimas vien paduotų Strazdo motyvų. Laistyti be galo iš tuščio į sausą negalima.

Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje

(1569—1795m.)

Parašė Jonas Šliupas, M. D.

narave, sodžiuje dabartinio Panevėžio pavieto, atrado tikrus stabmeldžius, kunigaikščiutė rašė reformuotos Naumiesčio parapijos klebonui: "Teikis jo Mylista išdalinti nebagams tiek (katechizmo) ekzempliorių, kiek reiks, o jeigu netektų, liepsi paduoti daugiaus atspausdinti ir padarytą, kas man priguli ir bus galima, kad tik Jusų Mylista, ten ėsantis, duotumėte žinią, ko tam reikėtų" Tuos rupesčius vienok pertraukė kunigaikščiutės be laiko mirtis 28 gyvenimo metuose (1695).

Kad galop 17-to šimtmečio kalvinų bažnyčios suretėjo ir nubiedno, Radivilai Biržiškiai, elektoriai Brandenburgo ir kiti įsteigė fundušus prie mokyklų ir universitetų vokiškų jaunimo kalviniškų theologams iš Lietuvos: 1684 m. kalviniškiai Lietuvos turėjo tokius fundušus: Leydene 4, Marburge 3, Heidelberge 4, Frankfurte ties Udra 2, Berlyne 2; iš viso 15 aliumnatams.

Į kalviniškas mokyklas ėjo taip-gi mergaitės ir mokėsi skaityti, rašyti ir katechizmą Zygroviaus ar Krainskio. Neretai moteris ministerio mokė mergaites taip-gi moteriškų darbų. Dukters ministerių, kurios paprastai ištekėdavo už ministerių, nuo tėvų gaudavo rupestingą užaugininą.

Neretai daktarai iš karališkųjų Prusų apsigyvendavo miestuose Lietuvos ir Lenkijos, bet apšvietimui žmonių jie kaipo svetimžemiečiai mažai ką galėjo daryti; už tatai rinko turtus, o surinkę, grįžo į užrubežį. O kur buvo aliumnai Vilniaus universiteto? Juk privilegija 1641 m. jezuitams buvo leista Vilniuje atidaryti kursus medicinos.... Jezuitai niekados mediciną nemokino! tiktai Komisija Apšvietimo perkėlė iš Gartino medicinos mokyklą į Vilnių ir priglaudė prie collegium physicale!....

1682 m. rektorius Vilniaus akademijos sukurstė studentus ir minią išnaikinti kalviniškių bažnyčią Vilniuje. Gyvenamosios tapo apgrobtos, ir bažnyčios archyvas išvogtas, o bažnyčia nugriauta iki pamatų. Grabus atidarinėjo, kunus draskė į šmotus ar degino. Vieni ministeriai (Kristupas Trzebicki Taubmann) sugėbėjo pasmukti neužtėmytais, kiti (Mikolas Trzebickis Taubmann ir Gaspras Pokuckis) pasislėpė sklepe, pilname grabų. Į tą tarpą Mikolas Puzynas atkako su savais tarnais, ir palydėjo ministerius į Pranciškonų kliošlorių, iš kur jie nakčia pasmuko į geresnę prieglaudą. Tai buvo 2 d. balandžio 1682 m.; ant rytojaus minia tęsė toliaus ardymą su pritarimu vaivados Mikolo Pociaus, kurs buvo umai iš ryto išvažiavęs iš miesto, bet jau pavakarėje mirė ant kelio. Kazimieras Jonas Sapieha atvyko į miestą su tuntu armijos, pagavo keletą piktadėjų, ir sustabdė riaušes.

Kalviniškiai labai nusigando. Kur-gi jie galėjo rasti protekciją ir teisingumą? Jie rašė pas Karoliną Liudviką ir prašė jos, kad pakalbintų svetimus protestonų dvarus. Bet toji atsakė, kad toks pasielgimas butų neišmintingas; tegul jie jieško globos karaliaus dvare, kurs myli taiką ir teisą. Ji leido laikyti dievmaldystę ir gyventi josios rume Vilniuje ministeriams, kuriems ji prisiuntė taip-gi šiektiek pinigų. Jonas Sobieskis paskyrė ištyrinėjimo komisiją, susidedančią iš vyskupo Al. Kotavyčiaus, hetmano Kaz. Jono Sapiehos, Ben. Povilo Sapiehos, kašteliono Juozo Služkos, K. Čižo, Povilo Bončos Sienickio (plenipotento Karolinos Liudvikos). Komisija pakvietė prieš savą tribunolą vyriausius kurstytojus — jezuitus, ir magistratą Vilniaus, ir jau ketino nubausti piktadėjus, kaip jezuitai prigelbėjo jiems pabėgti. Tačiaus nuosprendinys tapo apskelbtas, magistratas paragintas rupintiesi apie taikos užlaikymą, ir kalviniškiams leista atsistatyti bažnyčią ir kitus triobėsius; pabėgusiejie vadovai riaušių tapo proskribuoti.

Tuomi nemažiaus kalviniškių bažnyčios buvo ardomos rankomis fanatikų, o statymas naujų buvo tramdomas; užteko paskundimo, kad juos cituoti prieš tribunolą; taip Pocevyčius, revizorius lobių Karolinos Liudvikos, tapo cituotas prieš vyskupą atsakyti, kam jis raginąs savo moterį pamesti katalikystę. Kada Naujamiestyje ir Beinoravo kaime, savastyje Karolinos Liudvikos, tapo už iktos liekanos stabmeldystės, katalikai varu juos atvertinėjo ir pridėjo prie savų parapijų.

Laike šitų persekiojimų, Karolinos Liudvikos vyras Liudvikas, sunus Brandenburgo elektoriaus, pasimirė 1687 m.; ir veikiai ji pati ištekėjo už pfalzgrovo Karolio Neuburgiškio. Nors per tai ji pralošė savus lobius Sobieskių namams, kadangi netekėjo už Jokubo, sunaus karaliaus Sobieskio, bet per papirkimą senatorių ir pasiuntinių ji įstengė išvengti teisingą konfiskavimą jų; lietuviai kalviniškiai tame reikale jai smagiai gelbėjo. Šiaip kalviniškiai rupinosi apie savus reikalus. Bielicos synodas 1686 m. liepė superintendentui Nik. Minvydui ir Mikolui Trzebickiui Taubmann peržiurėti ir surašyti archyvus Biržiuose. Bielicos synodas 1689 m. pavedė perguldymą Belgiškos biblijos su pasargomis į lenkišką kalbą ministeriui Patersonui, Jordanui, Sam. Liutomirskiui ir Don. Mikolajevskiui. Kėdainių synodas 1691 m. nutarė pamečiui laikyti synodus paeiliui kiekviename distrikte — Zupranuose Vilniaus distrikte, Bielicoje, Novogrodko distrikte, Zabludove Pagirių distrikte, Kėdainiuose Žemaičių distrikte, Koidanove Baltarusijos distrikte, Biržiuose Užvilijos distrikte. Bielicoje 1694 m. tapo nutarta, kad ministeriai užrašinėtų atsitikimus su bažnyčiomis ir jų tikėjimu, ir kad perstatytų tatai synodams ir archyvams, iš ko pasidaro labai svarbi medega istorijai reformacijos Lietuvoje, jeigu tatai taptų atspausdinta kuomet nors. Tas pats Bielicos synodas (1694 m.) nutarė už 15000 florinų, kuriuos baronas Heinrikis Putkameris buvo padovanojęs, nupirkti dvarą Šidlavos kaipo bendrą savastį visoms bažnyčioms. 1695 m. mirė Karolina Liudvika, Neuburgo ercogienė. 1687 m. ji davė stipendiją 4 mokintiniams, ministerių sunams, kurie lankytų Karaliaučiaus universitetą. Savuose lobiuose ji rupinosi apie bažnyčias ir mokyklas savo tikėjimo. Savo lėšomis ji liepė spausdinti liturgiškas knygas lenkiškoj ir lietuviškoj kalbose, ir net mete mirimo ji paskyrė sumą 5000 florinų atpsausdinimui Naujo Testamento. Savo spaustuvę Slucke ji padovanojo lietuviškoms bažnyčioms. Josios biographiją parašė Kristupas Bythneris, ir tai butų akyvas skaitymas. Ji buvo paskutine paveldėtoja Radivilų Biržiuose, helvėtiško tikėjimo. Jos lobiai, kurie nešė milijoną florinų metinio įėmimo — Biržiai, Kopylius, Sluckas, Zabludovo, Kėdainiai, Siebiežius ir tt. — atiteko jos dukrai iš antros moterystės, Elzbietai, kuri ištekėjo už kataliko. Bet Sevijai ir Tvorkai tapo pavesti Karolinos Liudvikos namams Brandenburgo, ir tuomi tapo patikrintas buvis ten kalviniškoms bažnyčioms. Veikiai pasimirė taip-gi Jonas Sobieskis (1696). Galop jo viešpatavimo buvo dar Lietuvoje 48 kalviniškos bažnyčios, 4 mokyklos, 47 ministeriai, ir pažymus skaitlius šlėktiškų šeimynų, prisilaikančių to tikėjimo, kaip Putkameris, Grabauskas, Zablockis, Mackevyčius, Gintautas, Čižas. Estra ir tt. Miestuose gyveno tulas skaitlius Škotų; Kėdainiuose, Zabludove, Vengrave ir tt. Bet ir išnyko daugelis bažnyčių, Vilniaus distrikte: Rykuntuose, Balbieriškyje, Ovantoje, Vyžainyje, Šventažeryje ir tt.; Žemaičių distrikte: Žeimiuose, Gėlavoje ir tt.; Novogrodko distrikte: Sielubine ir tt.; Baltarusijos distrikte: Ivienioje, Zaslave, Minske, Šacke, Kuchcicuose, Servečiuje, Smičiuje, Golovičine, Vitesbėje, Polocke, Sokoline, Derevnioje, Duruose, Uzdoje, Naujame Bychove, Rogačeve, Šklove, Taimanove, Kovalevščiznoje, Rakove ir tt. — Tarp magnatų išmirė ar atstojo nuo kalvynizmo — Potockiai iš Sidros, Puzynas, Ščukai, Švykovskiai (viena linija) ir tt.

9. REIKALAI APŠVIETIMO LIETUVIU TAUTOS 17-me ŠIMTMETYJE.

Apšvietimas šalies toje gadynėje prigulėjo nuo palinkimų ir dvasios gadynės, o tą dvasią valdė musų kunigai. Todėl tikėti į burtus, vilkalokus, varinėti velnius iš "apsėstųjų" — beje protiškai sergančiųjų — buvo paprasčiausiais dalykais. O jau maldoms ir galo nebuvo prie jeib kokios progos. Maro ligai kilus 1625-29 m. vietose nuo maro liuosose, žmonės viską pametę, kas dieną skubėjo į bažnyčias melsti Dievą, kad atleidęs nusidėjimus atitolintų savo rykštę. Kun. Petras Milleris, jezuitas, kitiems kunigams išsislapsčius, vienas pats Kražiuose beužsilikęs, kas dieną turėjo daugybę žmonių išpažįstančių savo kaltybes. Jaunuomenė bruzdėjo į klioštorius, arba stojo į zokoną, vildamiesi, jog zokono jupa uždengs nuo artimos mirties" (Valančauskas). Švedams su Lenkais kariaujant, vyskupas Abromas Vaina "27 d. kovo 1626 m., išleidęs raštą, prisakė melstiesi, kad Dievas atitolintų priešus, norinčius nevien karalystę, bet ir tikėjimą išplėšti. Žemaičiai, paklausę to balso savo piemens, per kiauras dienas ir naktis meldėsi; galo vienok nelaimių neveikiai tesulaukė" (Val.). 1642 m. vyskupas Jurgis Tiškevyčius "išdavęs į visą vyskupystę raštą, liepė žmonėms melstiesi, kad Dievas nuramintų dideliai besišiaušiantį Turką". Vyskupas Petras Pačevskis liepė žmonėms melstiesi ir alkintiesi, kad Dievas padėtų iš karalystės išguiti kazokus visur klajojančius ir žmonių gėrybes lupančius. Kilus marų ligai, bijodamas mirti, Mikas Jonas Bardauskis su pačia 1657 m. užrašo tėviškes Geižiškių ir Kažemėkiškių minyškoms Premonstratensėms arba Norbertinėms; tačiaus marams praslinkus, tas ponelis atsipeikėjo, savo prižadą nebepildė ir tėviškių neatidavė. Vyskupas Aleksis kunigaikštis Sapieha 1660 m. liepė net maldas, popiežiaus Liberijaus senoj gadinėje parašytas, tankiai žmonėms kalbėti, kad Dievas ištremtų Švedus iš Lietuvos, nėsa jis pats anų labai prisidingėjo. Žinoma, po sądoros Olyvoje Švedams atsitraukus, žmonės bruzdėjo į bažnyčias padėkavoti Dievui už tą geradarystę.

Bet klabinti prie mokslo kunigai neturėjo laiko. Minėtasai vyskupas Ab. Vaina užgynė už tai zokonininkams be žinios klebonų įžegnoti moterystę, ir dar klebonams liepė, kad klajojančius po vyskupystę zokonininkus tuojau į Alsėdžių nusiųstų; po kam jau zokonininkai liovėsi svetimose parapijose brusti. Vyskupas P. Parčevskis užgynė 1650 m. Žemaičių kunigams skaityti knygą vyskupo Jansėniaus, su antrašu "Augustinus!" Vyskupas Jurgis Tiškevyčius (1633-49), popiežiui Urbonui leidžiant, įstatė Skuodo bažnyčioje broliją šv. Izidoriaus, "užtarytojo artojų", o Krakiuose — broliją krikščioniško mokslo, ir Varniuose antras kunigų synodas, atlaikytas 1636 m., ragino tas brolijas platinti visose bažnyčiose. Tas pats vyskupas Gardų kaime, šiądien Kalvarija vadinamame, įtiekęs "stacijas", 1639 m., "liepė vienam kunigui parašyti maldas ir giesmes, kurias iki šiam laik tebegieda žmonės Kalvarijos kalnus vaikščiodami".

Ir be iškeikimų neapsiėjo. Vyskupas J. Tiškevyčius iškeikė Jurgį Salovinskį, Viekšnių kleboną, kam, apskųstas budamas už gaišinimą bažnyčios turtų, nesiskubino pas vyskupą; iškeikė taip-gi Stanislavą Vitortą, Smilgių kleboną, apskųstą už piktinimą žmonių. Tik gaila, kad vyskupas pamiršo iškeikti pats save, nes išeikvojo 18000 auksinų, paaukotų p. Bardauskio pastatymui Varniuose muro bažnyčios, ir bažnyčios neišstatė. Vyskupas P. Parčevskis 1653 m. iškeikė Joną Jedleckį, Salantų kleboną, už nepaklusnumą, o Joną Burbą su jo moteria Elzbieta už tai, kad gentystoje suėjo į moterystę, vyskupui liepiant, persiskirti nenorėjo. Vyskupas Kazys Pocius iškeikė Simą Jablonskį, Kražių kleboną, neva už suvartojimą turtų mirusio kun. Petro Vagnerio Dziengauskio, nors tie turtai buvo tekę pačiam vyskupui su sargais užrašų! Mat vyskupas kunigo Jablonskio neužkentė kaipo atėjusio iš Volynijos. Tas pats vyskupas, sako, iškeikęs dar keletą žmonių už nepadorų elgimąsi.

1657 m. pasidarė stebuklas Ugėnuose; mat kas-žin kas paskelbė matęs ėsąs ties šaltiniu ten abrozą Marijos, kybantį ant oro! Vanduo šaltinio ėmė gydyti žmonėms skaudamas akis. Tačiaus jau pats vyskupas Valančauskas patėmija: "Tikėdami tam, žlibiejie žmonės iš visų pusių buriais pradėjo eiti į Ugėnus.... Tiesą pasakius, visumet taip nutinka su vargdieniais,, kiekvienas iš jų veikiaus tiki tokiems (svajonės) apsireiškimams, nė kaip daigtams nuo paties Dievo apskelbtiems ir rašte šv. užrašytiems. Spėriaus sirgdami žadasi į tokias vietas, nė kaip važiuoja prie gydytojo. Taip vienok darydami, neišmintingai daro". Tačiaus vyskupas Valančauskas nenupeikia stebuklo pas Šidlavą, kur piemens, pradžioje 17-to šimtmečio, beganydami bandą pas miestelį, sakės regėję ant didelio akmens gražią verkiančią mergaitę su kudikiu ant rankų, nes mat ten tapo atrasti brangumynai, kuriuos katalikai buvo paslėpę po akmeniu. Panėši paikysta yra pasakojama ir apie stebuklingą paveikslą Motinos švenčiausios Tvėrų bažnyčioje.*)

Kunigams taip žmones monijant, apšvietimas mažai ką laimėti tegalėjo; juk ir pats vyskupas Valančauskas nesigėri žmonių prašmitnumu, kada taip rašo: "17-ame amžiuje, kaip mažne visumet atsitinka, randame gerus ir piktus žmones, pasergime dorybę ir nedorybę tarp Žemaičių. Kaipo-gi vienose vietose žmonės, butinai mokanti dalykus tikėjimo, buvojo šventomis dienomis bažnyčiose, verkė graudingų pamokslų klausydami, bažnyčioje dailiai melsdamiesi nesišnekėjo, nesitabokavo, nesižvalgė ir nevaikščiojo be reikalo; į atlaidus tukstantimis pludo, tankiai ėjo prie kunigo, mylėjo savo dvasiškus tėvus, ką piktą tarp jų pamatę, bevielio užtylėti, nė kaip kitiems apskelbti, vos alų ir vandenį tegėrė, saugojosi paleistuvystės, svetimo negeidė. Didumenė žmonių savo nespaudė, dienas nuo bažnyčios įsakytas gavėjo, klupomis misių šventų klausė, žodžiu sakant, mylėjo Dievą (Annuae litterae Soc. Jesu). Priešingai kitose vietose to paties amžiaus žmonės, mažką ar butinai nieko apie tikrą Dievą nežinojo. Metuose 1613 ir 1614 Pajurėje ir Pakuršėje jezuitai teberado stabmeldžius arba pagonis, dar savo dievaičiams garbę atiduodančius. Panevėžio paviete, nekurių valsčių žmonės taip buvo įgudrėję ir pasileidę, jog klebonai vos per vyresnybę begalėjo priversti juos, kad bent metuose kartą eitų prie kunigo, bent kiek-tiek krikščioniškai elgtųsi. Kituose kampuose ukininkai, vietoj maldos, per kiauras šventas dienas: gėrė, šokinėjo ir prekiojo (Synodas II., cap. 1). Kitur kur glemžė sau kaip įmanydami turtus mirusių kunigų. Lygumuose ir Tauragėje katalikai, paklausę slukojimo liuterių: viduryje miesto daugumui matant, be kokio reikalo, sumušė dideliai savo klebonus, Petrą Miečevyčių ir Jurgį Milevskį*). Kanonikai ketina padirbdinti Varniuose namus, nedoriems kunigams laikyti (Akta kapituły Żmudzkiej, pod r. 1694). Nenorintiems griekų savo išpažinti, džekonai paskyrė modėmklausius arba spaviedninkus. Nekurie klebonai taip nepadoriai elgėsi, jog žmonės nenorėjo ė savo nusidėjimų jiems išpažinti, kalėdoti nė patys važiavo, nė kamendorių leido, bet siuntė rinkikus, kurie girtį sodžius važiojosi (Synodas III. cap. 3). Vyskupas Parčevskis, negalėdamas tulų kunigų ir šiaip jau žmonių suvaldyti, tankiai liuob nedorus iškeikti".

O vienok Varnių vyskupystėje jau buvo bažnyčių 83, filijų 16, altarijų 20!

Be nerangumo kunigijos, tarp priežasčių, naikinusių toje gadinėje mokslus ir mokyklas, reikia ypatingai paminėti: religišką neapikantą kunigijos ir Zygmanto III, maištus galiunų, kaipo tai Zebrzydovskio, kurs geidė išvyti jezuitis (labiausiai iš Lenkijos) ir atimti jų lobius, Liubomirskio, Sapiehų; antpuolius Totorių; maištą Kazokų po vada Chmielnickio; kares su Švedais valdant Jonui Kazimierui ir Augustui II; marų metus neretai atsilankančius ir teip toliau.

a. Tarp mokslininkų, pagarsėjusių toje gadynėje, pagiriamais yra:

Raulas Saltševyčius (Šalčevyčius), akademikas Krokavoje, atsižymėjo parašydamas "Compendium geographiezne".

Apie *Joną Kazį Vaišnoravyčių* mažai kas žinoma; buvo daktaru theologijos ir karališku sekretoriumi; potam (1667) rašėsi kancleriu Vilniaus dijacėzijos ir klebonu Eišmantų. Miręs jis ėsąs 1680 m. Jis spaudoje išleido rankių kalbų: "Orator polityczny, Weselnym y Porzebowym służący aktom (Kraków 1648);" susideda iš 3 dalių: pirmoj yra 454 svodbinės oracijos, o 2-oj ir 3-oj "laidotuvėms kalbos". Jis išleido taip-gi pamokslus šventėms gimdytojos Dievo: 1) "Dom Mądrości" (Antverpen 1667) ir 2) "Arsenał Miłosierdzia" (Paryž 1668). Tie veikalai yra sausi ir pilni makaroniznių.

Albertas Stanislavas Radivilas (1593 + 1656), did. liet. kancleris, žmogus labai gerbiamas karalių Vladislavo IV ir Jono Kazimiero, apipasakojo su didelėmis išgalėmis atsitikimus, kurių pats buvo liudininku nuo 1632 iki 1652 m. Lotyniškąjį originalą to dienyno išvertė pradžioje 18 amžiaus kunigaikštis Jeronimas Radivilas į lenkų kalbą ir iš to tai vertimo Edv. Račynskis atspaudino "Pamięt Albrychta Stanisława X. Radziwiłła" (Poznań, 1839, 2

Steponas Pranas Medekša, vienas iš sekretorių Jo Kazimiero, pagalop savo amžiaus Žemaičių teistojas Kaune, aprašė labai akyvą Lenkams gadynę nuo užplaukimo Švedų iki karaliaus abdikacijai. Tą veikalą atspaudino Mokslų Akademija, po antrašu Stefana Franciszka Prószcza Medekszy Księga pamiętnicza od r. 1654 do 1668 (Kraków, 1875).

Jonas Antanas Chrapovickis (+ 1683), Vytebsko vaivada, padieniui užrašinėjo atsitikimus viso savo gyvenimo. Tik vieną dalį jo "Dyaryušo", apimančią 1668-1672 m., apskelbė kaipo "Oddział pierwszy" (Warszava 1845) iš autographo Juozapas Rusieckis iš Trajankos.

Nedaug atsirado ypatų, o ir tas mums suteikė jezuitų zokonas, norinčių tobulinti ir platinti tėvų kalbą. *Jonas Jaknevyčius* (1609-1668), tikras žmonių apaštalas, išleido maldaknygę, evangelijas ir katekizmiškus pamokslus. *Konstantinas Širvydas* (1598-1631) yra prabočiumi liet. žodynininkų ir gramatikų.*)

Tarp panegyriškų pamokslininkų atsižymėjo *Jokubas Olševskis* (+ 1634), jezuitas ir prof. Vilniaus universiteto, ypatingai per laidotuves pamokslus sakydavo; jo kalbos yra ir skyrimai ir rankiuje, po antrašu Kazania albo tytuły różnych, różnym osobom wystawione (Wilno 1645).

Vaitiekus Vijukas Kojalavyčius (g. 1609 m.), jezuitas, profesorius ir rektorius Vilniaus universiteto (+1677), užsipelnė systematiškai surašydamas Lietuvos istoriją ant pamato medegos, surinktos Stryjkovskio: "Historiae Litvanae Pars prior" (Gedana, 1650), — "Pars altera" (Antverpuose, 1669). Pirmas pėdas susideda iš 9 knygų ir apima pradinę Lietuvos istoriją iki 1387 m., antras iš 8 knygų susidedantis, parašytas iki mirimui Zygmanto Augusto. Be to Kojalavyčius rašė apie lietuviškos bažnyčios reikalus (k. a. apie patronus Lietuvos, apie vyskupystės klioštorius, mokyklas, apie Vilniaus akademiją) veikalėlyj Miscellanea (Vilniuje, 1650), taipgi supiešė istoriją n mų Radivilų nuo jų prasidėjimo iki 1653 m. po antraš Fasti Radiviliani (t. 1653).

Kristupas Hartknoch, g. 1644 m., pirma buvo rektoriumi liuteriškos mokyklos Vilniuje, potam ilgus metus privatišku mokytoju Gedanoje, o galop gyvenimo profesoriumi gimnazijos Toriuniuje, kur mirė 1687 m. Mylėjo tyrinėti istoriją Lenkų ir Prusų, ir tarp kitko parašė: Respublica Polonica, Duobus Libris illustrata (Frankfurt Leipzig, 1678), kur patalpino ištisą Lenkijos istoriją i visuomeniškus įstatymus Respublikos.

Vienu laiku su Jonu Brožek arba Broscius, kurs garsėjo Lenkijoje (1585-1652) savo astronomišku bei matematišku mokslu, triusėsi ant dirvos tyrų mokslų. — *Petras Kruegeris* (gimė Karaliaučiuje 1580 m., o mirė Gedanoje 1639 m.), tarp kurio veikalų šitie yra paminėti: 1) Tetragonismus circuli per lineas (Leipzige 1607), 2) Synopsis Trigonometriae (Gedanoje 1612), 3) Logistica sexagenaria (t. 1616), ir 4) Praxis Trigonometriae Logarithmicae (t. 1634).

Jonas Hevelius, g. 28 d. Gedanoje, mokėsi tenpat gimnazijoje, budamas mokintiniu Petro Kruegerio, kurs jį masino pasišvęsti astronomijai. 1630 m. jis įstojo Leydone, Holandijoje, į universitetą ant tiesų mokslo, bet paskui persimetė ant astronomijos, ir potam, idant praktiviškai prisirengti, jis kelis metus keliavo po Europą, Paryžiuje ir Londone susipažino su mokslinčiais savo gadynės. Sugrįžęs 1634 m., jis apsibuvo Gedanoje. 1641 m. pastojo lovininku, o paskui miesto dumčium. Mirė 1687 m. Pats pasistatė observatoriją ant stogų keletos jam priklausančių namų ir įsitaisė gerus astronomiškus prietaisus. Jis galando optiškus stiklus ir patobulino teleskopą. Tyrinėjo

(Toliaus bus).

*) Žemaičių vyskupystė, I. š. 217—218.

R. Bracco
Pietro Caruso
Vieno Veiksmo Drama
Verté K. Puida.

PIETRO.- Kokia tu juokinga. Ar lijo, man iš namų išeinant? Na! Na, tai matai!

MARGARITA. Bet išeidamas turėjai paltą ir skėtį. Kam gi juos ėmei?

PIETRO. Kam? *(Nukabina nuo kabyklų seną, visai sunešiotą, sulopintą švarką; tęsdamas).* Turėjau iš jų naudą. *(Apsivelka švarką).* Vargšas švarkelis! Iš tavęs jau jokios naudos neturėsiu! Jeigu nunešciau tave į lombardą, ponai išjuoktų mane stačiai į akis. Ir visiškai teisingai pasielgtų.

MARGARITA *(atsikeldama)*.. Ką? užstatei?

PIETRO *(prakilniai, pabrėždamas)*. Taip! paltą ir skėtį! Nieko kito sumanyti negalėjau! Diena visiškai bloga....

MARGARITA *(švelniai)*. Juk prižadėjai valgio parupinti.

PIETRO. Žinoma! Bet po velnių.... aš....

MARGARITA *(švelniai, išmėtinėdama)*. Tėve! tėve! *(dengia stalą)*.

PIETRO *(ištraukia iš kuzio kišenės pypkę ir keletą nesurukytų cigarų galų)*. Nesirupink, Margarita, nes.... nes.... na taip!.... *(Sutrupinęs cigarus, kemša į pypkę)*. Nėra kas valgyti.... *Tai neužginamas faktas!* Tečiaus buna atsitikimai, kur valgis atskrysta iš dangaus, kaip lietus. Ne visuomet.... bet kartais!.... kas žino!.... tat palaukiva!

MARGARITA *(sėdas į stalą ir paremia galvą)*.

PIETRO *(uždega pypkę popiera prie ugnies ir rukydamas sėda tarp kamino ir biuro)*. Taip! taip! *(Murma)*. Taip! gerai! *(Niuniuoja)*. "Lig paskutinės valandos.... tu man viskuo buvai.... o, Leonora...."

MARGARITA *(ligšiol per prievartą slėpusi ašaras, balsiai verkia)*.

PIETRO. Margarita! Matau, kad suklydau! Nesiginu!.... Bet mano sumanymas turėjo pamatą. Matai, užbaigęs užstatymu banke piniginę operaciją, tariau sau: vieton išleisti tą keletą lyrų valgymui, bus geriau padauginus. Negyvas kapitalas — tai nuodėmė! Tai tvirčiausias mano persitikrinimas! Tečiaus, besirengdamas įvykdyti sumanymą, atsiminiau, kad šiandien penktadienis.... taigi, norėjau apsidrausti nuo tos nelaimingos dienos ir nusipirkau *(išima iš kišenės raudono koralo gabalą)* sau talismaną, kad užkeikti vjsas piktąsias dvasias.... Ir tuo talismanu kišenėje nuėjau.... supranti?.... nuėjau....

MARGARITA. Lošti?

PIETRO. Lošti!.... kodėl sakai "lošti?" Aš sakau: nuėjau "sumanymą įvykdyti".... taigi, pamėginau laimės tame reikale....

MARGARITA. Ir pralošei....

PIETRO. Taip!.... Bet žinai kodėl?.... Nes neturėjau pinigų. Koralas čia nekaltas! Visiškai-visiškai nekaltas. Kad bučiau ilgiau lošęs.... kad ilgiau lošti bučiau galėjęs.... *(Greitai atsikelia)* tikėk manim, Margarita, tuomet butų viskas kitaip virtę.... *(Dreba iš geidulio ir piktumo)*. Šiandien jaučiu laimę rankose, čia ją jaučiu *(rodo į rankas) štai čia,* ir bučiau pastatęs ne tą dešimtį lyrų, bet šimtus, tukstančius, ir kaip tą saulę šviečiant matai, bučiau *šimteriopai* padauginęs! *(Ilgai tyla)*. Bet kas neįvyko — įvykti negali! Šiandien pasikakįsiva ta ugnele. Štai šis *(rodo į paltą)* geriausią pavyzdį mudviem duoda. *(Apverčia jį į kitą pusę, kad geriau išdžiutų)*. Matai, Margarita, jis visuomet vienodas. Kuomet pradės virsti į skarmalą, tai visgi ir tuomet bus iš jo dar gana geras paltas. O tai iš tos priežasties, nes jis neturi jokio įpročio. *(Sėdas, dusuodamas)*. Dėlto, galbut, jis mane *pergyvęs*.... neabejoju.... Bet aš to jam nepavydžiu. *(Tyla)*. Margarita, ten, kredenso kampe stovi pusė bonkos degtinės. Paduok ją man.

MARGARITA *(kantriai ima bonką, stikliuką ir stato ant biuro)*.

PIETRO. O tu neišmauksi nė vienos?

MARGARITA. Ne, tėve. *(Atsitraukia nuo jo)*.

PIETRO *(prisipila stikliuką, išgeria jį ir tuoj pradeda kosėti, lyg kad norėtų gerklę pravalyti)*. Margarita, tu pyksti ant tėvo?

MARGARITA. Niekuomet!

PIETRO. Eik šen prie manęs. *(Margarita prieina, jis glosto ją)*. Nemanyk, kad užmiršau *tave.* Atsidėjau ant grafo Fabricijo. Žinai, dėlei rinkimų. O jeigu, neveizdint į nieką, jo neišrinko, aš tam visiškai nekaltas.... Bet užmokesnis bus.... Grafas — žmogus sąžiningas.... Ir dėlto nenoriu jo užklupti.... Tuo tarpu rupinuos kitais reikalais, kurių niekinti negalima. Mėginimai su našle *Veruzyo, Stefaneli* pardavimas, tai visų-geriausias reikalas, o paskui dar Marottos byla. Hihihi! Francesko Marotto žino, kiek reikia užmokėti, norint turėti tokį liudytoja kaip aš. Milijonų iš to, žinoma, nebus, bet.... visgi tiek, kad-taip sakant.... kad, pasakykime.... *(pritraukdamas prie savęs Margaritą)* kad nupirkti tą dryžiuotą medžiagą, kuri Simone sankrovos lange išstatyta.... Ai! ai! kas tai per medžiaga! O tai dar ne viskas! Nusipirksiva ir tą didelę skrybėlę šilkiniais kaspinais.... didele plunksna — vienu žodžiu, nepaprastai daili skrybėlė, kurią užsidėjus išrodysi kaip kokia kunigaikštytė.... Paskui eisiva pasivaikščioti, o žmonės sustos ir atidarę burnas žiopsos ir sakys: "Kokia ponia iš tos Caruso dukters!" *(Tyla. Melancholiškai)*. Bet tu nenori eiti su manim gatve! Tu gėdiniesi manęs!

MARGARITA. Tėvė! kaip tu taip manyti gali!

PIETRO. Taip! taip! tu gėdiniesi manęs! Nususėlis ėsu! Blogai apsitaisęs. Visuomet blogai apsitaisęs vaikščioju! Dėlto tai, kuomet buvau studentu ir dekliamavau gatvėse, vadino mane "filosofu!" Dabar vadina mane "agentu", o paskui.... paskui.... nepatinka tau mano pažįstamiejie.... Taip, kad pažinčiau vien dorus žmones, blogai butų su manim. Tiesą sakant, dori žmonės visiškai nereikalingi. *(Margarita sujunda)*. Ką gi jie gali tau rupėti?.... Vikri ėsi mergaitė! Tu savimi rupintis pirvalai. Mergaitė, vien namie tupinėdama, vyro nesulauks.

MARGARITA *(užgauta atsisuka nuo jo)*.

PIETRO. Vyrą turi gauti! turi gauti! *(Tyla)*. Ak! Margarita, susilpnėjau.... visiškai susilpnėjau.... o kuomet manęs nebus, ką gi tuomet pradėsi, Margarita?

MARGARITA *(šluostydama ašaras)*. Liaukis, tėve, liaukis!

PIETRO. Jau seniai norėjau su tavim apie tą pakalbėti. Ką gi tu pradėsi?.... Dirbti nemoki.... neišsimokinai....

MARGARITA. Išsimokysiu.

PIETRO *(energiškai)*. Nenoriu!

MARGARITA. Tiek kartų tavęs prašiausi, taip širdingai prašiausi!.... Tėve! leisk mane ko-nors išsimokyti.

PIETRO *(užsikarščiavęs)*. Ne! Niekuomet.... Mokytis? Kaip gi žmonės mokinas? O, aš žinau! Visą dieną sėdi už namų, kokioje fabrikoje, kokioje sankrovoje, kur.... apie viską kalbama, kur mergaitės *viena kitą* pamokina, kur, jeigu tarp jų yra *vieną-viena* suklydus, visiškai užtenka, kad visas kitas suklaidytų. O vakare, kuomet buriais išeina iš sankrovos, pailsusios, suerzintos, ant gatvių kerčių stovi broliai, draugių garbintojai.... ir visi tie niekšai pasiryžę išnaudoti pirmuosius nepatyrusios mergaitės palinkimus.... Ir pagunda kas-kartą darosi stipresnė, pavojingesnė, atkaklesnė, galingesnė.... ir tokiu budu mergaitė išmoksta, iš vienos pusės, dirbti, o iš kitos — lengvai žiurėti į viską, geisti, ilgėtis ir.... grimsti į purvus!.... Vargingi sutvėrimai! Liuosas darbo ir nepriklausomybės kelias jums tol bus uždarytas, kol męs, vyriškiai, gimsime su palinkimais įkvėpti moterims tuos nuodus, kurie padaro jas mųsų geiduliams nuolankesnėmis. Atmink tą, Margarita! Vyriškiai — tai niekšai! niekšai! Ne! tavo tėvas geidžia, kad tu liktum tokia, kokia ėsi. Tavo dora, tai mano viskas, tai mano ramumas, tai mano šviesa, tai vienintėlis siulas, kuris dar riša mane su gyvenimu. *(Kosi. Tyla)*. Ir dėlto turi ištekėti. *(Margarita sujunda)*. Pakalbėsiva išmintingai. Nepridera mudviem eiti vyro jieškoti? Gerai. Tai lauksiva, kol vyras ateis pas mudu. Pasirinkti yra iš ko. Ar nepatėmijai, kad Biadžjo nuolatos valkiojasi paskui manęs?

MARGARITA. Antikvaras?

PIETRO *(pamėgždžiomamas nosinį Biadžjo balsą)*. Ponas Pietro, pakalbėk tamista su Margarita.... Pasakyk jai tamista, kad ji man labai rupi.

MARGARITA. Taip.... taip....

PIETRO. Dailus jis nėra, o ir nejaunas. Bet turi daug pirkėjų, parduoda viską, ką tik panorės, kaipo senovės palaikas.... Trumpai kalbant, yra tai pasiturįs žmogus, protingas, o jeigu taip, tai ir širdis atsiras. Prieš keliatą dienų butinai norėjo paskolinti man penkias lyras....

MARGARITA *(greitai)*. Ir tu paėmiai?

PIETRO *(gyvai)*. Ne, iš jo, ne.... taigi dėlto, nes žinau, kad jis.... *(Tyla)*. Na, tai Margarita.... *(Girdėti beldžiasi į duris)*. Kas gi ten?

SCENA III.

Tie patįs — Fabricijo.

FABRICIJO *(už scenos)*. Pone Pietro, tai aš.

PIETRO *(nudžiugęs)*. A! ar tiktai ne ponas grafas.

MARGARITA *(sumišus)*. Man rodos, kad tai jis.

PIETRO. Atidaryk, atidaryk.

MARGARITA *(atidaro ir atsitraukia)*.

FABRICIJO *(įkišdamas galvą)*. Ar galima?

PIETRO *(eina jį sutikti, labai mandagiai). Avanti, avanti!* ponas grafai!.... Ėsi tamista, kaip pas save namie, tą tamsta žinai.

FABRICIJO *(įeidamas)*. Labą dieną ponui Pietro..... *(sveikindamasis. [Margaritą)*. Poniai....

PIETRO. Lietus užvarė tamstą pas mus.

FABRICIJO. Visai teisingai tamsta spėji, privaliau daug anksčiau ateiti.

PIETRO. O! to pasakyti nenorėjau. *(Atima iš jo skrybėlę)*. Margarita, paduok kedę.

FABRICIJO. Ačiu, ačiu.... negaliu perilgai užtrukti.... Turiu važiuoti į Rymą.... gal ir toliau.... nutariau dar šiandien išvažiuoti traukiniu penktą valandą.

MARGARITA *(sudreba)*.

PIETRO. Taip? tai ponas grafas išvažiuoji?

FARICIJO. Dar daug reikalų turiu atlikti.

PIETRO. Atsiprašau, ponas grafai, laiko dar užteks.... pagalios, klausau pono grafo.... ką tamsta liepsi?

FABRICIJO. Nieko, ponas Pietro, neturiu paliepti. Tiktai norėčiau prieš išvažiuosiant užbaigti mųsų sąskaitas.

PIETRO *(nudžiugęs, karščiuodamasis)*. Gerbtinas ponas grafai, aukso žmogus tamsta.... Tikra iš tamstos apveizda. Margarita, sakau tau, paduok kedę.... Kogi tu stovi, lyg stiebas?

FABRICIJO. Atsiprašau, to visiškai nereikia....

MARGARITA *(artinasi prie jo drebėdama; žiuri į kitą pusę, kad neišsiduotų ir paduoda kedę)*.

FABRICIJO. Ačiu tamstai.

PIETRO *(stato kedę prie biuro)*... Meldžiu čia! *(Kuone priverstinai sodina jį)*. Meldžiu pono grafo atsisėsti.

FABRICIJO. Gerai, bet neleiskime laiko veltui.

PIETRO. Ak! Dievuli brangiausias! Atleisk tamista — taip netikėtai.... toks džiaugsmas.... tamsta negali sau įsiveizdinti, kokiame laike atvyksi. *(Sėdasi po kitos biuro pusės)*. Kaip manna tyrlaukiuose.... O tu, Margarita, visai nesidžiaugi?....

MARGARITA *(stengias šypsotis)*.

PIETRO *(į Fabricijo)*. Sujudus, gėdisi.... Matai tamsta, aš nesigėdžiu pasakyti tamstai to: jeigu ne tamsta, butuva turėję — aš ir ji — eiti gulti tuščiais pilvais.

MARGARITA *(sėda prie stalo ir kosi, dar vis drebėdama, skaudžiai užgauta, atidžiai klausosi)*.

FABRICIJO. Tai reiškia: ne visiškai tuščiais, nes matau bonką.

PIETRO. Taip! Gal pripilti tamstai stikliuką? *(Pila)*.

FABRICIJO. Ačiu, nenoriu.

PIETRO. Už tamstos sveikatą. *(Geria ir kosi)*.

FABRICIJO. Negerk dabar tamsta, reikia kalbėti apie reikalus.

PIETRO. O taip.... klausau. *(Atidaro rejestrų knygą)*.

(Toliaus bus).

VIETINĖS ŽINIOS.

— Nedėlioj, 5 d. balandžio, atsibus mėnesinis "Aušros" draugystės susirinkimas, Fellowship House (mažojoj svetainėj), 869—33rd Place, 2 valandą po pietų. Nariai kuopos turėtų visi pributi, o norintiejie prisirašyti teipgi kviečiami.

APGARSINIMAI.

VALGYBA SERGANT.

Daugelyje ligų svarbiausiu dalyku yra prideranti valgyba. Kaikuriose ligose yra patariama nevalgyti tam tikrų valgių, arba valgyti juos po mažai. Kodėl tas teip yra? Tas yra dėlto, kad daktarai patyrė, jog kiekvienoje ligoje svarbiausiu dalyku yra pirmiausiai sutaisyti gromuliojimo organus į gerą veikimo tvarką. Jie turi palengvinti naštą, kurią męs be atsižiurėjimo užkraujame ant šitų organų, duoti jiems pasilsį ir naują jiegą. Tas geriausiai yra pasiekiama, vartojant Trinerio Amerikoniškąjį Eliksyrą Karčiojo Vyno, kurį padaro greitą ir tikrą veikmę ant visų organų, padarančių gromuliojimo sistemą. Jis priverčia juos priimti, gromulioti ir supanašinti maistą. Daugelis sveikų žmonių vartoja šitą vaistą kartkarčiais atnaujinimui ir sustiprinimui savo kuno. Jame yra tik žolelės ir gamtiškas, raudonas vynas. Jokių chemikalijų,ar nuodų jame nesiranda. Pravartu yra jį vartoti pavasary, kuris yra kritiškuoju laiku gyvasties. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622 So. Ashland av., Chicago, Ill.

DRAUDA REIŠKIA PRAGAIŠTĮ.

Čion yra kelios ekonomiškos vertės, kurias draudą sunaikintų. Jos yra paduota Suvienytoms Valstijoms, o ne vienai Illinoiaus valstijai. Bet jų sunaikinimas pražudytų Illinojaus valstiją teip tikrai, kaip ir kad šitas visas butų josios rybose. Ir jeigu Illinojaus valstija priimtų draudą, tai tas butų ilgu žingsniu linkui tokios išeigos.

Baisios sumos, paduotos Cenzaus Bullėtine po užrašu Vertės medžiagos ir įvairių išleidimų, iš didesnės dalies liečia ukininkus ir išdirbėjus visokiuose amatuose. Išsišakojimai darymo gėralų ir jų grynijimo amatai pasiekia didelį įvairumą užsiėmimų. Be to yra statytojai ir statomosios medžiagos darbininkai, dirbėjai mašinų, jiegos įstaigos, bendoriai ir kiti, kurių iškaščiai paimta drauge su įdedamuoju turtu, sulyg sistemos Cenzaus Biuro. Šitam tikslui amatai yra išleidę vidutiniškai po $50.000.000 metams per paskutinius penkerius metus.

Galiaus yra aplaminiai ir retailiniai vaizbiai. Speciališkus mokesčius moka dabar Suv. Valst. valdžiai kaipo leidyklininkai, retailiniai ir aplaminiai gėralų vaizbiai, dirbėjai distiliavimui indų, retailiniai ir aplaminiai pirkliai salyklinių gėralų, 275,175 žmonės. Miestuose yra avie 80.000 retailinių gėralinių pirklių, ant kaimų gal tiek, kad padaryti viso 100.000. Likusiejie speciališkų mokesčių mokėtojai yra daugiausiai aptiekoriai, kuriems drauda neužkenktų.

100.000. retailinių gėralinių pirklių padaro įdėlį gal nemažiau kaip po $1000 kiekvienas, arba viso $ 100.000.000. Rakandų ir įtaisų pirkliai, stikladėžių ir stiklo dirbėjai ir tolygus didiejie išdirbėjai ir pirkliai su savo milžinišku kapitolu, priklauso nuo šitų žmonių.

Yra apskaityta, kad amatai, kurie vienokiu ar kitokiu budu pelno, pardavinėdami leidyklininkams kais ir distiliuotojais,aplaminiais ir bei retailiniams pirkliams savo produktus, padaro įdėtą turtą $1.125-000.000. Drauge su leidyklininkais ir distiliuotojais, aplamiais ir retailiniais vertelgomis, padaro kolosališką įdėlį apie $2.000.000-000, kuriam grumoja drauda.

Nuosavybė leidyklininkų, distiliuotojų, vynių, salyklininkų, aplaminių ir retailinių vertelgų, butų nušluota visai. Įdėliai daugelio kitų žmonių, priklausančių nuo jų, teipgi susinaikintų, bet kiek, tą sunku pasakyti. Bet liekasi labai didelė dalis vaizbiškos draugijos, kuri nužudytų tik didesnę ar mažesnę dalį savo vaizbos. Gal jie nužudytų tik tiek, kad nukreiptų savo vaizbą į neapsimokamą.

Ogi ypatiškas dalykas. Konfiskavimas šitos nuosavybės ir paralyžiavimas ar luošinimas tiekos nuosavybės priklausančios nuo to, tiesioginiu ar aplinkiniu budu atimtų užsiėmimą ir išmestų iš darbo armiją, ne mažesnę kaip 300000 žmonių, dirbančių leidyklose, distiliuotuvėse ir salyklinėse pramonėse, o aplaminiai ar retailiniai amatai gal dvigubai tiek. Šita armija žmonių reikštų žmoniją 4.500.000 ypatų užplustančių prekyvietę darbo ir pagimdytų badą.

Ukininkai, negalėdami parduoti apvynių, ar mieižių, išskiriant ką maistui, imtųsi prie kitų mažiau apsimokamų javų ir su sumažinta prekyviete kornams ir rugiams numuštų kainas javams ir aplinkiniu budu sumažintų vertės ukėms.

Šitą vaisbą panaikinus, kas mokės tuos mokesčius? Kaip tu užlaikysi Valstijos ar Tautos valdžią?

Ar esi pasirengęs balsuoti už DRAUDĄ?

Jei nenori Draudos, tai padėk kryžutį ant balioto, taip kaip parodyta žemiau.

Shall this city*) become anti-saloon territory?	Yes	
	No	X

*) arba village ar town. Jei kauntai (pavietai) nebutų miestinės žinybos organizacijoj, tai žodis "Precinct" bus padėta.

MALONUS PRANEŠIMAI.

Yra tai miela skaityt ir talpinti tokius pranešimus, Dr. Collinso Medikal Institutui dėkavojimus su pilnu užsiganėdinimu už išgydymą lygų, kurios kankina žmones. Štai ką rašo Dr. Collinso Medikal Institutui žmonės, dėkavodami už sveikatą:

Garbus daktare Collins!

Šiuomi pranešu, kad sunaudojau jųs prisiųstus vaistus ir dabar jaučiuosi visai sveikas ir daugiau nereikalauju jokių vaistų. Ačiu širdingai už išgydymą nuo skaudėjimų visame kune ir abelno nusilpnėjimo.

Su guodone
Jonas Rauduvis,
3122 So. Halsted st.,
Chicago, Illinois.

Garbus Profesoriau!

Collinso Medical Institutui su džiaugsmu pranešu apie pasekmes vaistų, kuriuos apturėjau sau. Kaip pradėjau vartoti vaistus, į tris dienas pasijutau daug sveikesnė. Jokių naujų apsireiškimų dabar ligos nebeturiu, vien tik sveikata umai didinasi, nors dar gerai neišpildžiau vaistų vartojant. Todėl kad dar keletą dienų pavartosiu vaistus, matau, jog liksiuosi permatiškai išgydyta nuo skausmų mėnesinių, baltųjų, vidurių ir šonuose skaudėjimo. Už sveikatą daug kartų esu dėkinga ant visada.

Mrs. G. Gaurienė,
321 N. East st.,
Kewanee, Illinois.

Draugysčių reikalai.

TĖMYKITE LIETUVIAI NUO TOWN OF LAKE'O!

Vietinė Lietuviška Tautiška Draugystė Tėvynės Mylėtojo neseniai tik sutverta gerai jau stovi ir turi didelį skaitlių sąnarių, visi jauni ir smagus vyrai. Ant metinio susirinkimo naują administraciją išrinko iš sekančių ypatų: A. J. Beržinskį — pirmininkų; M. Jankovskį — padėjėju; P. Strzyneckį — protokolų raštininkų, K.V.Dobkevičių — išdininku. Susirinkimai atsibuva kas pirma nedėlia mėnesio A.J.Beržinskio salėje, kampas 46 ir Paulina gat. 2 val. po pietų. Kas turėtų norą prisirašyti į dr-stę, gali tą padaryti $1.00 užmokėdamas įstojimo. Prašome atsilankyti ant susirinkimo.

Komitetas.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

Visi sąnariai buvusios korporacijos The Bell kviečiami susirinkti kas subatos vakarą, p. Ruigio selėje, 3301 So. Morgan St., 8 val. vakare; bus svarstoma svarbųs reikalai.

Komitetas.

TEATRAS.

Chicago. Pirmu kartu piet vakarinėje dalyj miesto 22 kuopa Liet. Soc. Sanjungos Amerikoje vaidens dramą "Paskutinė Banga" ir kitus vaizdelius Hull House svetainėje, nedėlioje, 5 d. balandžio. Vaidenamoji drama imta iš revoliucijos laikų Lietuvoje ir darbininkų gyvenimo; bus teipgi prakalba ir dekliamacijos. Tikietai: 20c., 35c. ir 50c. Tikietus galima gauti pirm laiko pas kuopos narius ir teatrininkus. Svetainė ant kampo Polk ir Halsted gat. Privažiuoti galima Blue Island ir Halsted karais. Širdingai kviečiame visus atsilankyti, o kiekvienas bus užganėdintas.

Komitetas.

Viršininkai Centro Komiteto "Aušros" Dr-stės.

Pirmsėdis — Dr. M. Želvienė, 1 Church Str., Plymouth, Pa.
Sekr. susineš. — J. Šernas, 3252 S. Halsted Str., Chicago, Ill.
Finansų sekr. — K. Gugis, 4945 Justine str., Chicago, Ill.
Kasierius — Dr. J. Šliupas, 1419

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Simano Vengro ir dėdės Jurgio Totoraičio, brolis paeina iš kaimo Batakių, Raseinių pav., Kauno gub., o Jurgis Totoraitis iš kaimo Slavikų, Sudargų parap., Naumiesčio pav., Suvalkų gub., pirm trijų metų brolis gyveno Chicago, Ill., o dėdė Totoraitis pirm 13 metų gyveno Bethlehem. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jieva Vengraitė,
54 Barber st.,
Chicago' Ill.

Pajieškau savo dėdės Klemenso Petkaus, Kauno gub., Šiaulių pav., Lukės vol. ir parap., Upynos miestelio ir dėdės Ignoto Zarumbos, tos pačios gub., pav., ir vol., Indriejiškių sodos; girdėjau gyvena kur apie Cincinnati, O. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Ona Nojulatė,
Box 82,
Shirley, Mass.

Pajieškau savo pažystamo Juozapo Žulpo, 5 metai kaip Amerikoje; paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Akmenės parapijos. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Stan. Vilkicki,
594 N. Houston ave.,
Chicago, Illinois.

Pajieškau Felikso Višnevskio (angliškai vadinasi Felix Snell). 28 d. kovo jis prasišalino iš Westvillės. Jis įėjo į burdinigeriaus boksą, išsinešė siutą ir daug kitų daiktų, likdamas kaltas už gyvenimą $18.00. Jis yra labai znaimus, šlubas ant kairės kojos, 29 ar 30 metų amžiaus, tamsiais plaukais, šviesiais, pakirptais usais, kieta sena skrybėle, naujais blizgančiais čeverykais. Prasergsčiu lietuvius, kad prasisaugotų nuo jo, o jeigu kam tektų jį sueiti meldžiu duoti man žinią, už ką duosiu gerą atlyginimą.

Mike Majevskis,
Westville, Ill.

Pajieškau savo draugo Juozapo Jocio, gyvenusio Virdene, Ill., ir dirbusio karčiamoje kaipo patarnautojas (barkyperis); turiu prie jo labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Leonas Tarvainis,
24 Portland ave., Detroit, Mich.

Pajieškau savo brolio Stanislovo Raudžiaus, Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Naujienos kaimo. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Raudžius,
Box 296, St. Charles, Mich.

Pajieškau savo dėdės Stanislovo Urbono, Kauno gub., Raseinių pav., Nemakščių parap., Jugintų kaimo, apie 10 metų kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Allentowne, Pa.; turiu pas jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Fr. Urban,
Box 206, Divernon, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Kazimiero Putkuko, Kauno gub., Panevėžio pav., Kupreliškių parap., Kurklių kaimo, 3 metai kaip iš Lietuvos, jaunas, šviesių plaukų, apie 5 pėdų ir 5 colių augščio, pirmiau gyveno Chicagoje, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Kaz. Andriuliunas,
267 Chesnut st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo giminaičio Igno Strainio, Kauno gub., Raseinių pav., Batakių vol., Užšešuvės kaimo; pirmiau gyveno Chicagoje 3422 S. Morgan gat. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Miklauski,
Box 277, Clifton Heights, Del. Co, Pa.

Pajieškau savo draugo Mateušo Norkaus, Kauno gub., Raseinių pav., Eržvilko vol., Pagirių kaimo, girdėjau gyveno Scrantone, Pa. ir dirbo kasyklose. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jurgis Blažis,
8 Moore st., Cambridgeport, Mass.

Pajieškau savo brolio Jono Urbiko, Kauno gub., Raseinių pav., Vainutos parap., Skiržemio kaimo, apie 15 metų kaip Amerikoje, pirm 9 metų gyveno Pittsburge, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Anton. Ramanauckienė(Urbikaitė)
1472 Washington st. Waukegan,Ill.

Pajieškau savo švogerio Antano Pakašiaus, Suvalkų gub., Seinų pav., Lupunų gm., pirm 12 metų gyveno Spring Valley, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

M. V.
47 Fillmore st., New Haven, Conn.

Pajieškau savo švogerių Franciškaus Žujaus ir Jurgio Žitkaus ir brolio Mykolo Varaškos, visi Suvalkų gub., Prienų parap., Klebiškių gm., Strelčių sod.; gyvena kur apie Pittstoną, Pa. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Motiejus Varaška,
241 W. 22 Pl., Chicago, Ill.

Pajieškau savo tikro brolio Andriejaus Paplausko, Suvalkų gub., Kalvarijos pav., ir gmino, Šrivaravo kaimo, pirmiau gyveno Shenandory. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Juozas Paplauskas,
Box 1194, Worcester, Mass.

Pajieškau savo švogerio Andriejaus Kalinauskio, Kauno gub., Raseinių parap., Dainių kaimo ir Juozapo Saunoro Pasušvės parap. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

S. Grajevskis,
Box 20, Red Lodge, Mont.

Pajieškau Mortos Petralaičiukės, Kauno gub. ir pavieto, Surviliškių vals., apie metai kaip Amerikoje. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

Jonas Jasinskas,
Box 118, Clinton, Ind.

Pajieškau Povilo Gudeliavičiaus, kuris prasišalino iš musų bendro gyvenimo ir išsinešė mano $5.00, o mano draugo $10.20. Kas praneš apie jį gaus trečią dalį išneštos sumos.

Antanas Bertusevičia,
St. Clair, Pa.

Ant Pardavimo.

Iš priežasties išvažiavimo į kitą miestą parsiduoda už pusę kainos sankrova valgomų daiktų ir mėsos, su naminiais rakandais, arkliu ir vežimu. Vaizba išdirbta ypatingai terp lietuvių ir lenkų.—121 W. Huron st., Chicago, Ill

Reikalavimai.

Reikalauju gero kriaučiaus, kuris yra siuvęs Lietuvoje ar čia Amerikoje prie vyriškų drapanų; artesnėms žinioms reikia kreiptis per laišką adresu:

S. Rutkauskas,
1700 Lorain ave., Cleveland, O.

Ant randos puikus 7 ruimais gyvenimas, garu šildomas, gazo ir elektros šviesa, šaltas ir šiltas vanduo visada. Atsišaukite pas A. Olszewski, 3252 S. Halsted st.

Malonėčiau žinoti, ar parsiduoda farmos ar žemė arti apsigyvenusių farmerių lietuvių ar lietuviškų kolionijų valstijose: Missouri'es, Washingtono, Arkansaso ir Iowos. Jei kur randasi, malonus tautiečiai teiksis man pranešti žemiau paduotu adresu, po kuriuo busiu iki 10 balandžio.

R. Pranulis,
Box 226, Marissa, Ill.

LIETUVIAI:

Dėkitės prie musų Lietuviškos Naujokijos daržyne Teksų; dirbkite sau ir bukite patys sau ponais. 5 ar 10 akrų žemės atneš jums gryno pelno nuo $2000 iki $5000 per metus. Vienas žmogus padarė gryno pelno $1000 nuo vieno akro vynmedžių. Daržovės, vuogos ir vaisiai atneša nuo $200 iki $600 nuo akro. Geriausia žemė ir sveikiausias oras iš visos Amerikos. Reikalauja žmonių, turinčių didelę pažintį ir užsitikėjimą savo draugų sutverti ratelius po 10 ar daugiau ypatų, kurie išrinktų vieną žmogų nuvykti ištirti žemę. Rašyk tuojaus pilnoms žinioms apie stebuklingą pragumą, kuris atsitaiko lietuviams pastoti neprigulmingais visam amžiui.

Chas. Urnich, Užveizda,
45 La Sale st., Chicago, Ill.

AR NORI APSIŠVIESTI?

Išmokinsiu tave tavo atliekame laike: Istorijos, Geografijos, Aritikos, Rašyt ir Skaityt, Lietuvių ir Anglų kalbos. Artesnei informacijai kreipkis laišku:

Apšvieta,
302 Wharton st.,
Philadelphia, Pa.

DYKAI! DYKAI!

Auksinis laikrodėlis su grandinėliu, užtikrinami 20 metų, vertės $23, bus duota dykai ypatoms, gelbstančioms mums garsinti musų puikios rųšies tabaką. Gali lengvai parduoti $6.00 vertės terp savo draugų ir įgyti šitą puikų auksinį laikrodėlį dykai. European Tobacco Company, Dept. 71, 33 Leonard St., N. Y.

"ŠVIESA"

Ogranas "Sąjungos" pagrąžinimui teisių lietuviškajai kalbai Lietuvos bažnyčiose, eina Vilniuje kas dvi savaiti ir su tikru atsidėjimu gvildena klausimą įvedimo lietuvių kalbos Lietuvos bažnyčiosna. "Šviesa" išdėsto lenkininkų politiką Lietuvoje ir visus jų darbus ir žingsnius. "Šviesa", gindama lietuvių tautos ir kalbos reikalus, nenusilenkia nė prieš Lietuvos priešininkų galybę, nė prieš jų turtus, nė prieš jų valdžią. "Šviesa", atsidėjusi, taiso kelius lietuvių kulturai per lenkiškas pelkes ir lieknus.

"Šviesos" kaina Amerikoje metams 4 rub., pusmečiui — 2 rub.; Lietuvoje — 3 rub., pusmečiui — 1 rub. 50 kapeikų.

Adresas: *"Šviesos"* redakcija, *Vilnius*, Koževana No. 11.

SAKAU!

Niekas teip gerai nepadaro paveikslų, kaip lietuviškas fotografas: Atlieka darbą artistiškai; kuopuikiausiai perdirba iš mažų į didelius sulyg sutartos kainos; už darbą atsako. Taigi Tautiečiai ir Tautietės kviečiam atsilankyti pas J. Drižą, Portrait Studio, 500 S. 2-nd St., Philadelphia, Pa.

"LIETUVOS UKININKAS".

Laikraštis skiriamas darbo žmonėms, eina kartą per savaitę iš Vilniaus, Lietuvoje.

"Lietuvos Ukininke" rašoma apie įžymiausius Lietuvos reikalus, apie žemės valdymą, apie valsčius, mokyklas ir žmonių laisvę apie vyriausybės darbus ir politiką ir tt.

Lietuvoje metams $1.75
Amerikoje metams $2.50

Ant pamatymo vienas num. 5c.

Pinigus siųskite atstovui Amerikoje po adresu:

M. J. Damijonaitis,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

DYKAI! DYKAI!

Auksinis laikrodėlis su grandineliu, užtikrinami 20 metų, vertės $23, bus duota dykai ypatoms, pagelbstančioms mums garsinti musų puikios rųšies tabaką. Gali lengvai parduoti $6 vertės terp savo draugų ir įgyti šitą puikų auksinį laikrodėlį dykai. European Tabaco Company, Dept. 71, 33 Leonard St., N. Y.

Pavasaris Artinasi

Laikas pirkti Pavasarines Drapanas

Drapanas gali visur nusipirkti, bet ar žinai kur gali pirkti tikrai geras, geros medegos ir gražiai pasiutas Drapanas? Tokias gali gauti tik pas patį fabrikantą, kuris jas padirba.

The Bridgeport Clothing Co.

3246-3248 So. Halsted St., Chicagoje

Yra fabrikantais geriausių ir gražiausių Drapanų, jie jas dirba ir parduoda žmonims, ne štorams — už tą pačią prekę kaip ir štorams.

Todėl pirk sau drapanas stačiai nuo fabrikanto, tai yra nuo **The Bridgeport Clothing Co.**, o gausi tikrai geras, padirbtas iš geros, drutos medegos, gražiai pasiutas ir užčėdysi 33⅓% ant kožno dolerio. Nuo fabrikanto pirkdamas užčėdysi tiek, kiek štornink as pirkdamas nuo to pat fabrikanto uždirba, nes fabrikantas parduos tau už tą pačią prekę ką ir štorninkui.

Šitas grynų vilnų, rankoms dirbtas **Black Thibet Siutas**, kelinės, bruslotas ir kotas, ant vienos pusės ar abiejų užsegiojamas... **$15.00**

Musų prekė yra viena visiems, štorninkams ar kitiems, turčiams ir neturčiams.

Šitas grynų vilnų, rankoms dirbtas **Blue Serge Siutas**, kelinės, bruslotas ir kotas, ant vienos arabiejų pusių užsegiojamas, tik... **$15.00**

Persitikrink ar gali kitur pirkti tokios medegos ir teip puikiai padirbtas Drapanas už tuos pinigus.

Męs parduodame savo dirbtas drapanas ne vien Chicagoje, bet po visą Ameriką, Kanadą ir Meksiką ir visą savo darbą gvarantuojame.

Šiuos du virš paminėtus $15.00 Siutus, **Black Thibet** ir **Blue Serge**, męs turime gatavus visose mierose ir galime juos pritaikyti kiekvienam tinkamai pagal mierą. Męs juos parduodame ir Chicagoje ir į kitus miestus.

Rašyk mums, o męs tau prisiųsime šitų dviejų siutų audimų prabas (samples) ir drukuotas blankas, pamokinančias kaip reikia paimti mierą. Paėmęs mierą prisiųsi ją mums, o męs tau parinksime drapanas, iš kurių tikrai busi užganėdintas. Kiekvieną siutą męs gvarantuojame, kad miera gerai tiks ir bus padirbtas iš tokios medegos kaip sampelis, kurį turi sau pasirinkęs. Jeigu rasi kitaip, sugrąžink mums, o męs tau sugrąžinsime pinigus.

Męs teipgi dirbame drapanas ir ant orderio nuo $18.00 iki $40.00. Todėl rašydamas mums ir reikalaudamas audimų prabas paminėk ar nori gatavas drapanas už $15.00 ar ant orderio padirbtas ir už kokią prekę, kad mes galėtume prisiųsti tau tokias prabas ir kokias blankas siųsti.

Rašydamas mums adresuok:

The Bridgeport Clothing Co.

A. Olszewski, Prezidentas

3246-3248 So. Halsted Street, Chicago, Ill.

Musų štoras atdaras iki 9 val.vak.: Panedėliais, Utarninkais, Ketvergais ir Subatoms iki 10 v.

PASARGOS SKAITYTOJAMS.

1) Kada reikalauji permainyti adresą, dėl siutinėjimo laikraščio, visada paduok ir senąjį savo adresą. Jeigu pats gerai rašyti nemoki, tai adresą duok kitam, geriau mokančiam, parašyti.

2) Pinigus geriausiai siųsti per Money Orderį arba registruotame laiške. Nedėk į laišką smulkių sidabrinių, nė auksinių pinigų, nes jie kelionėje kopertą praplėš, išpuls ir prapuls. Geriau, vietoje smulkių, įdėk pačtinių markių už tą sumą. Pačto markes priimame tiktai vietoje smulkių, kur suma mažesnė už $1.00. Jei suma siekia $1.00 ar daugiau, tai markių nesiųskite, bet dėkite pinigus arba Money Orderį. Jeigu suma bus $1.25, tai galima dėti $1.00 pinigais, o 25 centus markėmis. Vienok markės turi buti visame sveikos, nesulipusios viena su kita, nė prie laiško neprilipintos, teip kad męs galėtume jas panaudoti savo laiškams. Sulipintų markių nepriimame. Markes priimamė tiktai Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos, jokių kitų viešpatysčių markių nepriimame.

3) Jeigu išpirksi Money Orderį, tai nelaikykie jį pas save, bet prisiųsk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigų iš pačto gauti. Pasilaikyk sau tik mažąją baltąją korčiukę, o didesniąją, mėlyną prisiųsk prastame laiške, registruoti nereikia.

4) Ant laiško, kuriame užsakai knygas ar kitokius tavorus, niekada nerašyk jokių kitų reikalų, kaip ve: korespondenciją, apgarsinimą, ar ką kitą, kas su užsakytais tavorais nesiriša, nes pas mus tavorų (knygų) siuntiniai yra atliekami viename departamente, apgarsinimai kitame departamente, o korespondencijos trečiame departamente ir kiekvienas departamentas yra po priežiura kitų ypatų. Tad jeigu jus ant vienos popieros surašysite keletą reikalų, tai jusų laiškas turės laukti pirmame departamente kol tas jį apdirbs ir nusiųs antram, o ten vėl laukti kol šis jį apdirbs ir pasiųs trečiam. Tokius laiškus negalima nė į laiką atsakyti, nė gerai atlikti; nes pas pirmąjį departamentą likus laiškui, antram nelieka davadų. Geriausiai yra rašyti kiekvieną reikalą ant atskiros popieros, tada kiekvienas reikalas bus perduotas tam tikram departamentui ir visi reikalai tuom patim laiku liks atlikti greitai ir gerai.

5) Niekada nesiųsk pinigų, nė Money Orderio atskyrame laiške nuo užsakymo. Visada dėk pinigus ar Money Orderį į tą patį laišką kuriame tavorus užsakai. Nes jeigu užsakymas ateis be pinigų, męs negalėsime jo išpildyti, vien todėl, kad pinigų nėra, o jei ateis pinigai be užsakymo, męs nežinosime ką su nėra užsakymo.

6) Visada ant savo laiškų pasirašykite savo pravardę ir adresą. Nors ir tukstantį kartų mumis rašę, visada reikia pasirašyti pravardę ir adresą kiekviename laiške, nes męs radę laišką terp 100 ar 200 laiškų be parašo ir adreso, nežinosime keno jis yra ir negalėsime atsakymo duoti.

Su visokiais reikalais rašydami pas mus visada adresuokite teip:

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

,ŽARIJA'

savaitinis **darbininkų, bežemių** ir **mažažemių** laikraštis.

Jau antri metai kaip eina.

"ŽARIJOS" kaina:

Lietuvoj metams 3 r., pusmečiui 1 r. 50 k., 3 mėnesiams 80 k., 1 mėnesiui 30 k. **Užsienyj** metams 4 r., pusmečiui 2 r., 3 mėnesiams 1 r. 5 k.

"ŽARIJA" duoda:

a) tiems, kurie surinks 10 užsimokėjusių prenumeratorių, vienuoliktąjį dykai;

b) tiems, kurie užsimokės už visus metus, dykai duoda **"Darbininkų Kalendorių"** 1909 m., kurs išeis rudenį.

Laiškus ir pinigus reikia siųsti redakcijai, o ne redaktoriui, leidėjui, arba administratoriui.

Užsienio prenumeratorius prašome siųst pinigus per **Vilniaus Komercijos Banką**, arba tiesiok savais pinigais, bet ne "money order'iais".

"ŽARIJOS" adresas:

Vilnius, Pilies skersg. No. 10, but. 4, "ŽARIJOS" redakcijai.

Nauji Zaislai

Atvežti iš Lietuvos.

Gaunami "Lietuvos" Redakcijoj.

Dangus, šeimyniškas žaislas, parupintas doram ir patogiam pasilinksminimui. Yra tai toblyčia 22x24 colių su nupieštais keliais ir tinkamais išreiškimais su num. pradedant nuo 1 iki 121.

Šiame žaisle kiekvienas dalyvaująs turi mėtyti kaulelį; dalyvauti gali 2 ir daugiaus ypatų, kiekviena ypata apsirenka sau vieną kupstelį (yra 5 yvairių spalvų) kuriuom uždengia tam tikrą numerį kaulelį metus. Toblyčia susilenkia į 4 dalis, su skrynute prisiunčiame į namus per pačtą. Prekė $1.50

Flirtas, žaislas ir lošimas, suaugusiems pavestas. Yra skrynutė su 55 kortelėmis 3x4 colių, su yvairiais klausymais; ant kiekvienos kortelės yra po 6 atsakymus.

Jaunuomenė flirtuoja kortelėmis, parduodami vienas kitam kortelę ir klausdami, kuris numeris jo atsakymo? Prie Dangaus ir prie Flirtos yra paaiškinimas kaip žaisti. Flirtos prekė $1.25

DYKAI!

Liko keli šimtai puikių kalendorių sieninių ir kišeninių nuo skaitytojų "Lietuvos", kuriuos sumanėme išdalinti kitiems lietuviams. Todėl kiekvienas, kurs prisiųs mums savo pilną adresą, gaus šiuos abudu kalendoriu dykai. Reikalaudami kalendorių adresuokite pas:

A. OLSZEWSKI,
3252 S Halseted St., Chicago, Ill.

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS

OFISAS--Kampas 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenimas virš aptiekos.) CHICAGO, ILL.

MOKINKIMES PATYS!

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) **$1.25.**

Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityt ir rašyti be mokintojo **15c.**

Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo **10c.**

Pinigus siųskite per Money Orderį šiuo adresu:
P. MIKOLAINIS, Box 62, New York City.

Geriausias lietuviškas dantų daktaras

A. J. Zimontas (lietuvys)

3252 So. Halsted st., Olszewskio name.

Traukia dantis be skausmo, išg- do Skorbuta, Neuralgija, sodeda naujus vieton išpuolusių, pripildo iškirmijusius auksu sidabru, amalgamu. **Valandos:** Šiokioms dienoms nuo 8 r. to iki 12, nuo 1 iki 9 vak. Nedėlioms: nuo 9 r. iki 5 vak.
Telephonas Yards 2268

Marė Laukienė

Atsakanti Akušerka

3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Telephonas Yards 2268

Duoda visokią rodą ir geriausią pagelbą moterims jų ligose. Pasekmingai atlieka darbą prie gimdymo ir dažiuri atsakančiai po gimdymo. Offisas ir gyvenimas Olszewskio name 3252 S. Halsted st.

Kozminsky & Yondorf,

73 Dearborn Street.

Bankieriai.

Męs skolijame **Pinigus** ant turtenybių ir jei tu rengiesi turtenybę pirkti, męs su džiaugsmu prigelbėsime, paskolindami tau dalį pirkinio pinigų. Greitas veikimas. Lengvos išlygos. **Agentai apmokami dosniai.**

Nauji Tautiszki

PAVEIKSLAI.

Dabar tik išėjo iš po spaudos labai gražųs tautiški paveikslai (abrozdai).

1. Didis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas.
2. Didis Lietuvos Kunigaikštis Keistutis.
3. Didis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas.
4. Didis Lietuvos Kunigaikštis Gedeminas.

Paveikslų miera 22X28 colių.

Prekė 35c. kožnas.

Nusipirk po vieną šių paveikslų, o galėsi gražiai papuošti savo ruimą.

Prisiųsdamas pinigus adresuok:

A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted st., Chicago, Il

Pinigu Preke.

Iki 500 rublių, rublis po..........52¼
Nuo 500 iki 1000 rublių, rublis po..52
Virš 1000 rublių, rublis po 51¾

Prie kiekvieno siuntinio reikia pridėti 25c. ant pačto kaštų.

Jeigu norite, kad pinigai greitai ir gerai suvaikščiotų ir niekur nežutų, tai siųskite per "Lietuvos" redakciją, adresuodami teip:

A. OLSZEWSKI
3252 S. Halsted st., Chicago, Ill

TEMYKITE!

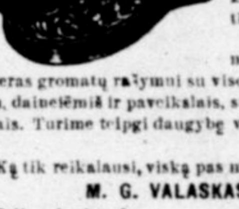

Tik trumpą laiką galima bus gauti gerą drukuojamą ODELL MAŠINĖLĘ No. 4 už labai numažintą kainą, nes tik už **$5.25.**

Męs spauzdiname teipgi puikias popieras gromatų rašymui su visokiais apskaitymais, dainetėmis ir paveikslais, svietiškais ir dvasiškais. Turime teipgi daugybę visokių kitų prekių.

Ką tik reikalausi, viską pas mus gausi.

M. G. VALASKAS,
2418 Kensington Ave., Kensington, Ill.

Naujos Knygos gaunamos "Lietuvos" Redakcijoje.

Alluma ir kitos pasakos, Guy de Maupassant'o, vertė J. Laukis. Šitoj knygelėje telpa šios pasakos: Alluma, Netikri brangiejie akmenys, Baimė, Du maži kareiviai, Dienynas padukėlio, Mėnesienoje, Vaidulys, Užšalusioj padangėj, Atsikirtimas, Vienatvė, Tėvas ir sunus ir Rožė, viso 12 labai gerų pasakų. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių raštininkų pasakų rašyme iš žmonių gyvenimo, pusl. 136 .... 35c

Aritmetikos uždavinynas. Vadovėlis aritmetikos pradžiai; antroji dalis.

Šita knygutė — antroji ir paskutinė dalis uždavinyno, paskirto aritmetikos kursui; čionai, kaip paprastai yra daroma, surinkta uždavinių su skaičiais visokio didumo. Parašyta Pr. Mašioto. Pusl. 68 prekė 20c

Astronomija, parašyta pagal K. Flamarijono ir Lockyero, A. Agaras. Telpa: Dangaus apžvalga, žvaigždynai, žvaigždžių kelionė per visatą, Saulė, Planėtos, Kometos, krintančios žvaigždės, žemės padėjimas pasaulėje, Mėnulis, Pasaulės įstatymai. Su daugeliu paveikslėlių. Pusl. 62 .... 40c

Išsivystymas vaisiaus gyvunų. Lekcija Dr. J. Kulio, su daug paveikslėlių iš embryologijos. Pusl. 12. Prekė...... ....10c

Koks privalo buti vaiku auginimas ir auklėjimas? Rankius raštų, parašytų Dr. J. Šliupo. Kožnam žingeidi ir naudinga knygelė, ypatingai Tėvams auginantiems vaikus, susipažinti su šia knygele. Pusl. 91. ....25c

Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Išpanijoj, XIV amžiuje. Parašė A. J-tis. Pusl. 34. Prekė 10c

Kiškiaiiai. Apysaka vaikams. Pagal Kuklinų, parašė A. Agaras. Gražiai aprašo apie kiškius (zuikius), su daugeliu paveikslėlių, kaip kiškiai gyvena ir kaip su jais vaikai maloni džiaugtis. Pusl. 32 .... 10c

Lietuviai! ar gerais keliais žengiame priekyn? Nuoširdus atsiliepimas į lietuviškąją visuomenę D-ro Jono Šliupo. Arba sutrauka kalbų, laikytų Waterbury, Conn., 25 gruodžio 1906, Union City, Conn., 26 gruodžio 1906, Edwardsville, Pa., 31 gruodžio 1906 ir Scranton, Pa. vasaryje 1907 m. Pusl. 47, prekė....15c

Lietuva tėvynė mano. Eilėmis parašė K. Stiklelis, telpa 14 gražių tėvyniškų dainelių. Puslapių 16 prekė 10c

Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman-Šatrianą, sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutinųjų kariavimų. Pusl. 44. Prekė....15c

Moninninkas arba Magikas. Pagal Panovą, parašė A. Aitvaras. Telpa visoki magiški paveikšlėliai ir kaip padaryti visokias štukas. Puslapių 32 ...... 15c

Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcijos prof. Blochman'o, sutaisė Šernas. Su daug paveikslėlių. Pusl. 138. Prekė 40c

Pilėnų kunigaikštis. Tragedija V - uose veikmėse, sutaisyta pagal Kraševskio apysaką "Kunigas". Parašė M. Šiaulėniškis. pusl. 91. prekė 35c

Pasninkai Lietuvoje. Aprašymeliai apie lietuvių žmonių pasninkus, yra ištraukos kelių rašytų straipsnių Lietuvos laikraščiuose, ir pagal tuos sutaisė K. Stkls. pusl. 16. prekė.......... ....5c

Revoliucijos Dainos. Surankiotos iš visur ir atspaustos knygelėje, 30 puslapių; telpa 24 dainos naujos gadynės, visiems iki šiol pageidaujamos, dabar galima pas mus gauti 15c

Raistas — The Jungle. Parašė Upton Sinclair. Lietuviškon kalbon versta iš anglikos. Išleido Jonas Naujokas. Apysaka paimta iš lietuvių gyvenimo, pasiremiant tikrais faktais iš Chicagos skerdyklų; naudinga ir įdomi knyga, perskaityti kiekvienam. Puslapių 355. Kaina $1.00

Revoliucijos žmonės, parašė A. Niemojewski, vertė K. Puida. Telpa čia devynios gražios apysakaitės iš gyvenimo lenkų, ypatingai iš atsitikimų Varšavoje laikuose rusų karės su japonais ir įvykusios po jai pairtuvės rusų viešpatystėje. Knygelė įdomi kiekvienam. Pusl. 76 20c

Rankų šašeliai ir Parinktieji žaislai. Surinko A. Agaras. Praleidimui vakarais liuoso laiko; šitoje knygelėje telpa paveikslėliai, kokius su rankų šašeliu galima parodyti ir tam tinkami apskaitymai. Pusl. 32 12c

Ratelių spėjimai. Yra linksmiausis žaislas (zabova) šeimyniškuose susirinkimuose. Parašė D. Spėjikas. Puslapių 16, prekė 10c

Tikri ir netikri šventiejie. Paveikslėliai iš gyvenimo kankintinių ir kankintojų. Išleista Susiv. Lietuvių Laisvamanių. Pusl. 61, prekė .. 15c

Sparnai, Drama III-juose aktuose. Parašė V. Šiaulėniškis; yra geras su naujomis įdėjomis perstatymas. Pusl. 44. Kaina...30c

Tautiškos Politikos knygynėlis. Telpa čia Rusijos policijos viešpatavimas, persekiojimas ypatos laisvės, draugijų ir susirinkimų, laisvės žodžio ir sąžinės, ir kame išganymas? Pusl. 47. Prekė 10c

Vaišės Jėzaus Kristaus pas Popiežių Pijų IX. Parašė Victor Hugo, antra laida. Prekė 10c

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Knygų Kataliogas

27 Gyvenimo Mokykla. Parašė Orisson Svett-Marden. Lietuviškon kalbon išvertė K. Žegota. Užrašai pagarsėjusių žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. 1907 .... $1.50
Apdaryta $2.00

35 Gyvenimo vaizdeliai. Susidedanti iš devynių sekančių gražių pasakalčių: Atsisveikinimas, Vagis, Kas kaltas, Gatvės vaikai, Paporčio žiedas, Miško sargas, Signalas, Keleivis, Buvio ėsybė. Chicago, Ill. 1902, puslapių 99 .... 15c

43 Iš gyvenimo lietuviškų Velių bei Velnių. Pasakos surinktos Dro J Basanavičiaus. Ši te knygele telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų dangų, čyščių, peklą; apie giltinę, marą, cholierą; apie dvasias (dušias) velnius, jų vaidinimąsi ir tt. Pasakos užrašytos tokioje tarmėje, kokioje buvo girdėtos. Panevėžyj — pagal tarmę panevėžiečių, Šiauliuose — pagal tarmę šiauliečių; Suvalkų gub. — pagal tarmę suvalkiečių; Prusų Lietuvoje — pagal tarmę Prusų lietuvių; Dzukijoj — pagal tarmę dzukų ir tt. Chicago, Ill. 1903, pusl. 470. Popieros apdaruose $1.50
Audimo apdaruose $2.00

63 Karės laukuose. (Kareivio atsiminimai). Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. L-is, Užimanti pasaka iš laikų karės maskolių su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81 ....20c

67 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis I. Čia telpa 141 labai gražių, juokinkingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Chicago, Ill. 1903, pusl. 280 $1.25
Drutai apdaryta.... .... $1.50
pusl. 95. ....25c

68 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis II. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bovyjančių kiekvieną skaitytoją ir klausytoją ir labai naudingos. Chicago, Ill. 1903, pusl. 330 $1.25
Drutai apdaryta $1.50

69 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis III. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 333 .... $1.25
Drutai apdaryta $1.50

70 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis IV. Chicago, Ill. 1905, pusl. 299. Šioje knygoje teip kaip ir pirmesnėse dalyse Dro. J. Basanavičiaus surinktų pasakų, telpa keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų. Kiekvienas nusipirkęs iš paminėtų 4 knygų I, II, III ar IV dalį, turės per visą savo amžių neišsemiamą pasakų turtą .. $1.25
Drutai apdaryta $1.50

76 Maxim Gorkij. Fasakojimai. Iš rusų kalbos vertė A. L-is. Turinys: Giesmė apie sakalą, Nenaudėlis, Makaras Čudra, Rudenyj, Dvidešimts šeši ir viena. Chicago, Ill. 1906, puslapių 103 .. ..25c

90 Olitipa. Graži apysaka iš laikų savitarpinės karės Šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė A. Olšewskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906,

100 Pasaka apie kantrią Aleną. Dukterį turkų ciecoriaus Antoniaus, kuri per 22 metu vaikščiodama po svietą, daugybę bėdų ir vargų iškentė... Antra laida. Iš lenkiško vertė A. Olšewskis. Chicago, Ill. 1902, pusl. 66 ..20c

114 Ponas ir bernas.. Apysakėlė L. Tolstojaus iš gyvenimo maskolių kaimiečių. Žingeidi, norintiems susipažinti su buviu ir sanlygoms maskolių kaimiečių gyvenimo; ji verčia skaitytoją drauge jausti su vargo prislėgtais žmonėmis. Chicago, Ill. 1904, puslapių 60 ....15c

120 Po priedanga Šventinybės. Istoriška apysaka iš Rymo laikų. Parašė E. Posteri. Vertė K. J. Odesoje, 1905, pusl. 100 ....25c

124 Robinsonas Kruzius. Graži morališka pasaka. Antra pertaisyta laida. Chicago, Ill. 1903, pusl. 83 ....25c

134 Sidabrinis Kryželis arba Dailydė iš Nazareto. Apysaka iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenius Sue. Vertė J. Laukis. Chicago, Ill. 1906, pusl. 169. (Šitą knygelę Vilniaus vyskupas uždraudė lietuviams skaityti).. .. ....50c

185 Žmogus nepliuškis. Vertė iš švediško Nėris. Labai graži apysakėlė, kaip turtingo prekėjo sunus apsivedė su varginga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, apsivedusius su turtingoms. Šita apysakėlė užima kiekvieną jauną vaikiną ar merginą ir mokina žmogiškos doros. Chicago, Ill. 1899, pusl. 23 .. ..10c

200 Akis už akį, dantis už dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš vokiško. Chicago, Ill. 1907, pucl 29..10c

210 Dėdė atvažiavo. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B-a ir M. P-is. Chicago, Ill. 1902, puslapių 62 ....20c

225 Geriaus vėliaus negu niekad. Komedija viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B-a ir M. P-is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 48 ....15c

257 Kun. Gramulos Raštinyčioje. Komedija viename akte. Parašė kun. Fr. Hodur. Gražiai parašyta komedija, tinkanti perstatymui. Chicago, Ill. 1906, pusl. 14 ....10c

262 Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriškas paveikslas 5-se aktuose. Lenkiškai parašė Julius Slovecki. Lietuviškai vertė V. Kapsas (D-ras V. Kudirka). Chicago, Ill. 1906, pusl. 86. 25c

331 Žilė galvon — velnias vuodegon. Komedija vienam akte. Pagal lenkišką sutaisė M. P-is. Chicago, Ill. 1902 pusl. 31 ....10c

471 Akyvi apsireiškimai sviete, ant kurių žmonės nuolatos žiuri, bet jų nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Lenkiškai parašė Promyk. Pirmą sykį išversta į lietuvišką. Labai naudinga knygelė tiems, kurie nori sužinoti iš ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas. Kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir tt. Chicago, Ill. 1894, puslapių 79 ....30c

472 Apsireiškimai Atmosferoj arba Meteorologija. Pagal profesorių Vojeikov'ą sutaisė Šernas. Aprašo iš ko susitveria oro žaibai ir griaustiniai, nuo ko atsiranda ant dangaus įvairios šviesos ir šešėliai, ir daugybė visokių kitų įvairiausių oro apsireiškimų. Plačiai ir labai suprantamai paaiškinta kaip galima sužinoti oro permainas ir daug kitų žingeidžių dalykų.

aprašymas, dėl aiškesnio supratimo parodomas ant paveikslo. Norintiems arčiau susipažinti su oro ypatybėmis, verta perskaityti. Chicago, Ill. 1907, pusl. 238 ....75c
Apdaryta $1.00

473 **Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą.** Pagal Heilperną, Falbą ir kitus, sutaisė Šernas. Aprašo kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi. Kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planetos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslų. Yra tai vienatinė knyga iš kurios žmogus tikrai gali apsišviesti. Chicago, Ill. 1896, pusl. 225.................75c
Ta pati apdaryta $1.00

480 **Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus.** Pagal prof. Nusbaumą, sutaisė Šernas. Mokslas kokiu budu radosi gyvi sutvėrimai ant musų žemės, kaip jie vystėsi pradėjus nuo mažų vabalėlių iki daėjo lig paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslėliais. Chicago, Ill. 1901, puslapių 147.........................40c

507 **Gamtos istorija.** Pagal P. Bert, vertė D-ras A. Bacevyčia. Knyga su daugeliu gyvulių, vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų paveikslėlių; trumpai aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, męsi nuo pat menkiausių pavidalų iki didžiausių ir tobuliausių. Chicago, Ill 1901, pusl. 129 ....35c

525 **Kaip gyvena augmenys?** Pagal Lunkevyčių ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie yvairius musų žemės augalus, jų sudėjimą ir atmainas, gyvį ir plėtojimą, ant kurių žmonės žiuri, bet jų gerai nesupranta. Chicago, Ill. 1903, puslapių 238 ....50c

861 **Dras J. Basanavyčius. Lenkai Lietuvoje.** Iš rusų kalbos vertė V. Gintautas. nurodymai kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvystei sulyg šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, puslapių 41 ....15c

946 **Priedelis prie lietuviško klausymo.** Raštelis gvildenantis lietuvystės reikalus po valdžia Rusijos ir po įtekme lenkystės. Chicago, Ill. puslapių 38 ....15c

1135 **Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos.** Pagal Bernesą, Drą Noll ir kitus, sutaisė Šernas. Yra tai nauja daktariška knyga. Kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybėje savo sveikatą, pailginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132..35c

1176 **Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei.** Populiariškas raštas apie klausimą valgybos. Parašė Otto Cardue. Su ūštininko leidimu vertė J. Laukis. Knygutė nurodo kad mėsa ir kai-kurie kiti teip pavadinti dilginanti valgiai, yra netinkančiais žmonėms maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113...... 30c

1210 **Aritmetika.** Sutaisė S. Škačkauskas. Lesgvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai. Skyrius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — Proporcijų prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104 ......25c

1300 **Rankvedis angliškos kalbos.** Pagal Ollendorf'ą, Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis. Yra tai praktiškiausia knyga išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, puslapių 307 ....$1.25
Apdaryta $1.50

1326 **Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos.** Dalis I. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti, mėlyno audimo apdarai, sidabriniais litaros ant nugaros. Chicago, Ill. 1902, puslapių 382 ....$2.00

1327 **Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos.** Dalis II. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius išguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai tarti, teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdarais, nugara ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti $4.00
Ta pati knyga popieros apdaruose $3.00

1328 **Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai-lietuviškos kalbų.** (Abi dalys — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti anglišką kalbą. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327 ....$6.00

1420 **Tikyba ar mokslas?** Tikėjimiški, moksliški ir draugiškai - politiški tyrinėjimai, surankioti D-ro J. Šliupo. Antras pataisytas ir padidintas spaudimas. Chicago, Ill. 1901, pusl. 211 50c

1515 **Orakulas.** Naujas pilnas Orakulas arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Germain Delnažinystė, su paveikslėliais. Surinko ir išguldė iš svetimų kalbų J. Laukis. Yra tai didžiausia ir praktiškiausia monų knyga, burtų ir delnažinystės mokslo. Formatas 6x9 colius, ant viršaus apdarų koloriuotas paveikslas burtininko ruimo. Chicago, Ill. 1904, pusl. 412 ....$3.00
Drutuose apdaruose $3.50

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Farmos! Farmos!

Miestuose darbai eina blogai; žmonės be darbo skursta, o ant, No. 1. 40 akrų farma. 8 akeriai dirbamos, likusi dalis po giria, geri sienojai. Stuba — 1 ruimas. 2 geri šaltiniai. Iš abiejų pusių gyvena lietuviai. Kaina $175.00
farmų tų blogų laikų nieks neatjaučia. Kamgi skursti miestuose, jei už mažus pinigus gali nusipirkti sau gabalą žemės, ir dirbti sau. Žemiau paduodame surašą kelių farmų, kurias galima pirkti už mažus pinigus: —

MISSOURI.

No. 2. 160 akrų, 40 akrų dirbamos ir aptvertos. 120 akrų po giria, puikųs sienojai. Stuba — 2 ruimai ir staldas. Geras šaltinis prie pat stubos. Kaina $800.00

No. 3. 40 akrų. 7 akrai dirbamos ir aptvertos, likusi po giria. Stuba 1 ruimas ir staldukai. 2 šaltiniai ½ mylios nuo didelės upės. Pusė iš kalno, antra pusė išmokestimis. Kaina $225.00

No. 4. 140 akrų. 45 akrai dirbamos žemės, 60 akrų aptvertos, likusi po giria. Stuba 2 ruimai, staldai. Sodnas 30 obelaičių ir 200 persaslyvių medžių. Vanduo prie pat stubos. Labai gražioj vietoj, prie pat vieškelio, arti mokyklos ir pačto — štoro. Kaina $1000.00

No. 5. 40 akrų. 30 akrų dirbamos, 10 akrų po giria. Visa aptverta. Stuba 2 ruimai, staldai, kalvė 16x26, ir 2 mažos triobos. Geras vanduo. Prie pat didelio vieškelio. Arti mokyklos, pačto, štoro ir bažnyčios. Tarpe 3 lietuvių — Gera vieta lietuviui. Kaina $550.00

No. 6. 354 akrai. 200 akrų dirbamos ir aptvertos, likusi dalis po puikia giria. Stuba statyta pagal miesto madą; 6 ruimai, telefonas ir pačtas stuboje. Sodo 5 akrai. Sulinis vienas prie stubos, antras prie staldų ir kitos triobos. Prie didelio kelio. Per ukę bėga upė. Labai graži vieta. Kaina po $21.00 už akrą, arba viso $7,434.00

No. 7. 182 akrai. 100 akrų dirbamos, likusi po giria. 2 prudai, galima žuvis auginti. 4 šaltiniai. Stuba 2 ruimai, staldai ir kitos mažos triobos. 25 žingsniai nuo pačto ir štoro, ¼ mylios nuo bažnyčios. Telefonas stuboj. Kaina $2000.00

No. 8. 54 akrai. 22 akrai dirbamos, visa aptverta. Naujos tvoros. Sodas — 80 jaunų obelaičių, 100 persaslyvių medžių. Stuba — 2 ruimai. Staldas ir 3 mažos triobelės. Čia pat lietuvys gyvena; už pusės mylios antras lietuvys. Prie pat vieškelio. Kaina $600.00

No. 9. 80 akrų. 40 akrų dirbamos, mažne visa aptverta. Sodas 100 obelių, 200 persaslyvių, 10 vyšnių medžių. Stuba — 2 ruimai, staldai. Didelis naujas šulinys prie stubos. Nedidelė klėtis. Susiena su lietuvio lauku. Antroje pusėje kitas lietuvys gyvena už pusės mylios. Kaina $800.00

MICHIGANE.

2 farmos po 40 akrų — po $500.00. Išlygos ¼ dalis įmokėti, likusi dalis išmokestimis.

2 farmos po 80 akrų, po $960.00 ir $1000.000.

Kelios gyvenamos farmos po $160 akrų nuo $960.00 iki $2000. Visos arti Peacock, Mich.

WISCONSINE.

80 akrų farma. 15 akrų dirbamos žemės. Stuba, staldas, vištininkas, šulinai. Ant išmokesčio kaina $1200.00, už grynus pinigus kaina. $800.00.

INDIJANOJE.

320 akrų. Jasper Co. arti Kniman. Puiki farma. Kaina $16.000.

Be virš minėtų įrengtų farmų turime didelius plotus žemės, valstijose Missouri, Michigane ir Wisconsine.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisa arba žiuronas su padidinančiais stiklais, per kuriuos kad žiurai ant abrozėlio, abrozėlis pavirsta į naturališką paveikslą, kuriame matai čielas grupas žmonių, triobų, visą miestą, plačius laukus, miškus, daržus ir teip toliau, teip kaip kad pats toje vietoje butumei ir viską savo akimi matytumei. Teleskopas paverčia į naturališką ėsybę, padidina jį atskirsto žmogų nuo žmogaus ir išrodo jau ne paveikslu, bet tikru atsitikimu.

Mes turime dabar ant pardavimo gražiausius stereoskopiškus paveikslus, kaip matote žemiau surašytus.

SERIJA I.

Susideda iš 12 Stereoskopiškų paveikslėlių pundelyje. Prekė 50c. už pundelį.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Stebėtini griovai Yellow-Stone Parko.
2 Kvietkinė paroda, mieste Saratogos, N. Y.
3 Dowery gatvė New Yorke.
4 Didysis vandens puolimas, Yellowstone Parke.
5 Typiška tabako farma, Kuboje.
6 Sudo butas mieste Honolulu, ant salos Hawaii.
7 Žuvų rinka, mieste Manilės, ant Filipinų salų.
8 San Jose gatvė, mieste San Juan, Porto Rico.
9 Puikiausia pilis mieste Rheinstein, Prusuose.
10 Puikiausias Žurandelis Salone de Jenets, mieste Vienoje.
11 Švento Mykolo palocius, Peterburge, Rosijoje.
12 Švento Petro bažnyčia ir pliacius Ryme.

SERIJA II.

Susideda iš 25 Stereoskopiškų paveikslėlių bakselyje. Prekė 75c. už bakselį.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Gražiausias vandens puolimas, Havana Glen, N. Y.
2 Orandžių sodas, Floridoje.
3 Didžiausias pačto budinkas, New Yorke.
4 Stebėtinas vandens puolimas, Niagara Falls, New York,
5 Puikiausia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogos, N. Y.
6 Kupčiška gatvė, Obispo, mieste Havanos, Kuboje.
7 Ukininko namai, Kuboje.
8 Įplukdymas galvijų mieste Manilės, ant Filipinų salų.
9 Geležinkelis ant salos Hawaii.
10 Gatvė miesto Manilės, ant salos Filipinų.
11 Kapelija "Sousa" ant Paryžiaus parodos, Francuzijoje.
12 Palmų daržas mieste Frankfort, Prusuose.
13 Merginos parduoda kvietkas mieste Kopenhagen, Danijoj.
14 Puikiausias kvietkų darželis, mieste Monte Carlo.
15 Rustoenval vandens puolimas, Norvegijoj.
16 Opera avenue gatvė, Paryžiuje, Francuzijoj.
17 Moterų duelės su kardais.
18 Moterys prie arbatos.
19 Motina kudikį prausia.
20 Kaip labai dideli tie mažiukai.
21 Vakaro diskusijos.
Ir keturi kitoki paveikslėliai.

SERIJA III.

Susideda iš 25 Stereoskopiškų paveikslėlių iš Kristaus gyvenimo. Prekė $1.00 už bakselį su 22 paveikslėliu.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Kristaus užgimimas Betliejaus Stainelėje.
2 Trys Karaliai atlanko gimusį Kristų ir dovanas jam kloja.
3 Kristus, dar kudikiu budamas, mokina daktarus Jeruzoliaus bažnyčioje.
4 Kristus ant svodbos, Kainoj Galilejaus. Permaino vandenį į vyną.
5 Kristus ant kalno kalba priešais
6 Judošius savo pabučiavimu išduoda Kristų žydams.
7 Simonas pagelbsti Kristui kryžių nešti.
8 Šventa Veronika apšluosto veidą Kristui.
9 Jėzus ramina moteris, kad jo neverktų.
10 Jėzus prie kalno Golgotos, nukryžiavojimo vietos.
11 Žalnieriai ir Šv. Petras prie kalno Golgotos.
12 Kristus paveda savo motiną Jonui.
13 Skaito Kristui myrio dekretą ant kalno Golgotos.
14 Žydai ruošiasi kalti Kristų prie kryžiaus.
16 Kristaus kuną ima nuo kryžiaus.
17 Kristus keliasi iš grabo.
18 Kristus žengia į dangų.
19 Regykla šiądieninio Betliejaus.
20 Kaip šiądien išrodo Stainelė, kurioje Kristus gimė.
21 Bažnyčia apreiškimo Šv. P. Marijos.
22 Bažnyčia budavota ant grabo Šv. P. Marijos.
23 Kaip šiądien išrodo Kristaus grabas.
24 Kaip šiądien išrodo Kalvarija, kur Kristus mirė.
25 Ulytėlė po vardu Jėzaus "Štai Žmogus"

SERIJA IV.

Susideda iš 100 Stereoskopiškų paveikslėlių bakselyje. Prekė $2.00 už bakselį.

Šitoje serijoje yra 4 sykius tiek paveikslėlių ką pirmutinėse serijose. Ir Štai ką juose galite pamatyti:

101 Besiartinanti audra ant ežero Erie.
102 New York. Tavorų krovimas į didelį oceaninį laivą.
103 New York. Pilies daržas (Castle Garden).
104 Boston. Ežeras viešame darže.
105 Atlantic City, New Jersey. Pamaryj.
106 Niagara. Patkavinis vandenskritys nuo ožinės salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
108 Kaskados ir pokylinė svetainė. L. P. Parodos 1904m.
109 Moki indijonas namieje.
110 Moki indijonų gyvenimas.
111 Sioux indijonų vadas, He-No-Fraid.
112 Vartininkai (The Sentinels) 3,043 pėdų augščio, Yosemite, Cal.
113 Motina girių, 63 pėdas apėmio, Yosemite Klonyj, Cal.
114 Magdelenos Kolegija, Oxford, Anglijoj.
115 Airija. Killarney, pilis Ross.
116 Įėjimas į Muckross Kliošторių, Airijoj.
117 Šiaurinis miestas, Gibraltar.
118 Berlynas. Bondler lovis ir Katedra.
119 Vokietija. Griuvėsiai viduramžinės pilies.
120 Vokietija. Laivas apleidžiantis Koblenc'ą, ant Rheino upės.
121 Švedija. Stockholmas nuo vandens pusės.
122 Stockholmas. Karališkas palocius.
123 Švedija. Ant kelio į Odde.
124 Švedija. Lejono pilis, Goteborge.
125 Šveicarija. Mount Blanc žiurint nuo Chamonix.
126 Thun, Šveicarijoj.
127 Žiuvinis kiemas, Alhambra, Granada, Išpanijoj.
128 Katedra Notre Dame, faskada. Paryžiuj, Francuzijoj.
129 Tuillerinų daržas, Paryžiuje, Francijoj.
130 Palociai tautų ant upės Seina'os, Paryžiaus Paroda, 1900m.
131 Venus de Milo Louvre, Paryžiuje, Francijoj.
132 des Champs Elysees, Paryžiuje, Francijoj.
133 Didžiosios operos palocius, Paryžiuje, Francijoj.
134 Tvirtynė Šv. Jono ir Katedra, Marseilles, Francijoj.
135 Laivų užplauka ir ežeras, Villefranche, Francijoj.
136 Carniche kelias ir ežerėlis Villefranche, Francijoj.
137 Pajurinis kraštas Casino, Monte Carlo.
138 Vatikano daržas ir Šv. Petro katedra, Ryme, Italijoj.
139 Rymas žiurint nuo bokšto Šv. Petro katedros.
140 Didžioji galerija Colona palociuje, Ryme, Italijoj.
141 Skliautas Settinio Severo, Ryme, Italijoj.
142 Koloseumas, Ryme, Italijoj.
143 Neseniai atkastas palocius, Pompejo, Italijoj.
144 Senatas ir Kanalas, Milane, Italijoj.
145 Kelias Šv. Juozapo, Venecijoj, Italijoj.
146 Šėrimas karvelių ant pleciaus San Marco, Venecijoj.
147 Kelias Šv. Andriejaus, Venecijoj, Italijoj.
148 Mahometonų bažnyčia Omare.
149 Oceaninis pakraštis, parodantis kelio užuolanką, Algiere.
150 Gėrymo fontanas ir gatvė Sename Kaire, Egipte.
151 Besimeldžianti dervišai kieme mahometonų bažnyčios Gamoa El Ain.
152 Mahometonų bažnyčia Sultano Hasan, žiurint nuo Ciadelio sienų, Kaire, Egipte.
153 Pyramidos ir Arabų vilija, žiurint nuo Ghizeh kelio, Kaire, Egipte.
154 Arabija. Daržas išdžiuvusiame upės take.
155 Įėjimas į palocių, Singapore, Indijoj.
156 Turgaus diena Singapore, Indijoj.
157 Tautiškasis greitasis trukis, Singapore, Indijoj.
158 Policijos stacija Hong Konge, Chinijoj.
159 Žibinčius Hong Konge, Chinijoj.
160 Chiniečių vienbuoriniai laivai į plaukoj Hong Konge, Chinijoj.
161 Gražusis kelias Shanghai, Chinijoj.
162 Žvilgis ant viešos turgavietės, Shanghai, Chinijoj.
163 Tautiškas priesplečių namas ant salos Java.
164 Tokyo, Japonijoj. Iriso gražybės laukai
165 Yokohama, Japonijoj. Prudas egiptiškų lotus kvietkų pilname žydėjime.
166 Junitų žinyčia Honmoku, Yokohama, Japonijoj.
167 Yokohama, Japonijoj. Šiaučius dirbantis lytines kurpes.
168 Yokohama, Japonijoj. Kriauklinių žuvių pardavinėtojų stotis.
169 Paroda ugnagesių atletų, Yokohama, Japonijoj.
170 Yokohama, Japonijoj. Kvietkų daržas.
171 Yokohama, Japonijoj. Altorius, nešamas jaunų gerbėjų Matsuri procesijoj.
172 Japoniški vaikai, nešanti pokylinį Matsuri altorių, Yokohamoj.
173 Matsuri pokylis, muzikos pastolas ir šokėjai, Yokohama, Japonijoj.
174 Yokohama, Japonijoj. Daržovių pardavinėtojas, rodantis savo turtą.
175 Japoniški kudikiai ledinės smetonos šėtroj, Yokohama.
176 Japoniškas žvejys prieplaukoj, Yokohama.
177 Japoniečių budas eiti pailsin.
178 Trepai į Kigomizų žinyčią. Kyoto, Japonijoj.
179 Kyoto, Japonijoj. Kigomizų žinyčia.
180 Auksinis pavilionas ant ežero Kinkakuji, arti Kyoto, Japonijoj.
181 Senoviška žinyčia Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoj.
182 Teatro gatvė, ilgio vieną mylią, Osaka, Japonijoj.
183 Nara, Japonijoj. Tukstantis žibinčių prie Ka-suga-No-Myia žinyčios.
184 Nikko, Japonijoj. Senovės akmeninis šuo, sergiantis Nikko žinyčią nuo Piktojo.
185 Hawaiiški mokyklos kudikiai.
186 Palmų daržas ant kranto Monoloa upės, Honolulu, Hawai.
187 Daktilinių palmų kelias, Honolulu, Hawai.
188 Hawaiiška moteris, gaudanti Peeheai, mažiukę kriauklinę žiuvaitę.
189 Chiniečiai renkanti ryžius, Hawai.
190 Gyvenimas Pretorijoj, Pietinėj Afrikoj.
191 Įplauka ir plaukianti laivų taisymo dirbuvė Valparaiso, Chile.
192 Jamaicos Brookline gatvė, Port Antonio.
193 San Francisco gatvė, Mexico City.
194 Didysis pliacius, Mexico City.
195 "Jojimas šėnimis".
196 Mano apginėjas.
197 Kalėdų rytas.
198 "Tėve musų, kuris esi danguose".
199 Pagalvėlių karė.
200 Šėrimas kačiukų.

Teleskopas ir 100 virš paminėtų paveikslėlių kaštuoja $3.00
100 tų pačių paveikslų bakselyje be teleskopo $2.00
25 paveikslai iš Jezaus gyvenimo $1.00
Pats vienas teleskopas be paveikslų kaštuoja $1.00.

SERIJA V.

Susidedanti iš 12 maišyto gatunko paveikslėlių pundelyje. Prekė 35c. už pundelį.

Šitoje serijoje, kiekviename pundelyje, beveik vis kitoki paveikslėliai, tai yra maišyti iš visokių gatunkų. Juose yra: gražiausių miestų, bažnyčių ir kitų bagotų triobesių paveikslai, teipgi ir komiški paveikslėliai. Ši serija yra gera tiems, kurie nori pinigus sučėdyti, nes ji kaštuoja tiktai 35 c., o joje galima tiek daug pamatyti kaip ir serijoje I.

SERIJA VI.

12 teip pat maišyto gatunko paveikslėlių pundelyje. Prekė 75c. už pundelį.

Šitoje serijoje gražiausi paveikslėliai. Labai aiškųs, yra dirbti gabiausių artistų, brangaus darbo. Į juos žiurint matai viską teip aiškiai kaip kad prieš akis nebutų jokio paveikslėlio, bet tikrai gyva regykla.

Atminkite, kad virš parodytos prekės yra tik už paveikslėlius, be Teleskopo. Pats Teleskopas kaštuoja $1. Vieno Teleskopo užtenka ant visų ir visokių paveikslėlių turėti, tai vienas Teleskopas užtenka jiems visiems.

Vienas teleskopas užtenka visokiems paveikslams. Kada turi teleskopą, tai gali imti paveikslus kokius tik nori ir visi tiks į tą patį teleskopą.

Siųsdami pinigus ant teleskopų ar ant kitokių reikalų visada adresuokite:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Pirma Lietuviška Banka Amerikoje
Ir Didžiausias Ofisas
Szifkorcziu ir Pinigu Siuntimo

3252 So. Halsted St., kampas 33čios, Chicago, Ill.

A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

Banka.

Šioje bankoje kiekvienas lietuvys gali gauti pasiskolinti pinigų pirkimui namų, lotų ar farmų už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių. Teipgi kiekvienas lietuvys gali čia pasidėti savo pinigus kada nori ir atsiimti kožname laike. Už sudėtus pinigus ši banka moka 3% ant metų.

Šioje bankoje yra geriausiai ir saugiausiai įtaisytos skrynelės (boxai) pinigų užkavojimui, prie kurių nė ugnis, nė vagis negali prieiti. Skrynelės yra parsamdomos žmonėms po $3.00 ant metų.

Pinigų Siuntimas.

Šita banka išsiunčia į svietą daugiau pinigų negu kokia nors kita banka. Per čia siunčia pinigus ne tik lietuviai, bet ir amerikonai ir kitos tautos, ir ne vien apšviestiniai, bet atvažiuoja net iš kitų miestų kraštų čia pinigus siųsti, todėl kad šios bankos siunčiami pinigai greičiausiai nueina.

Šifkortės.

Šitoje bankoje talpinasi agenturos visų laivinių kompanijų. Čia galima gauti šifkortes ant kiekvienos linijos į kur tik nori išvažiuoti ar atvažiuoti. Šifkorčių prekės čia tokios pat kaip ir pačių kompanijų ofisuose. Čia kožną dieną galima gauti laivą išvažiuoti į krajų; o daugiausiai laivų išplaukia subatomis, tai iš Chicago reikia išvažiuoti ketvergais.

Real Estate.

Šita banka parduoda namus, lotus ir farmas. Jeigu manai ką nors pirkti mieste ar kitur, tai pirmiau dasižinok apie parduodamas vietas ir jų prekes šioje bankoje.

Ko tik reikalausi, čia viską gausi.

Jei reikalauji pirkti namą, lotą ar farmą — čia juos gausi.
Jei reikalauji jų nupirkimui pinigų — teip-pat čia gausi.
Jei nieko nenori pirkti, bet nori savo pinigus nuo vagies ir ugnies apsaugoti — tai pasisamdyk už $3.00 šioje bankoje skrynelę, o nė vagis nė ugnis prie jų neprieis.
Nori važiuoti į krajų ar savo gimines iš krajaus pargabenti, — kreipkis į čia, o gausi geriausią šifkortę.
Nori pasiųsti pinigus į krajų, — siųsk juos per šią banką, o greičiausiai ir saugiausiai nueis.
Ant galo, kokių tik nori knygų — ir tas visas čia gausi.

Gyvenanti kituose miestuose teip-pat čia gali viską gauti per susirašymą, kaipo tai: šifkortes, pinigų pasiuntimą ir bankon pasidėjimą. Turi kelis dolerius, nori juos sutaupoti (sučėdyti), prisiųsk šiton bankon pačto money orderiu, o gausi nuo musų bankinę knygelę ir visą reikalingą informaciją.

Rašydami su bent kokiais reikalais visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"LIETUVOS" AGENTAI.

Juozas Šlikas,
"Lietuvos" keliaujantis agentas.

Baltimore, Md.
Jonas Želvis, 711 W. Lombard St.
J. Diemedis, 521 Columbia Av.
Wm. J. Moran, S. E. cor. Sharp and Camden Str.
J. Luis, 26 So. Green St.
L. Gawlis, 1834 N. Castle st.

Brooklyn, N. Y.
E. Froomes, 73 Grand St.
A. Diržulaitis, 155 Metropolitan Av.
Stan. Rinkevičius, 73 Grand St.

Cleveland, Ohio.
Povilas Šukis 3707 E. 63rd St.

Elizabeth, N. J.
Wm. Bočkus, 211 First St.

E. St. Louis, Ill.
Juoz. Rainis, 537 Collinsvill, Av.

Gilberton, Pa.
J. Ambrazevičius, Box 4.

Montello, Mass.
B. P. Miškinis, 775 Montello st.

Minersville, Pa.
Juozas Ramanauskas.

Mt. Carmel, Pa.
Fr. Baubonis, 136 S. Locust st.
Jonas Banis, Box

New Britain, Conn.
M. J. Cheponis, 21 Pleasant St.

New York, N. Y.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry St.
A. Staniulis, 82 Jackson st., Newark, N. J.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd St.

Pittsburg, Pa.
Jonas Ignotas, 13 Diamond Square S.S.

Scranton, Pa.
Jos. Petrikis, 1514 Ross Ave.

So. Boston, Mass.
N. Gendrolius, 224 Athens st.

Shenandoah, Pa.
Andrius Mačis, 138 S. Main St.

Turner Falls, Mass.
K. P. Šimkonis, Box 617

Waterbury, Conn.
Jonas Žemantauckas, 39 W. Porter St.

Westville, Ill.
V. S. Kreivenas.

Worcester, Mass.
Antanas Bernotas, 12 Harlem St.

Ar moki rent'a?

Jeigu teip, tai apskaityk kiek turi išmokėti per vienus metus, o pamatysi, kad už tuos pačius pinigus gali išmokėti namus, kuriuose galėsi senatvėje ramiai gyventi. Jeigu dabar užpirksi namus, tai per dešimtį ar penkiolika metų rentas sugrąžis tau pinigus užmokėtus už namus ir turėsi savo savastį ant viso amžiaus.

Tėmykite kaip pigiai galite nupirkti pas mane namus su lotais. Turiu šimtus namų ant pardavimo; čionai paduodu kelias prekes, parodymui, kad kožnas gali sau pigiai namus nusipirkti:

Ant **ILLINOIS COURT** galite gauti namus už $1200, $1400, $1500, $1600, $1800 iki $4500

Ant **AUBURN AVE.** namai su lotu už $2000

Ant **LOWE AVE.** namai su lotu už $1400

Ant **35 & LOWE AVE.** namai su lotu už $7000

Ant **EMERALD AVE.** galite pasiskirti už $2500; $2720; $3000 iki $3800

Ant **WALLACE ST.** galite nusipirkti už $2800; $3200; $3600 ir brangiau.

Ant **SO. HALSTED** daug visokių namų biznio vedimui, galite pasiskirti už $3100 iki $40.000

Ant **35th STREET** murinis namas, rentas $46.00 ant mēnesio už $4500

Ant **LYMAN & FARRELL** murinis namas —Štoras 2 lubų už $4600

Ant **35 ir LOWE AVE.** murinis — 2 lubų, Štoras $7000

GRAND WORK, ILL. namai su lotu arti 49 av. už $2000

EAST CHICAGO, ILL. Geri biznini namai už .. $2940

Kreipkitēs pas

NAMAI IR LOTAI ANT PARDAVIMO PIGIAI.

ILLINOIS COURT, arti 32 gatvēs, murinis namas (4 ruimai) su lotu ...... $1.200 $350 iš kalno, o rešta ant išmokējimo po $12 ant mēnesio. Renta atneša $10 į mēnesį. Tur but tuojaus parduotas.

ILLINOIS COURT, arti 32 gatvēs. Geras murinis namas su lotu $1.500

AUBURN AVENUE, arti 33 gatvēs, (arti lietuviškos bažnyčios). Geras murinis namas, ir lotas 50 per 135 ...... $4.000

EMERALD AVENUE, arti 36 gatvēs, medinis namas ant 2 lubų ...... $1.600 Lotas 25 per 125 pēdų. Rentas $19 ant menēsio.

EMERALD AVE., 4 mediniai namai ant 3 lubų. Kaina po ...... $3.300 Lotai 25 per 125. Renta nuo 33 iki 46 dol. į mēnesį.

WALLACE ST., arti 31 gatvēs. Murinis namas ant 3 lubų. Puikus namas $5.500 Lotas 25 per 130. 6 Flatai, po 4 ruimus. Rentas $56 į mēnesį.

WALLACE ST., arti 29 gatvēs. Murinis namas ant 4 lubų. Labai puikus $8.000 Lotas 25 per 130 pēdų. Rentas $75 į mēnesį.

WALLACE ST., arti 28 gatvēs. Murinis namas ant 3 lubų ...... $5.300 Lotas 25 per 130 pēdų. Rentas $56 į mēnesį.

WALLACE ST., kertē 32 gatvēs. Murinis namas ant 2 lubų. Kaina ...... $16.000 Lotas 48 per 120 pēdų. 9 flatai ir 2 štorai. Rentas $155 į mēnesį.

SO. HALSTED ST. Murinis bizniui namas ant 2 lubų ir halē apačioje. $6.500 Lotas 25 per 125 pēdų. Rentas į mēnesį $80, (arti 31 gatvēs).

31ST PLACE, tarpe Morgan ir Mospratt. Murinis namas ant 2 lubų $3.000 Lotas 25 per 125 pēdų. Rentas $24 į mēnesį (4 šeimynoms).

31ST PLACE, tarpe Morgan ir Auburn Ave. Murinis namas. Kaina .. $2.200 Lotas 25 per 107 pēdas. Rentas $16 į mēnesį.

31ST PLACE, tarpe Morgan ir Auburn Ave. Murinis namas. Kaina .. $4.500 Lotas 25 per 107. Rentas $35 į mēnesį (4 šeimynoms).

31ST STREET, tarpe Emerald ir Union Aves. Murinis namas ant 3 lubų $10.000 Lotas 72 per 100 pēdų. Rentas $96 į mēnesį.

35 PLACE, tarpe Halsted ir Gate. Murinis namas 2 lubų ir basementas $4.200 Lotas 25 per 165 pēdų. Rentas $46 į mēnesį. Tur but greitai parduotas. 6 šeimynos gyvena. Labai pigus už tą kainą.

GRAND WORKS, ILL. Puikus medinis namas. Saliunas ir 3 rentai .. $5.200 Lotas 25 per 125 pēdų. Rentas $55 į mēnesį. Naujas namas.

HARVEY, ILL. Turlington St., tarpe 154 ir 155 gatvēs. 2 lubų namas $3.300 Lotas 25 per 175 pēdas. Rentas $36 į mēnesį. Puikus namas.

EAST CHICAGO, IND. Puikus biznio namas. Saliunas ir 4 ruimai .... $2.940 Lotas 25 per 150. Rentas $35 į mēnesį.

AVONDALE, CHICAGO, ILL. Medinis namas ant 2 lubų. Naujas ...... $3.500 Christiania Ave., arti Milwaukee Ave. Tailor Shop, ir 4 ruimai, ant 2 lubų. Lotas 25 per 125 pēdas. Rentas $26 į mēnesį. Ant lengvo išmokējimo.

Teipgi turime daugybę visokių kitoniškų namų ir lotų ant pardavimo visose pusēsē miesto Chicagos.

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

Jnt visus ligonius Lietuvnikus Amerikoj.

Dovanej! Dovanej! Dovanej!

Kołej pasikrejpsi pas kuokia daktara, arba in medikaliszka instytuta, paraszikit int mus, ir iszajszkikit jusu kentejma. Mias iszsiusim jumim gražej illustravota kniga, kurioj jusu liga ira abraszita, ovadinasi "Pasipažinkiame". Tejpos gi iszsiusim kuožnam kentiečiam slaptinga liga dovanej, łabej naudinga knigute, povardu "**MUSU VENERA**".

Venok priverčiam adita, jog knigos tuos ablejkis tiktejs ligoniej Lietuviaj-svejki nie gali ju parejkataut. Tiktejs pas mus pasistiksit su tikra pagelba jusu kenticimja. Mias nie asam jokiu medikaliszku instytutu - bet serganci, kurie krejpiasi pas mus, bus giditi gieriausiomi ant svieto vajstajs **OROSI**.

Kuožna liga abzuro ciej trys daktarej tejp, jog kiek vienas gali tiketis ant gerausio supratumo jo kentejmo. O žinomum ira daliku, jog venas daktaras, tegul in gerausias, ne daejs in tuokia supratuma, kajpo trise garsiugi ir slovni specialistej. - Paraszikit in mus dar szendiena gromata lietuviszkaj po adresu:

AKADEMIOS MEDIKALISZKA KOLEGIUM

Dr. ROOF. Specialista nuog slaptingu ligu — **Dr. KNIGHT,** Vidurines ligos — **Dr. SPILLINGER,** visokios ligos

AMERICA EUROPE CO. (OROSI) -- 2128 Broadway, New York.

50,000 KNYGELIŲ DYKAI PER PAČTĄ

PASLAPTINES VYRŲ LYGOS

Šitoje knygoje tilpa daugelis pavelkslų ir tapati yra tiesiu mokslo šaltiniu senų ir jaunų vyrų, kurie kenčia lytiškus nusilpnėjimus, patrotyimą vyryškumo, nerviškas lygas, kraujo užnuodijimą, lytiškų sanarių puliavimą ar triperį, skilvio, inkstų, kepenių ir pusles lygas. Šita knyga jums išaiškins, kaip nuo jų galima išsigydyti namieje greitai ir pasekmingai. Rašyk mums jų pačių kalboje. Rašome pacientams jų pačių kalboje. Lietuviškai.

RODA DYKAI. Urēdiškos valandos nuo 9 iki 5; nedēliomis nuo 9 iki 12.

DR. JOS. LISTER C.

40 Dearborn Street. La. 8 CHICAGO, ILL., U. S. A

'RAISTAS'

Garsioji knyga "THE JUNGLE", išėjo iš spaudos lietuviškoje kalboje.

Ji parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininko ir taip žingeidi, kad į 18 kalbų išversta. Lietuviams ji tuom akyvesnė, kad amerikonas aprašo lietuvius nuo išlipimo iš laivo per visą jų gyvenimą Amerikoje.

Perskaitęs "**Raistą**" atrasi visų apgavysčių paslaptis, suprasi kaip padaro didelius pinigus ir niekas negalēs tavęs prigauti.

"**RAISTAS**" aiškiai parodo, kaip piniguočiai apvagia darbininkus, išgēdina jų moteris ir nustumia į paleistuvystę; kaip skerdinyčios primaišo visokių biaurybių prie mēsos ir nuodydami žudo žmones. **Ta knyga** pilna akyvumo ir kiekvienam reikalinga perskaityt. Ji sujudino žmoniją, sudrebino Europos ir Amerikos parlamentus.

"Raistas" didelē knyga, prekē kaip ir angliškas originalas **1 dol. 50 centų.** Siunčiant pinigus adresuok:

J. Naujokas, Madison Sq. Box 189, **New York, N.Y.**

Taip pat esu agentu vienatinio pasaulėj lietuviško dienraščio "Vilniaus Žinių". Prenumerata pusei metų 3 dol., metams 6 dol. su prisiuntimu Amerikon. Kuris prisiųs 7 dol. aptures "**RAISTĄ**" ir kasdien "**Vilniaus Žinias**". Pinigai reikia siųsti iš kalno ant augščiau padēto mano adreso.

Žiurēk! Dabar kaina tik $1, paskui vēl pabrangs.

DRUKUOJAMA MAŠINA

UŽ NUMAŽINTA KAINA TIK PER TRISDEŠIMTS DIENU!

Kad padaryti vietą kitiems tavorams, nusprendēme per 30 dienų **ODELL No. 4 TYPEWRITERĮ** parduoti po $6.00 su prisiuntimu į namus. Naudokitēs iš progos, nes tik per 30 dienų teip pigei pardavinēsime, potam vēl bus brangesnēs.

ODELL TYPEWRITER yra viena iš geriausių pigiųjų drukuojamų mašinų. Ji drukuoja teip gražiai, kaip mašina už $100.00. Ji yra drutesnē už visas kitas, ēsančias mašinas. Ji visa yra padirbta iš gryno plieno, prie jos nēra medžio nē trupinēlio. Visa mašina plieninē, o raidēs varinēs, išlietos ant plieninio volo. Visos didesnēs ir mažesnēs, su visokiais raštiškais ženklais ir numeriais. Ji niekad negenda, nes nēra kam joje pagesti. Ji gali laikyti 100 metų, arba ilgiau. Drukuoti su jaja gali kiekvienas žmogus, net ir mažas vaikas, jokio mokslo prie jos nereikia. Jos sistema teip paprasta, kad kiekvienas paēmęs ją į savo rankas, iš pirmo sykio supras kaip su jaje drukuoti. Jeigu nori turēti drutą, pigę ir gerą mašiną, tai pirk **ODELL TYPEWRITER**, o niekada nesigailēsi. Šitų mašinų kainos buvo $20.00, vēliau buvo $15.00, o dar vēliau $10.00, o kad męs jų išpardavēme didelę daugybę, tai gaunam nuo fabriko pigesnę kainą, ir dabar jas parduodame su prisiuntimu po $6.00

Su gražia audimo apvilkta skrynele $8.00

Su gražia skuros apvilkta skrynele $9.00

Pinigus siunčiant adresuokite:

A. Olszewskis
3252 S. Halsted st. Chicago, Ill.

SKAITYTOJAMS.

Kurių prenumerata už "Lietuvą" jau išsibaigusi, malonēkite ją atnaujinti. Kurie savo laike neatnaujins, tiems "Lietuva" liks sulaikyta. Todēl kurie nenorite, kad "Lietuva" liktųsi sulaikyta, pasirupinkite tuojaus užsimokēti.

A. OLSZEWSKIS,
"Lietuvos" Išleistojas.

Vienatinē Lietuviška Sankrova

ir agentura literaturos ant "North Side" Chicagoj. Čion galima gauti mokslišku, svietiškų ir dvasiškų knygų, ražančių, škaplierių, abrozēlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių, plunksnų, drukuojamų mašinukių, britvų, stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganēdinti.

Petras M. Kaitis
221 Wabansia Ave., **Chicago, Ill.**
(Sale Lietuviškos Bažnyčios).

CENTRAL BUSINESS COLLEGE

Mokina: stenografijos, spaudinamos mašinēlēs spaudinimo, knygų vedimo, aritmetikos, skaitymo, rašymo, spelinimo, istorijos, geografijos ir tt.

Specijališkos instrukcijos angliškos kalbos tiems, kurie pradeda mokytis tą kalbą ir kurie nori joje išsilavinti.

Męs išlaviname vyrus ir moteris įgyti geras vietas. Kliasos atdaros dienomis ir vakarais.

Atsišauk ar rašyk klausdamas platesnių informacijų. Katalogas dykai.

W. H. Harmon ir W. I. Tinus, Principalai.
Shiller Bldg., 109 Randolph Street, CHICAGO, ILL.

Telefon Yards 471.

Notary Public
(Lietuviškas Notaras)

Išdirba visokias legališkas popieras, kaip tai: Plenipotencijas, Kontraktus, Bill of Sale, Testamentus, Affidavits ir kitoniškus. Inkorporuoja draugystes.

J. J. Hertmanowicz

Ofisas

A. Olszewski'o
3252 So. Halsted, Cor. 33rd St. Chicago, Ill.

IR VEL 100 TUKSTANCZIŲ ISZLEISTA

LIETUVIŠKOS Daktariszkos KNYGOS

VADOVAS IN SVEIKATA
Didzio 208 puslapiu

Nes pirmesnēs po 50 tukstančių laidas; kaip bitēs lietuviai išnešiojo — po visą pasaulį knygas.

NAUJA paskutinė 100 tukstančių egz. LAIDA, su daug pridėjimų ir Išaiškinimų, apie visokias ligas; kaip buti sveiku, nuo ligų apsisergėt, išsigydyt ir žingeidžių paslaptybių žmogaus gyvenimo — pripildyta

Direktorius Collins NEW YORK Medical Instituto.

VADOVAS IN SVEIKATĄ parašyta aiškioj kiekvienam suprantančioj kalboje.

TĄ KNYGĄ yra naudinga vyrams ir moterims, seniems ir jauniems, sveikiems o labiause sergantiems.

ŠITĄ KNYGĄ perskaitęs, netik mokēs, kaip buti sveikų, nuo visokių ligų apsisergēti, bet ir daktariškam moksle apsišvies, o ir žinosi kur ir kaip išsigydyt sergantis. „Vad. in Sveikatą" apart moksliškų išaiškinimų, net su paveikslais parodo, subudavojimo žmogaus visas paslaptybes, lygei plačiai aprašyta vyrų ir moterų lytiškas gyvenimas iš abiejų pusių, kaip darosi ir kaip buti laimingu.

KAD VADOVAS IN SVEIKATĄ didelé knyga, tik perskaitęs ją, viską galési atrasti. DOVANAI ją kiekvienas apturés, kuris atsiųs tik 10 centų markėms prisiuntimo kaštus.

JEI TEIP SERGI, kad be tikrų gerų vaistų ir be SUMANAUS DAKTARO, negali buti išgydytas, tai COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTAS didžiausias ir seniausias Amerikoj, pasekmingai visokias ligas išgydo, nes jame darbuojasi daktarai specialistai ant visokių ligų ir vartoja geriausias, tinkamas gyduoles, pergalėjimui ligos, — suteikia sveikatai pagelbą, atsišaukus asabiškai ar aprašant (lietuviškai) ligą-nesveikumus, per laišką.

Kad apsiima, tai ir išgydo: VYRUS ir MOTERIS, senus ir jaunus nuo visokių ligų.

KAD TAS INSTITUTAS pasekmingai visokias ligas, paprastas, užsendįtas ir paslaptas užsikrečiamas išgydo; tai liudija pačių gydynių laiškai, palei daleidimą iš daugelio talpiname nors keletą.

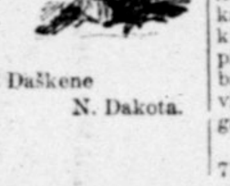

Išgydyta nuo užsendintos ligos skausmingos mēnesinēs, baltųjų, ir dieglių, viduruose ir strēnosę kiti daktarai neįstenge išgydyt.

Agnieška Daškene
New Rockford, N. Dakota.

Mylimas Dr. SPECIALISTAS.

Dēkingas esu už vaistus, kurie mane išgyde nuo abelno nusilpnējimo ir jaunystēs gyvenime klaidų nors butų sarmata apreikšt visa buvusį nelaimingumą, bet velydamas dēl brolių slaptinguose atlikimuose apturet tykrą išgydimą kad kreiptųsi prie jus ir kad visokiem be pašaukimo daktarams pinigų be naudos nemetytų. Dabar aš esu sveikas ir drutas ant visų dalių kuno - jus varda visiem garsinsių laikydamas pagodonę.

S. A. Kardulis
719 O'Fallon st. St. Louis, Mo.

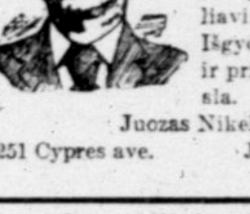

Ilgai sirgias inkstų vidurių liga, skaudējimo kojose, rankose ir sanariuose plaučių nesveikumųkosejimu su skreplįavimu.

Išgyditas dekingas ir prisiuntē paveiksla.

Juozas Nikelis
251 Cypres ave. Johnstown Pa.

Gyduolēs visada tampa pritaikytos kiekvienam sergančiam speciališkai — atējus asabiškai ar laišku atsišaukus. Gyduolēs išsiunčiamos, po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulēs. Slaptybē užlaikoma. Rašant adrisuot:

The Collins New York Medical Institute
140. WEST 34 STR. (arti Broadway) NEW YORK N. Y.

Dēlei atsilankančių asabiškai Ofisas adaras kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po piet; šventadieniais nuo 10 iki 1 val.

Dr. R. MIELKE, rupintojasis gydiniais Institute.

Tel. 1532 Yards.

Dr. J. KULIS

Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas.

3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo pasekmingai visokias limpančias, užsisenējusias ir paslaptingas vyrų ligas. Daro operacijas pasekmingai.

Kožna liga išgydoma

Atsišaukite į musų ofisą Red Cross Pharmacy 4552 So. Ashland Ave., o busite sveiki.

Dr. Kazimieras Butkeviczia

prieinamas nuo 3 valan. po pietų iki 8 val. vakaro. Specialistas moterų ir vaikų ligų; abejotinnose atsitikimuose iššaukiame instituto profesorius ant rodos. Vaistai importuoti iš senos tēvynēs; teipgi užlaikome tēvynēs Trejas-Devynerias iš Palangos. Vaistai slauginimui plaukų gvarantuoti. Receptai sutaisomi po specijališku musų užiurējimu. Prekēs prieinamos. Aptieka atdara dieną ir naktį.

Red Cross Pharmacy
Maliszewski ir Jasulaitis. Savininkai
4552 S. Ashland Ave., Chicago
Telephone Yards 1106

Ant 17 Akmenu Railroad Laikrodelis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas 18K auksuotas, dvigubi "Hunting" lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai laiką rodo. **Visur vartojamas gelezinkelio tarnu kaipo teisingai laika rodantis; gvarantuotas ant 25 metu.** Šitą laikrodēlį pasiųsime C.O.D. ant kiekvieno adreso, su pavelyjimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašēme užsimokēk expresui **$5.75** ir atvežimo kaštus ir paimk laikrodēlį, jei ne, nemokēk nē vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodēlį kitur mokēsi $35.00. Prie laikrodēlio pridedame 14K auksintą labai gražų lenciugēlį su kompasu **dykai.**

Excelsior Watch Co.
900 Central Bank Bldg., Chicago

F. P. Bradchulis

ATTORNEY & COUNSELOR at LAW
Chamber of Commerce Bldg., Room 709
S. E. Corner La Salle and Washington Streets
CHICAGO, ILL.
TELEPHONE MAIN 3642

Lietuvys advokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos čia Amerikoj. Veda visokias provas, civiliškas ir kriminališkas, visuose teismuose (suduose).

Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31mos gatvēs
Telephone Yards 6046

„JONAI, KO VERKI?"

Neklausk manęs to, mano galva pilna visokių gerų ir blogų mislių. „Na ir kur dabar eini?" Einu pas J. Kovarska paskandyt visus vargus. „Kovarskas dar gana toli nuo čia, einam Jonai į šita karčiama." No, aš į kitas karčiamas nenoru eiti, nes gerai žinau, kad tokiu gērymų kaip pas Kovarska niekur nerasi. „Koks Kovarsko saliuno adresas?" Nagi, štai jo korčiukē:

Jos. J. Kovarskas
1191 So. Western Ave., Chicago, Ill.
Kampas 25-tos gatvēs. Telephonas Canal 2330

Jonas J. Gudinas

Užlaiko pirmos kliasos saliuną ir restauraciją, kur galima gauti geriausius gērymus, cigarus ir valgius, teipgi turi puikią svetainę susirinkimams baliams ir vestuvēms. Tēmykite adresą:

223 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

IŠGYDAU IN 5 DIENAS

VARICOCELĘ HYDROCELĘ
t.y. pagadintas gyslas
Be peršulių ir skaudējimo

Išgydau kiekvieną sergantį Varicocele, Striktura, užsikrētuslus kraujo užnuodyjimu, nusilpnējimą nervų, Hydrocelę arba vyrų ytiškas ligas. Tokias garsias ofertas teikiame visiems tiems kurie buvo gydomi nuo keliolikos visokių daktarų be pasekmēs ir įdavē savo pinigus dykai, kad parodyti, jog aš turiu vienintelį budą, su kurio pagelba ant visados Jus išgydysiu.

Nemokēkite už neišgydymą, tiktai už išgydymą.

Skaudējimas skilvio, kepenų ir inkstų, nors labai užsisenējusius, išgydau galutinai.

PLAUČIAI.

Sergantiejie dusuliu, bronchitu arba džiova išgydomi galutinai naujausia mano metoda per įtraukimą Oxalinō garų.

Privatiškas vyrų ligas.

Aš išgydau kiekvieną greitai ant visados ir didžiausioj paslaptyj.

Visokios patarmēs dovanai!

Išgydau galutinai
Specialistas moterų ir vyrų ligų.

Moteriškas ligas.

Patinimus gimdos, skaudējimus pečių, baltligę, pagal mano metodos sutaisytus vaistus išgydau pasekmingiausiai.

Kraujo užnuodyjimus

ir odos ligas, paveizdan: išbērimus, skaudulius, plaukų nuslinkimus ir tt.

aš išgydau ant visados.

Kalbu lietuviškai.

Dr. L. E. ZINS, 41 S. Clark Street, Tarpe Lake ir Randolph st. **CHICAGO, ILL.**

Priēmimo valandos: nuo 8 val. ryto iki 8 val vakaro. **Nedēliomis:** nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Dabar laikas naudokites visi!

Geriausia vieta dēl pirkimo su gražiais balsais Armonyku, Skripku koncertiniu, Kliarnietu, Triubu ir daugybe visokiu muzikališku instrumentu. Geru Dziegorēliu auksininiu, visokiu Žiedu, Lenciugēliu, geru Britvu. Albumu dēl fotografiju, Revolveriu, Strielbu, Elektrikiniu Liampukiu, Robiniu Litaru, Adresam Pečēčiu, Pluksnu auksiniu [fountain pen], Gramatiku, Ždynu, istorišku ir Maldu knygu, visokiu gražiu Popieru dēl rašymo gromatu su visokiais apskaitymais ir dainomis tuzinas už 25c. 5 tuzinai už $1.00. Odell drukuojama mašinukē gana gražiai ir greitai drukuoja, litaros ir visa mašinukē padaryta iš geriausio plieno. Prekē tik **$6.50.**

Užlaikau kitokiu išdarbiu mašinukiu keliu gatunku ir daugybe naudingu visokiu daiktu. Kas nor apturēt katologa tegul prisiunčia už 5c. markę ir teisinga adrisa, o apturēs 84 puslapiu dideli šio meto NAUJA KATULOGA DYKAI: Kuriame yra šimtais visokiu daiktu, su virš du šimtai aiškiu paveikslu ir iš kurio matysit jog mano tavoras pirmos kliasos, prekes pigiasnes kaip kitur. Štornykam, Agentam ir Perloriam parduodu visokius tavorus labai pigiai, duodu dideli rabata adresuokit:

K. WILKEWICH 112 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

THE WEST SIDE TRUST & SAVINGS BANK

12ta IR HALSTED GATVĒS - - CHICAGO

VIRŠININKAI

S. R. Flynn, prezidentas, Ira N. Morris, vice-prezidentas,
Chas. F. Hoerr, kasierius, C. N. Stanton, kasieriaus pagelb.

DIREKTORIAI

Nelson Morris, J. A. Spoor, Ira N. Morris, L. H. Heymann,
Arthur G. Leonard, S. R. Flynn, Charles F. Hoerr

BANKOS VALANDOS

Nuo 9 ryto iki 4 po pietų — Panedēlyj nuo 9 ryto iki 8 vakare
Subatoj nuo 9 ryto iki 12 pietų — Subatoj nuo 5 po pietų iki 8 vak.

Parduodame laivakortes ant geriausių linijų ir siunčiame money orderius ir chekius į visas dalis svieto už pigiausią prekę. Perkame ir parduodame kitažemiškus pinigus. Atdara subatos ir panedēlio vakarais. Taupinimą (čēdijimą) gali pradēti su vienu doleriu. Už sudētus pinigus mokame 3%.

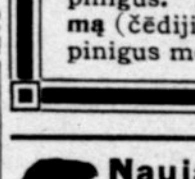

Naujas Išradimas

Sustiprinimui ir užlaikymui plaukų. Tukstančiai plikų žmonių atgavo puikius plaukus, sulaiko slinkimą plaukų galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, gražus plaukai. **Visokia informacija dykai.** Artesnēms žinioms reikia rašyti įdedant krasos ženklelį.

PROF. J. M. BRUNDZA
BROADWAY & SO. 8TH ST., BROOKLYN-NEW YORK.

Lietuvių Daktaras

Dr. Marija Dowiatt-sass
723 W. 18th St. CHICAGO, ILL.
Telefonas Canal 1479.

Telefonuoti galima iš kiekvienos aptiekos. Gydo pasekmingai visokias ligas be skirtumo.